

ОПШТИНА ЛАПОВО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „РАДНА ЗОНА 1 – ТРЕЋА ФАЗА” У ЛАПОВУ

Крагујевац, новембар 2025. године

ECOlogica URBO DOO
Крагујевац
Саве Ковачевића 1

Тел: +381 (0) 34 331 332
Факс: +381 (0) 34 337 237
e-mail: office@ecourbo.com
<http://www.ecourbo.com>

ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „РАДНА
ЗОНА 1 – ТРЕЋА ФАЗА”
У ЛАПОВУ

Број предмета: 2-562/25

ИЗРАДА ИЗВЕШТАЈА
ECOlogica URBO DOO
Крагујевац

Директор:
Евица Рајић, дипл.еколог

Крагујевац, новембар 2025. године

<p>НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА</p>	<p>ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ЛАПОВО Ул. Његошева бр. 18 Лапово</p>	
<p>НАРУЧИЛАЦ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА</p>	<p>„LOGMAX SEE“ DOO Ул. Маршала Тита бр. 226Б Београд - Добановци</p>	
<p>ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ</p>	<p>ECOlogica URBO DOO Крагујевац Саве Ковачевића бр. 1</p>	
<p>ДИРЕКТОР</p>	<p>Евица Рајић директор</p>	
<p>РАДНИ ТИМ</p>	<p>Евица Рајић, дипл. еколог</p>	
	<p>Звездана Новаковић, мастер инж. технологије</p>	
	<p>Марија Бабић, мастер биолог-еколог</p>	
	<p>Марин Рајић, дипл. инж. електротехнике</p>	
	<p>Светлана Ђоковић, дипл. еколог</p>	
	<p>Сања Јоковић, мастер еколог</p>	
	<p>Невена Зубић, мастер хемичар</p>	
	<p>Анђела Васиљевић, дипл. еколог</p>	
	<p>Марија Бошковић дипл. инж. заштите животне средине</p>	
<p>Андреја Стаменић, дипл. инж. пејзажне архитектуре</p>		

Садржај:

УВОД.....	17
1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	20
1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ОДНОСИМА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА.....	26
1.1.1. Кратак преглед садржаја и циљева Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.....	26
1.1.2. Однос са другим плановима и програмима.....	28
1.1.3. Постојећа и планирана намена површина.....	31
1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НА КОЈЕ СЕ ИЗВЕШТАЈ ОДНОСИ ...	37
1.2.1. Становништво и здравље људи.....	37
1.2.2. Геолошка, предеона и биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе.....	38
1.2.3. Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори.....	40
1.2.4. Екосистеми и екосистемске услуге.....	41
1.2.5. Земљиште, вода и ваздух.....	41
1.2.7. Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта.....	46
1.2.6. Изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама.....	47
1.2.7. Интеракција/однос између чиниоца из тачке 1) - 8).....	48
1.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ.....	49
1.4. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ПРОЦЕНУ НЕПОСРЕДНИХ И ПОСРЕДНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ ПОСЕБНО ОНА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ ПОДРУЧЈА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ.....	51
1.5. ПРИКАЗ ИНФОРМАЦИЈА И ПОДАТАКА РАНИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА ПЛАНОВА И ПРОГРАМА КОЈИ ПРИПАДАЈУ ИСТОЈ ХИЈЕРАРХИЈСКОЈ СТРУКТУРИ У ЦИЉУ ИЗБЕГАВАЊА ДВОСТРУКЕ ПРОЦЕНЕ РАНИЈЕ УТВРЂЕНИХ, ОПИСАНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТ И ЗДРАВЉЕ СТАНОВНИШТВА И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	52
1.6. ПРЕГЛЕД УТВРЂЕНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....	52
1.7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈЕ ЈЕ ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА РАЗМАТРАО УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР ЦИЉ, СВРХУ И ГЕОГРАФСКИ ОБУХВАТ ПЛАНА, ПРЕДЛОЖЕНЕ МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И/ИЛИ СМАЊЕЊЕ ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА СТАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТ И ЗДРАВЉЕ ЉУДИ.....	54
1.8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНИХ ЗА ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА.....	55
2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	59
2.1. Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја.....	59
2.2. Избор индикатора.....	61
3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „РАДНА ЗОНА 1 – ТРЕЋА ФАЗА” У ЛАПОВУ НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	66
3.1. Детаљан опис, вредновање и процена значајних утицаја спровођења Плана на чиниоце животне средине ...	66
3.2. Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему Плана имајући у виду циљ, сврху и географски обухват Плана.....	68
3.3. Поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата Плана и процењених утицаја на животну средину.....	69
3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине.....	71
3.5. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и заједничка природа утицаја.....	74
3.6. Приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему Плана сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења.....	80
4.0. ПРЕДЛОГ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И/ИЛИ СМАЊЕЊЕ ПРОЦЕЊЕНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	81

4.1. ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, СМАЊЕЊЕ И/ИЛИ ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	82
4.1.1. Заштита ваздуха	83
4.1.2. Заштита вода	85
4.1.3. Заштита земљишта	88
4.1.4. Заштита природе, природних добара и предела	90
4.1.5. Заштита шума	93
4.1.6. Заштита културних добара	93
4.1.7. Бука и вибрација	94
4.1.8. Нејонизујуће зрачење	95
4.1.9. Управљање отпадом	96
4.2. ПРИКАЗ НАЧИНА СПРОВОЂЕЊА МЕРА	98
4.3. ПРОЦЕНА ЕФИКАСНОСТИ МЕРА	98
4.4. МЕРЕ РАНЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И НАЧИН ПОСТУПАЊА У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА У ЦИЉУ ОТКЛАЊАЊА ТИХ УТИЦАЈА (МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, СМАЊЕ И/ИЛИ ОГРАНИЧЕ УТВРЂЕНЕ ЗНАЧАЈНЕ НЕГАТИВНЕ НЕПОСРЕДНЕ, ПОСРЕДНЕ, СЕКУНДАРНЕ, КУМУЛАТИВНЕ, ПРЕКОГРАНИЧНЕ, КРАТКОРОЧНЕ, СРЕДЊОРОЧНЕ И ДУГОРОЧНЕ, ТРАЈНЕ И ПРИВРЕМЕНЕ УТИЦАЈЕ НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ)	99
5.0. ОДЛУКА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ДОНЕТА У ПОСТУПКУ ГЛАВНЕ ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ ЗА ПЛАНОВЕ КОЈИ САМОСТАЛНО ИЛИ ЗАЈЕДНО СА ДРУГИМ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ, ПРОЈЕКТОМ, РАДОВИМА ИЛИ АКТИВНОСТИМА, МОГУ ДА ИМАЈУ УТИЦАЈА НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И ЦЕЛОВИТОСТ ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ	104
6.0. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	105
7.0. ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА „РАДНА ЗОНА 1 – ТРЕЋА ФАЗА” У ЛАПОВУ	106
7.1. Опис циљева Плана	106
7.2. Индикатори за праЂење стања животне средине и значајних утицаја спровоЂења Плана на чиниоце животне средине	106
7.3. Временска динамика прикупљања података	107
7.4. Права и обавезе надлежних органа	108
7.5. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја	110
8.0. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	111
8.1. Приказ примењене методологије	111
8.2. ТешкоЋе приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину	112
9.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „РАДНА ЗОНА 1 – ТРЕЋА ФАЗА” У ЛАПОВУ	113
10.0. НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ ИНФОРМАЦИЈА И ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ ПРЕДСТАВЉЕНЕ НА НАЧИН РАЗУМЉИВ ЈАВНОСТИ	116
10.1. Начин на који су проблеми, питања и циљеви заштите животне средине интегрисани у план	116
10.2. УтврЂене значајне утицаје спровоЂења Плана на животну средину	117
10.3. Предложене мере за спречавање и/или смањење негативних утицаја и начин њиховог спровоЂења у реализацији Плана	118
10.4. Разумне варијанте које су биле предмет разматрања и разлоге за одабрано решење са становишта циља, сврхе, географског обухвата и утицаја Плана на животну средину	119
10.5. Мере планиране програмом праЂења свих значајних утицаја спровоЂења Плана	120
10.6. Начин на који су мишљења и примедбе органа надлежног за заштиту животне средине, заштиту здравља и других заинтересованих органа и организација узете у обзир у Плану	121
10.7. Начин на који су мишљења и примедбе јавности узета у обзир у Плану	121
10.8. Начин на који су мишљења и примедбе прикупљене у оквиру прекограничних консултацијама узете у обзир у плану	121
11.0. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ УТИЦАЈА	122

У складу са Чланом 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС”, бр. 94/24) доносим

Р Е Ш Е Њ Е

о именовану мултидисциплинарног тима за израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

Вођа тима: Евица Рајић, дипл. еколог

Чланови тима: Марија Бабић, мастер биолог-еколог
Звездана Новаковић, мастер инж. технологије
Марин Рајић, дипл. инж. електротехнике
Светлана Ђоковић, дипл. еколог
Сања Јоковић, мастер еколог
Невена Зубић, мастер хемичар
Анђела Васиљевић, дип. еколог
Марија Бошковић, дипл. инж. заштите животне средине
Андреја Стаменић, дипл. инж. пејзажне архитектуре

Именовани су дужни да, при изради Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, поступају у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25), Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 94/24 – др. закон), као и одредбама осталих секторских закона и подзаконских аката. Израда Извештаја врши се у складу са Одлуком о приступању изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 13/24) – Члан 10. Одлуке, на основу спроведеног поступка и прибављеног Мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине општине Лапово, бр. 002550641-2024-08233-004-000-011-001 од 02.09.2024. године, као и Решења Општинске управе, Одељења за урбанизам, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, бр. 002384243-2024-08233-004-006-350-136 од 16.09.2024. године, којим је одређено да се спроведе Стратешка процена утицаја на животну средину за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

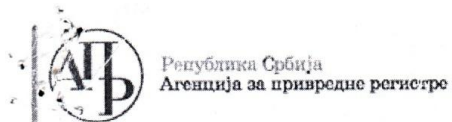
Крагујевац, новембар 2025. године

ECOlogica URBO DOO
Директор:
Евица Рајић

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Регистар Привредних субјеката

БД. 185524/2006

Дана, 22.11.2006 године

Београд

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар привредних субјеката, на основу чл. 4 Закона о Агенцији за привредне регистре (Службени гласник РС 55/04) и члана 23. и 25. Закона о регистрацији привредних субјеката (Службени гласник РС 55/04, 61/05), решавајући по захтеву подносиоца регистрационе пријаве за регистрацију оснивања привредног субјекта, који је поднет од стране:

Име и презиме: Евица Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се захтев подносиоца регистрационе пријаве, па се у Регистар привредних субјеката региструје оснивање привредног субјекта

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENVIĆA 2

са следећим подацима:

Пуно пословно име: **PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENVIĆA 2**

Правна форма: Друштво са ограниченом одговорношћу

Седиште: Крагујевац

Опис делатности: PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU

Скраћено пословно име: **ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC**

Регистарски број/Матични број: 20222816

Претежна делатност: 74201 - ПРОСТОПНО ПЛАНИРАЊЕ

Привредни субјекат је регистрован за спољно трговински промет

Привредни субјекат је регистрован за услуге у спољнотрговинском промету

Подаци о капиталу

Уписани капитал

Новчани 500,00 EUR, у динарској противвредности.

Уплаћен-унет капитал

Новчани 250,00 EUR, 9.11.2006 године, у динарској противвредности.

Подаци о оснивачима:

Име и презиме: Евица Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

Уписани капитал

Новчани 500,00 EUR, у динарској противвредности.

Уплаћен-унет капитал

Новчани 250,00 EUR, 9.11.2006 године, у динарској противвредности.

Удео 100,00 %.

Подаци о директору:

Име и презиме: Евица Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

Подаци о заступницима:

Заступник

Име и презиме: Евица Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Функција у привредном субјекту: Директор

Овлашћења у промету

Овлашћења у унутрашњем промету неограничена

Овлашћења у спољнотрговинском промету неограничена

Накнаду у износу од 3.600,00 динара за регистрацију напред наведених података наплаћена је од подносиоца регистрационе пријаве.

Образложење

Подносилац регистрационе пријаве поднео је регистрациону пријаву за оснивање привредног субјекта

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENOVIĆA 2

Решавајући по захтеву подносиоца, обзиром да су испуњени законом предвиђени услови, решено је као у диспозитиву.

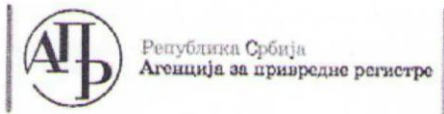
Висина накнаде за регистрацију одређена је у складу са члановима 2., 3. и 4. Уредбе о висини накнаде за регистрацију и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре (Службени гласник РС број 109/05)

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења може се изјавити жалба Министру надлежном за послове привреде у року од 8 дана од дана достављања решења, а преко Агенције за привредне регистре.

РЕГИСТРАТОР
Миладин Маглов

Регистар привредних субјеката
БД 47035/2021

5000188041265

Дана, 04.06.2021. године
Београд

Регистратор Регистра привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре, на основу члана 15. став 1. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Службени гласник РС“, бр. 99/2011, 83/2014, 31/2019), одлучујући о регистрационој пријави промене података код PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, матични број: 20222816, коју је поднео/ла:

Име и презиме: Евица Рајић

доноси

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ регистрациона пријава, па се у Регистар привредних субјеката региструје промена података код:

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO
KRAGUJEVAC

Регистарски/матични број: 20222816

и то следећих промена:

Промена седишта привредног друштва:

Брише се:

Адреса: Саве Ковачевића 3/1, КРАГУЈЕВАЦ, 34000, Србија

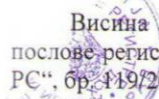
Уписује се:

Адреса: САВЕ КОВАЧЕВИЋА 1, КРАГУЈЕВАЦ, 34000, Србија

Образложење

Подносилац регистрационе пријаве поднео је дана 02.06.2021. године регистрациону пријаву промене података број БД 47035/2021 и уз пријаву је доставио документацију наведену у потврди о примљеној регистрационој пријави.

Проверавајући испуњеност услова за регистрацију промене података, прописаних одредбом члана 14. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Регистратор је утврдио да су испуњени услови за регистрацију, па је одлучио као у диспозитиву решења, у складу са одредбом члана 16. Закона.

Висина накнаде за вођење поступка регистрације утврђена је Одлуком о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Сл. гласник РС“, бр. 119/2013, 138/2014, 45/2015, 106/2015, 32/2016, 60/2016 и 75/2018).

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ:

Против ове одлуке може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана објављивања одлуке на интернет страни Агенције за привредне регистре, министру надлежном за послове привреде, а преко Агенције за привредне регистре. Административна такса за жалбу у износу од 480,00 динара и решење по жалби у износу од 550,00 динара, уплаћује се у буџет Републике Србије. Жалба се може изјавити и усмено на записник у Агенцији за привредне регистре.

РЕГИСТРАТОР

Миладин Маглов

 8000074754368	ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА	 Република Србија Агенција за привредно регистро
--	---	--

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК

Матични / Регистарски број 20222816

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU
ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC

Скраћено пословно име

ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

КРАГУЈЕВАЦ

Место

КРАГУЈЕВАЦ

Улица

САВЕ КОВАЧЕВИЋА

Број и слово

1

Спрат, број стана и слово

/ /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта

office@ecourbo.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

9. новембар 2006

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)	104733275	
Подаци од значаја за правни промет		
Текући рачуни	160-0000000451212-75 360-0000000010011-37 220-0000000064888-10 160-0000000536986-94 160-0053900024920-76 370-0000000023759-53	
Подаци о статусу / оснивачком акту		
Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта	Датум важећег статута	<input type="text"/>
	Датум важећег оснивачког акта	<input type="text"/>
Законски (статутарни) заступници		
Физичка лица		
1. Име	Евица	Презиме Рајић
ЈМБГ	2610958787413	
Функција	Директор	
Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом	
Чланови / Сувласници		
Подаци о члану		
Име и презиме	Евица Рајић	
ЈМБГ	2610958787413	
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 500,00 EUR	<input type="text"/>	
износ	датум	
Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од 19.750,00 RSD	9. новембар 2006	
Удео	износ(%)	
	100,000000000000	

Основни капитал друштва	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 500,00 EUR	
износ	датум
Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од 19.750,00 RSD	9. новембар 2006

Регистратор: Мисладин Маглов

Дана 30.08.2022. године у 10:12:59 часова

Страна 3 од 3

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

Увод

У складу са Решењем Општинске управе, Одељења за урбанизам, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, Бр: 002384243 2024 08233 004 006 350 136 од 16.09.2024. године и Чланом 10. Одлуке о приступању изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову („Службени гласник општине Лапово”, број 13/24), приступа се изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештај о Стратешкој процени).

Подручје еколошке анализе, односно вредновања постојећег и планираног стања, са аспекта могућих и очекиваних промена и утицаја у простору и животној средини, представља обухват Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову са непосредним окружењем, односно непосредном зоном потенцијално осетљивих рецептора животне средине на које План може утицати.

Стратешка процена утицаја на животну средину (SEA-Strategic Environmental Assessment) представља механизам којим се, у процесу планирања обезбеђује одрживо коришћење простора, предмета еколошке анализе, са свим осетљивим рецепторима и чиниоцима животне и друштвене средине, који већ трпе или могу трпети утицаје и потенцијалне последице постојеће, а пре свега планиране намене:

- у поступку припреме планског документа и доношења Одлуке о изради Плана и Решења о изради Стратешке процене на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- у току раног јавног увида и упознавања јавности о предмету планског документа и условима ималаца јавних овлашћења;
- у процесу израде Нацрта Плана и јавног увида, јавне расправе и стручне контроле планског документа;
- у фази разматрања Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о Стратешкој процени) и извештаја заинтересоване јавности, ималаца јавних овлашћења и свих заинтересованих страна;
- у фази усвајања Плана којим се планира уређење простора за реализацију „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову уз примену и поштовање интегралних мера заштите животне и друштвене средине, односно интегралне заштите анализираних простора.

Као комплексан и целовит процес и поступак, који омогућава и обезбеђује укупно сагледавање планиране намене у планском документу са аспекта заштите животне и друштвене средине, Стратешка процена даје могућност за:

- предлагање и вредновање варијантних планских решења;
- избор еколошки најприхватљивијег решења, са условима и мерама којима ће заштита животне средине и локалног становништва бити остварена на оптималан и рационалан начин.

Кроз процес стратешке процене утицаја, планским документом планирана намена, садржаји и очекиване активности, се критички разматрају са становишта утицаја на животну и друштвену средину, након чега се доноси одлука о усвајању и имплементацији планског документа, под дефинисаним и прописаним условима, или се одустаје од планиране намене, планираних пројеката и активности на предметном простору.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

- интегрише био-физичке и социјално-економске сегменте животне средине;
- повезује, анализира и процењује планирану намену, очекиване активности али и захтеве свих интересних страна;

- усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за животну средину, односно заштиту здравља, традиционалних вредности и навика локалног становништва.

Поступак процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и израда Извештаја о Стратешкој процени на животну средину планског документа су дефинисани Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24).

Примена Закона о стратешкој процени утицаја представља усклађивање националне законске регулативе са европском Директивом 2001/42/ЕС о „Процени утицаја одређених планова и програма на животну средину”. Циљ ове Директиве је да обезбеди висок степен заштите животне средине и да допринесе интеграцији захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма у циљу промоције одрживог развоја. Еколошка процена је важан инструмент за интеграцију захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма за које се установи да имају или могу имати значајан утицај на животну средину.

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, представља основу за:

- утврђивање обавезујућих, хијерархијски усаглашених смерница (еколошких захтева), при изради Плана;
- интегрисање мера заштите животне средине у све фазе израде Плана;
- дефинисање услова и решења заштите свих осетљивих рецептора и чиниоца животне средине, као обавезујућих за поступак имплементације планског документа.

Стратешка процена утицаја на животну средину (Извештај о Стратешкој процени) се ради истовремено са израдом Нацрта Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, чиме су створени услови за благовремено интегрисање захтева везаних за заштиту простора, заштиту животне и друштвене средине у поступак израде, излагања јавности, усвајања као и, по усвајању, у процесу имплементације Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Извештај о Стратешкој процени утицаја и процена могућих стратешких утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, обухвата:

- анализу природних карактеристика и створених вредности просторне целине у границама Плана са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите и одрживог коришћења простора;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак процене утицаја на природне вредности, животну и друштвену средину;
- анализу услова и смерница документације вишег реда од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја - хијерархијска условљеност;
- анализу услова ималаца јавних овлашћења, надлежних институција и осталих релевантних услова и захтева;
- анализу постојећег стања медијума животне средине (анализа постојеће базе података о стању животне средине), анализу тренутног („нултог“) стања животне средине са проценом очекиваних трендова;
- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора и циљева заштите животне средине за процену утицаја планског документа;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју (стање биодиверзитета, карактер осталих природних вредности, статус локалног становништва, стање медијума животне средине) који већ трпе извесне утицаје и за које је вероватно да ће на њих утицати доношење Плана;
- анализу захтева заинтересоване јавности, појединаца и осталих корисника простора у границама планског документа и зонама потенцијалног утицаја Плана;

- организовање консултација са заинтересованим странама, органима, институцијама и непосредним корисницима простора о обиму и обухвату анализе и процене утицаја Плана на животну средину;
- процену утицаја предложене стратешке одлуке планског документа за реализацију планиране намене, односно „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову и уређење површина, при постојећим ограничењима и утицајима на статус животне и друштвене средине;
- процену кумулативних, синергетских, директних, индиректних, локалних, иреверзибилних и других утицаја предложене стратешке одлуке реализације „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову;
- дефинисање стратешких смерница и кључних мера заштите, мера потенцијалне еколошке компензације и мера мониторинга у поступку имплементације Плана и редовног рада планираних пројеката у границама „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову;
- учешће јавности (ималаца јавних овлашћења, стручне, остале јавности, удружења, НВО и заинтересованих појединаца) у поступку стратешке процене утицаја;
- дефинисање смерница и мера заштите и мониторинга животне средине за поступак процене утицаја на животну средину за нижи хијерархијски ниво, односно поступак процене утицаја планираних пројеката због потенцијално значајних утицаја на природу, животну и друштвену средину;
- вредновање подручја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, непосредног и подручја ширег окружења са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора и реализације планиране намене.

1.0. Полазне основе Стратешке процене

У складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја („Сл.гласник РС“, бр. 94/24), полазне основе Стратешке процене обухватају:

- преглед садржаја и циљева Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и однос са другим плановима и програмима;
- преглед прописаних мера и услова заштите природе, односно заштите потенцијално заступљеног биодиверзитета и заштите квалитета животне средине на подручју на које се Стратешка процена односи;
- карактеристике природе и животне средине у областима, односно зонама и целинама за које постоји могућност да буду изложене значајним утицајима доношењем планског документа;
- разматрана питања и проблеме заштите животне средине у границама Плана са приказом разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту природе и животне средине у Плану детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, укључујући варијантно решење нереализовања Плана и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине и друштва;
- резултате претходних консултација са заинтересованим органима, организацијама, имаоцима јавних овлашћења који су посебно важни и битни са становишта циљева и процене могућих утицаја на животну средину и друштво.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, је процес који ће обезбедити:

- приказ садржаја и циљева планског документа и однос са другим плановима, стратегијама, програмима и осталом документацијом од значаја за поступак стратешке процене утицаја планског документа на животну средину;
- анализу обавезујућих смерница, мера и услова документације вишег реда и услова кључних ималаца јавних овлашћења од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја предметног Плана на животну средину и одрживи развој - хијерархијска и условљеност ималаца јавних овлашћења;
- анализу природних карактеристика и створених вредности просторне целине у границама Плана са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите природе, односно укупних природних и створених вредности животне средине и одрживог коришћења простора;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак процене утицаја на животну и друштвену средину, стање биодиверзитета, изглед предела и пејзажа, утицај на локално становништво и зоне становања, односно све заступљене осетљиве рецепторе;
- анализу постојећег стања и створених услова на анализираном подручју и животној средини, што обухвата анализу базе података о квалитету и стању природне и животне средине, као и очекиваних, процењених трендова и, у складу са резултатима, дефинисање циљева заштите природе, животне и друштвене средине;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју, за које је вероватно да ће на њих утицати доношење Плана;
- анализу услова надлежних институција, ималаца јавних овлашћења, услова и захтева осталих релевантних органа, организација и институција;
- консултације са свим заинтересованим странама, органима, организацијама, институцијама, имаоцима јавних овлашћења, заинтересованом јавношћу (удружења, НВО, појединци) о обиму и обухвату анализе и процене утицаја Плана на животну средину;

- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора, природних вредности и животне средине, са дефинисањем индикатора за процену и мониторинг утицаја планског документа на природне вредности, животну и друштвену средину;
- процену утицаја кумулативних, синергетских, индиректних, локалних и других утицаја предложене стратешке одлуке за планирање на подручју Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- дефинисање стратешких смерница за нижи хијерархијски ниво са кључним мерама заштите и мониторинга за поступак имплементације Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- учешће јавности (стручне, остале јавности, удружења, невладиних организација и заинтересованих појединаца) у поступку Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- дефинисање смерница и мера којима се могу превенирати, спречити, смањити, ублажити или отклонити сви значајни негативни утицаја на природу и животну средину, у раним фазама процеса планирања и одлучивања, фази Нацрта Плана и излагања јавности и фази имплементације планског документа;
- дефинисање мера потенцијалне еколошке компензације;
- дефинисање мера заштите и мониторинга животне средине;
- вредновање предметног подручја, непосредног и подручја ширег окружења са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора у обухвату Плана на еколошки прихватљив начин уз поштовање принципа одрживог развоја (еколошка валоризација простора);
- усвајање обавезујућих смерница и мера заштите животне средине у поступку израде и усвајања Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Стратешка процена утицаја на животну средину се ради у циљу обезбеђивања заштите природних вредности, заштите животне средине и остваривања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. Израда Стратешка процена утицаја планског документа обухвата:

- припрему Извештаја о стању животне средине, стању заступљених екосистема, станишта, односно заступљене вегетације, флоре, фауне и укупног биодиверзитета;
- спровођење поступка консултација, усвајање Извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења, односно усвајања Плана;
- пружање информација и података о донетој одлуци, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24).

Поступак Стратешке процене утицаја Плана на животну средину заснован је на:

- **начелу одрживог развоја**, односно разматрању и укључивању свих битних аспеката животне и друштвене средине, природних и створених вредности и медијума животне средине у анализираној просторној целини, у фази Раног јавног увида, Нацрта и фази усвајања планског документа и утврђивању услова за заштиту и очување природних вредности и животне средине, односно одрживо и рационално коришћење простора, као предуслова за остваривање циљева одрживог развоја подручја Плана и подручја на које планска решења могу утицати;
- **начелу интегралности**, што представља обавезно укључивање у План услова свих заинтересованих органа, организација и ималаца јавних овлашћења, у циљу одрживог коришћење простора, пре свега земљишта као природног, тешко обновљивог ресурса;

- **начелу предострожности**, које укључује пажљиво планирање намене у функцији заштите и прихватљивог коришћења простора у границама Плана и његовом повезивању са окружењем, на начин да се превенирају, спрече или смање негативни утицаји на животну и друштвену средину, са свођењем на минимум ризика појаве негативних утицаја;
- **начелу хијерархије и координације** што подразумева усвајање смерница Просторног плана Републике Србије и Извештаја о Стратешкој процени („Сл. гласник РС”, бр.88/10), Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш и Извештаја о Стратешкој процени („Службени гласник РС”, број 91/24), Плана генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 5/15, 5/17 и 7/24), као обавезујућих, што представља услов за обезбеђивање узајамне координације битне планске документације, ималаца јавних овлашћења, надлежних и заинтересованих органа, предузећа и појединаца, у поступку процене утицаја стратешког карактера, израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана и исходавање сагласности на Извештај о Стратешкој процени, кроз консултације, обавештавања и прибављања мишљења на План и Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- **начелу јавности**, као кључном делу процеса, све у циљу информисања јавности о изради Плана, планираним наменама, мерама и активностима и његовом могућем утицају на животну и друштвену средину, услове живота и традиционалне навике становништва, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме Нацрта Плана и доношење (усвајање) Плана, где јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања Плана, имати приступ информацијама које се односе на План.

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације на животну средину „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о Стратешкој процени) је:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС”, бр. 32/19 и 47/25);
- Решење Општинске управе, Одељења за урбанизам, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, Бр: 002384243 2024 08233 004 006 350 136 од 16.09.2024.године и Одлука о приступању изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, Члан 10. („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 13/24).

Плански основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације на животну средину „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о Стратешкој процени) је:

- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш („Сл. гласник РС”, бр.91/24);
- План генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 5/15, 5/17 и 7/24).

Просторно планска, стратешка и остала документација од значаја за поступак стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10);
- Стратегија нискоугљеничног развоја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године са пројекцијама до 2050. године („Сл. гласник РС”, бр. 46/23);
- Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године („Сл. гласник РС”, бр. 12/22).

Остала коришћена документација, услови институција, ималаца јавних овлашћења и подаци од значаја за Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

- Услови надлежних органа, организација и ималаца јавних овлашћења:
  - **Завод за заштиту природе Србије**, Решење о условима заштите природе 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године;
  - **Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу**, Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите, на простору који обухвата предметна локација бр. 1238-02/1 од 21.05.2025. године;
  - **Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу**, Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите, на простору који обухвата предметна локација бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године;
  - **Министарство одбране**, Сектор за инфраструктуру и услуге стандарда, Управа за инфраструктуру, Обавештење бр. 6012-2 од 27.06.2025. године;
  - **Министарство унутрашњих послова**, Сектор за ванредне ситуације, Управа за ванредне ситуације у Крагујевцу, Мишљење бр. 217-3669/25-1 од 08.05.2025. године;
  - **Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд**, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Обавештење бр. 4872/1 од 05.06.2025. године;
  - **ЈП „Србијашуме“ Београд**, Одговор на захтев за издавање услова за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 8521 од 21.05.2025. године;
  - **„РАТЕЛ“**, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 1-01-3491-146/25-1 од 06.05.2025. године;
  - **Републички хидрометеоролошки завод**, Обавештење бр. 922-3-64/2025 од 08.05.2025. године;
  - **„Електромрежа Србије“ а.д. Београд**, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 130-00-UTD-003-500/2025-002 од 09.05.2024. године;
  - **Електродистрибуција Србије**, Огранак електродистрибуција Крагујевац, Услови и подаци за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 176951/2 од 30.06.2025. године;
  - **„Телеком Србија“ а.д. Београд**, Дирекција за технику, Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Одељење за оперативну подршку, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 193419/2-2025 од 07.05.2025. године;

- **ЈП „Србијагас“**, Услови за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 06-07-11/719/1 од 29.05.2025. године;
- **„Транснафта“ а.д.**, Обавештење бр. 5035/1-2025 од 07.05.2025. године;
- **ЈП „Путеви Србије“**, Услови бр. 953-10415/25-1 од 23.05.2025. године;
- **„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.**, Услови за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 26/2025-611-I од 22.05.2025. године;
- **ЈКСП „Морава“**, Подаци и услови бр. 1933 од 29.08.2025. године;
- **Републички сеизмолошки завод**, Сеизмолошки услови за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 003312055 2025 40800 000 000 240 003 40 002 од 29.07.2025. године;

За израду Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову (Извештаја о Стратешкој процени), вредновање планиране намене са аспекта одрживости и еколошке прихватљивости, избор најприхватљивијег решења са предлогом смерница и мера за нижи хијерархијски ниво и мера заштите и мониторинга животне средине и осталих карактеристика животне средине, коришћена је и поштована следећа законска регулатива:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр.135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 95/18 - др. закон и 94/24);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10,14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24);
- Закон о енергетици („Сл. гласник РС”, бр. 145/14, 95/18, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23 и 94/24);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Сл. гласник РС”, бр. 40/21, 35/23 и 94/24 – др.закон);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон, 129/21-др. закон и 76/23 – др. закон);
- Закон о климатским променама („Сл. гласник РС”, бр. 26/21);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09);
- Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон);
- Закон о заштити земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 112/15);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр.51/25);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 11/09, 20/15 и 87/18 - др. закон);
- Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 - др. закон и 35/23);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);

- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС - Међународни документи“, бр. 38/09);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12);
- Уредба о учешћу јавности у изради одређених планова и програма у области заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 117/21);
- Уредба о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС“, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);
- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС“, бр. 20/10);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС“, бр. 35/10);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 72/10);
- Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 15/12);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, бр. 92/08);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 23/94);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник РС“, бр. 31/82);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гласник РС“, бр. 72/23);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, бр. 18/24);
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, бр. 74/11);
- Правилник о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гласник РС“, бр. 7/19);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24);
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 21/10, 10/13, 44/18-др. закон и 14/24);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Сл. гласник РС“, бр. 70/09);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС“, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 37/25 и 47/25);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 7/20 и 79/21);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 95/24);

- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 139/22);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11);
- Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр. 16/25);
- Правилник о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 16/25).

Поштовани су услови и смернице остале релевантне регулативе:

- ЕУ Директива о приступ јавности информацијама о животној средини (2003/4/ЕК);
- ЕУ Директива о учешће јавности (2003/35/ЕЗ);
- ЕУ Директива о одговорност за штету у животној средини (2004/35/СЕ).

1.1. Кратак преглед садржаја и циљева Плана и односима са другим плановима и програмима

1.1.1. Кратак преглед садржаја и циљева Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову

Садржај Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову уређен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр.72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС”, бр. 32/19).

САДРЖАЈ Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

ОПШТИ ДЕО

- А. УВОД**.....
- А.1. Повод за израду Плана.....
- А.2. Правни и плански основ.....
- А.2.1. Правни основ.....
- А.2.2. Плански основ.....
- А.2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш.....
- А.2.2.2. Извод из Плана генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово.....
- А.3. Обухват Плана и грађевинског подручја.....
- А.4. Постојеће стање.....
- А.4.1. Донети / усвојени урбанистички планови у непосредном окружењу...
- А.4.2. Постојећа намена површина.....
- А.4.3. Постојећа саобраћајна инфраструктура.....
- А.4.4. Постојећа комунална и техничка инфраструктура.....

ПЛАНСКИ ДЕО

- V.3. Положај објекта у односу на регулацију и границе грађевинске парцеле.....
  - V.4. Највећи дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле.....
  - V.5. Највећа дозвољена спратност објекта.....
  - V.6. Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели.....
  - V.7. Услови и начин обезбеђивања приступа парцели, простора за паркирање возила, нивелациони радови и оградавање .....
  - V.8. Услови за прикључење на мрежу комуналне и техничке инфраструктуре....
  - V.9. Услови за уређење зелених површина на парцели.....
  - V.10. Услови за реконструкцију, доградњу и адаптацију постојећих објеката.....
  - V.11. Правила за архитектонско обликовање објеката.....
  - V.12. Инжењерскогеолошки услови.....
  - V.13. Локације за које је обавезна израда пројекта парцелације, односно препарцелације, урбанистичког пројекта и урбанистичко – архитектонског конкурса.....
- Г. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....**
- Д. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....**
- Д.1. Садржај графичког дела .....
  - Д.2. Садржај документационе основе плана.....

ГРАФИЧКИ ДЕО

Основни циљ израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову је успостављање планског оквира за уређење предметне зоне и утврђивање правила уређења и грађења у радној зони. Утврђена правила разрађена су у оквиру нацрта Плана и односе се на изградњу индустријских, пословно-производних и складишних објеката који немају непосредне нити посредне штетне утицаје на животну средину.

Принципи планирања, коришћења, уређења и заштите простора у оквиру обухвата Плана засновани су на рационалној организацији и уређењу простора, као и на усклађивању планираних садржаја са природним и створеним условима, односно постојећим могућностима и ограничењима у простору.

1.1.2. Однос са другим плановима и програмима

Смернице планова вишег реда и планова, стратегија и програма од значаја за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, су обавезујуће и, у складу са хијерархијском условљеношћу, узете су у обзир приликом процене могућих стратешких утицаја Плана на животну средину. При томе је поштовано начело хијерархије и координације на свим нивоима. Еколошки извештај о могућим утицајима Плана обезбеђује и информације о повезаности са другим плановима од значаја и са циљевима заштите животне средине утврђеним у тим плановима, као и о начину на који су ти циљеви интегрисани у поступак израде Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на животну средину.

Плански документи вишег реда од значаја за процену утицаја стратешког карактера и за дефинисање општих циљева заштите животне средине, који су узети у обзир приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештај о Стратешкој процени):

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10);

- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 91/24);
- План генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, број 5/15, 5/17 и 7/24).

Плански документи ширег подручја, од значаја за израду овог Плана, су:

- Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник Републике Србије”, бр. 39/14);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 69/03) и Измена и допуна Просторног плана подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 121/14).

Просторни план Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр.88/10) – представља хијерархијски важан документ вишег реда, од значаја пре свега, за опште циљеве заштите простора, заштите природе, заштите заштићених подручја, укупног биодиверзитета и животне средине.

Општи циљеви Просторног плана Републике Србије, садрже стратешка питања заштите природе и животне средине од националног значаја, као и циљеве и захтеве у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. У том контексту, као општи циљеви ППР Србије, дефинисани су:

- заштита основних чинилаца животне средине (ваздух, воде, земљиште, биодиверзитет);
- заштита заштићених подручја;
- одрживо коришћење природних добара, природних вредности и културних добара;
- унапређење управљања отпадним водама и отпадом;
- рационално коришћење минералних и енергетских ресурса;

и представљају опште циљеве за смањивање антропогених притисака и утицаја у животној средини, посебно у еколошки значајним подручјима и подручјима која већ трпе антропогене утицаје.

Посебни циљеви **Просторног плана Републике Србије** издвојени су:

- заштита ваздуха, заштита и одрживо коришћење вода и земљишта;
- заштита заштићених подручја, станишта, заштићених врста, вегетације, флоре, фауне односно укупног биодиверзитета;
- заштита и одрживо коришћење природних добара и ресурса - коришћење пољопривредног земљишта уз заштиту екосистемских, агроколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција; управљање шумама уз одрживо (трајно) газдовање шумама, односно управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин да се очува биодиверзитет, продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума; управљање водама преко интегралног уређења, заштите и коришћења вода;
- унапређење управљања отпадом (смањење количине, поновна употреба (рециклажа) и депоновање);
- веће коришћење обновљивих извора енергије (биомасе, хидроенергије, соларне, геотермалне и енергије ветра);
- смањење загађивања у урбаним, индустријским, пољопривредним и другим еколошки угроженим подручјима;
- смањење притиска од привредних, саобраћајних и комуналних активности на животну средину.

Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш („Сл. гласник РС”, бр. 91/24) - У одељку II. Принципи, циљеви и општа концепција модернизације и реконструкције железничке пруге, 3. Концепција

организације железничког саобраћаја, модернизације и реконструкције железничке пруге, 3.2. Концепција модернизације и реконструкције железничке пруге, наведено је:

„Основна концепција модернизације и реконструкције железничке пруге Београд–Ниш је да се на целој дужини формира савремена двоколосечна пруга за мешовити (путнички и теретни) саобраћај и брзину до 200 km/h. Модернизована пруга треба да омогући висок ниво безбедности, капацитета и комфора у превозу путника и робе, што ће значајно допринети конкурентској способности железнице у односу на друге видове транспорта, омогућити рационалну прераспodelу саобраћаја и повећати ниво еколошке заштите у коридору”.

Планирана је нова станица Лапово централна уместо постојећа два службена места (Лапово Варош и Лапово). У одељку III. ПЛАНСКА РЕШЕЊА, 4. Развој других инфраструктурних система у коридору железничке пруге, 4.1. Путна инфраструктура и укрштања железничке пруге са путном инфраструктуром, 4.1.1. Деоница Велика Плана – Гилје, у табели број 12. наведени су денивелисани укрштаји железничке пруге са путном инфраструктуром, између осталог, надвожњак на km 108+810, Улица Лапово село (реконструкција постојећег са недовољним слободним профилем), Лапово - „Постојећи путни прелаз се налази у подручју ван градског језгра Лапова и представља везу фабрике Кронишпан са државним путем IIA реда број 158. Постојећи надвожњак се може реконструисати ако се утврди да је слободан профил неадекватан. Позиција се задржава уз евентуалну корекцију нивелете. Предметна саобраћајна веза представља градску саобраћајницу са елементима који задовољавају параметре рачунске брзине од $Vr=40$ km/h”.

У одељку IV. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА, 1. Појасеви заштите и режими коришћења и уређења коридора железничке инфраструктуре, наведено је: „Коридор железничке пруге формирају следећи појасеви под посебним режимом коришћења и уређења, и то:

- 1) пружни појас са обе стране пруге којим се трајно заузима земљиште за потребе његове изградње и функционисање ширине 8,00 m од осе крајњег колосека, у насељеном месту 6,00 m, земљиште испод пруге и ваздушни простор у висини од 14,00 m. Пружни појас обухвата и земљишни простор службених места (станице, укрснице, стајалишта, распутнице и сл.) који обухвата све техничко-технолошке објекте, инсталације и приступно-пожарни пут до најближег јавног пута;
- 2) инфраструктурни појас са обе стране пруге ширине од 25,00 m од осе крајњег колосека, који функционално служи за употребу, одржавање и технолошки развој капацитета инфраструктуре;
- 3) заштитни пружни појас са обе стране пруге у ширини од 100,00 m од осе крајњих колосека.

План генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, број 5/15, 5/17 и 7/24) - предметни простор, према планираној намени површина, припада:

- површинама јавне намене:
  - мрежа саобраћајница;
  - заштитно зеленило;
- површинама остале намене:
  - радна зона/привређивање;
  - становање ниских густина.

Предметни простор припада делу Радне зоне I и предвиђена је обавеза израде плана детаљне регулације за предметно подручје.

Радна зона I обухвата простор западно од аутопута Е-75 до коридора железничке пруге, јужно од Његошеве улице, односно простор у коме се налази „KRONOSPAN SRB”, простор бившег комплекса ГИК „1. мај”, комплекс где је предвиђена greenfield инвестиција предузећа „Forma Ideale”, као и неизграђене површине. Део радне зоне I се налази у

обухвату зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина”, где је потребно спроводити мере санитарне заштите, у складу са законским прописима.

1.1.3. Постојећа и планирана намена површина

1.1.3.1. Постојећа намена површина

Границе Плана су утврђене по границама постојећих катастарских парцела (када оне у целини припадају предметном подручју) и као линија преко постојеће катастарске парцеле (када она у целини не припада предметном подручју).

У обухвату Плана се налазе следеће катастарске парцеле:

целе кп.бр. 11368/6, 12837/4, 12851/5, 12851/6, 12852/2, 12853/3, 12853/5, 13632/2, 13634/2, 13634/4, 13634/6, 13635/4, 13635/5, 13636/1, 13636/3, 13636/4, 13637/2, 13637/4, 13638/2, 13638/3, 13638/4, 13639/7, 13639/8, 13641/5, 13650/2, 13653/2, 13655/5, 13656/5, 13657/2, 13657/3, 13657/5, 13658/1, 13658/2, 13658/3, 13658/4, 13658/5, 13658/10, 13658/11, 13658/12, 13658/13, 13658/14, 13659/4, 13659/5, 13659/6, 13660/1, 13660/4, 13660/5, 13660/6, 13660/7, 13660/8, 13660/9, 13660/10, 13661/1, 13661/2, 13661/3, 13662, 13663, 13664, 13665/1, 13665/2, 13666, 13667/1, 13668, 13669/1, 13669/2, 13670, 13671/1, 13671/2, 13671/3, 13671/4, 13672/1, 13672/2, 13672/3, 13672/4, 13673/1, 13673/2, 13673/3, 13673/4, 13673/5, 13673/6, 13673/7, 13673/8, 13674/1, 13674/2, 13674/3, 13674/4, 13674/5, 13675/1, 13675/8, 13675/9, 13675/10, 13675/11, 13676/2, 13676/5, 13676/6, 13676/9, 13676/10, 13676/11, 13676/12, 13676/13, 13678/2, 13679/1, 13679/2, 13679/3, 13679/4, 13878/1, 13880, 13867/2 и 13867/5 и
делови кп.бр. 6963/1, 11368/1, 12848/1, 12848/4, 12849, 12850/3, 12854, 13190/3, 13191/1, 13327/1, 13337, 13631/1, 13631/3, 13641/4, 13649, 13659/1, 13660/2, 13660/3, 13881, 13882 и 14640, све у КО Лапово.

Граница Плана је прецизирана и дефинисана у поступку израде нацрта Плана. Обухваћена је површина од 36,02 ha.

Подручје Плана је ограничено коридором железничке пруге (са западне стране) и коридором аутопута Е-75 (са источне стране).

Северно од подручја Плана је постојећи комплекс “KRONOSPAN SRB” (изван обухвата овог Плана), а у обухвату Плана се налазе објекти некадашњег предузећа ГИК “1. мај”.

У обухвату Плана, према својинско-правном статусу, у већој мери, заступљено је земљиште у власништву “LOGMAX SEE” Д.О.О. Београд-Добановци, “Трнава-промет” Д.О.О. и “KRONOSPAN SRB” Д.О.О. а у мањој мери земљиште у власништву Републике Србије, Општине Лапово, “Форма Идеале” Д.О.О. и физичких лица.

Према постојећој намени површина, заступљене су следеће намене земљишта:

- површине јавне намене:
  - мрежа саобраћајница;
  - железничко земљиште и
  - трансформаторска станица (ТС) 110/35/10 “Кроношпан”;
- површине остале намене:
  - површине за индустрију и производњу;
  - површине за становање;
  - неизграђено грађевинско земљиште.

Постојећа саобраћајна инфраструктура -по источној граници обухвата Плана пролази државни пут IA реда A1: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) – Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево). До предметног подручја, саобраћајна доступност је обезбеђена преко саобраћајнице, која се одваја од Карађорђевој улици, прелази надвожњакком преко железничке пруге и долази до предметне, обухваћене зоне. По западној граници обухвата Плана, пролази магистрална двоколосечна електрифицирана железничка пруга Београд

Центар – Распутница “Г” - Раковица – Младеновац – Лапово – Ниш – Прешево – државна граница (Табановце). Предметни простор се налази уз станично подручје железничке станице Лапово, у зони km 109+600. Паралелно са коридором железничке пруге, пролази Улица Лава Толстоја, која је изведена са ширином коловоза око 4,5 m. У подручју Плана, изведени су и индустријски колосеци.

Хидротехничка инфраструктура – у оквиру обухвата Плана постоји изграђена водоводна мрежа, и то:

- постојећи главни цевовод Ø400 mm, који повезује водоизвориште “Гаревине” са резервоарима у градском подручју, који је постављен са десне стране улице 17. марта (гледано у правцу аутопута) и
- постојећи цевовод Ø250 mm, који се сада налази испод постојећих колосека железничке пруге Београд – Ниш (који су у функцији), па самим тим прикључење на постојећу линију није препоручљиво и могуће.

У обухвату Плана, тачније у делу око железничке пруге постоји урађена пројектно - техничка документација за измештање цевовода која је усаглашена са „Инфраструктура железница Србије” А.Д.

У предметном подручју не постоји изграђена канализациона мрежа, као ни урађена пројектно - техничка документација за изградњу фекалне и атмосферске канализације.

Електроенергетска инфраструктура - у обухвату Плана су изграђени електроенергетски објекти:

1. трансформаторске станице (ТС 10/0,4 kV 1x630 kVA бр. 1608 „Бетоњерка – Фабрика цеви”, ТС 10/0,4 kV 1x630 kVA бр. 1539 „Бетоњерка 1. мај”, ТС 10/0,4 kV 1x630 kVA бр. 1532 „Солипром”, ТС 10/0,4 kV 1x630 kVA бр. 1577 „Бетоњерка”);
2. кабловски водови 10 kV за везу између наведених ТС;
3. кабловски водови 0,4 kV.

Електронска комуникациона (ЕК) инфраструктура - у обухвату Плана се налази постојећа ЕК инфраструктура, оптички ЕК кабл, примарни и секундарни ЕК каблови.

Гасоводна инфраструктура - у планском подручју се налази постојећа гасоводна инфраструктура и то:

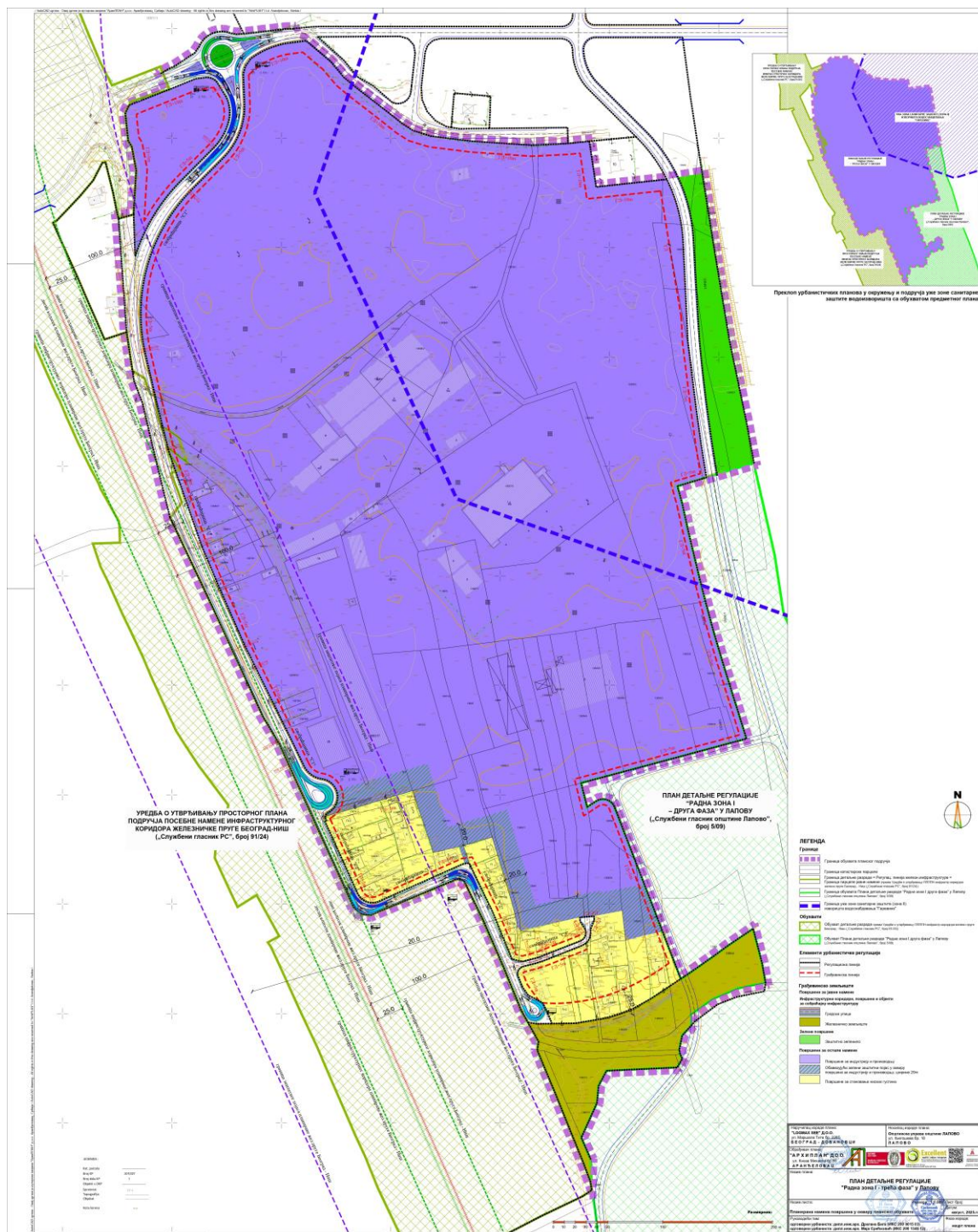
- дистрибутивни гасовод од челичних цеви, максималног радног притиска (MOP) 16 bar;
- мерно-регулациона станица (MPC) “1. мај”;
- дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских цеви MOP 4 bar.

1.1.3.2. Планирана намена површина

Подручје у граници обухвата Плана припада делу радне зоне I и већим делом је намењено за изградњу индустријских и пословно-производних и складишних објеката, који немају непосредан или посредан штетан утицај на животну средину (уз могуће пратеће и допунске намене, односно садржаје из области трговине, спорта и рекреације, угоститељства и друге пословне и комерцијалне делатности).

Део простора који је намењен за индустрију и производњу се преклапа са обухватом шире зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина” (зона III), па је (у том делу простора) потребно спроводити одговарајуће режиме коришћења простора, у складу са законским прописима.

У јужном делу обухвата Плана, задржава се мање стамбено насеље, а због потребе да се, кроз санацију простора, омогући грађење одговарајуће саобраћајнице (са комуналном и техничком инфраструктуром) није било могуће задржати све постојеће, изграђене објекте.

Слика бр. 1: Приказ планиране намене површина (Нацрт Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову)

Површинама јавне намене припадају:

- мрежа саобраћајница;
- железничко земљиште;
- заштитно зеленило (на простору између планиране сервисне саобраћајнице и коридора аутопута Е-75).

Површинама остале намене припадају:

- површине за индустрију и производњу (уз обавезу успостављања заштитног зеленог појаса у зонама разграничења са површинама за становање);

Извештаја о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову

- површине за становање ниских густина.

Комплетно подручје у граници обухвата Плана припада грађевинском подручју.

Табела бр. 1. Биланс намене површина

Р.Б.	Намена земљишта	Постојеће стање		Планирано решење	
		Површина (ха)	Процент учешћа (%)	Површина (ха)	Процент учешћа (%)
Грађевинско земљиште					
Површине јавне намене					
1.	Мрежа саобраћајница	1,28	3,55	2,15	5,97
2.	Железничко земљиште	1,42	3,94	1,24	3,44
3.	Трансформаторска станица	0,07	0,19	-	-
4.	Заштитно зеленило	-	-	0,70	1,94
Површине остале намене					
5.	Индустрија и производња	25,60	71,08	29,94	83,12
6.	Становање	2,94	8,16	1,99	5,53
7.	Неизграђено земљиште	4,71	13,08	-	-
Укупно:		36,02	100	36,02	100

Планирана инфраструктура

Саобраћјана инфраструктура

Друмски саобраћај - подручје Плана се налази поред државног пута IA реда број А1 (аутопут Е-75), односно ограничено је, са источне стране, деоницом А1080 предметног државног пута, која је дефинисана почетним чвором А140 „Петља Баточина” код km 314+739 и завршним чвором А139 „Петља Лапово” код km 310+920.

Планом је обезбеђен заштитни појас поред аутопута Е-75, тако да први садржај високоградње мора бити удаљен минимално 40,0 m од регулационе линије аутопута Е-75 (из чега произилази да је обезбеђено одговарајуће растојање мерено од границе путног земљишта на спољну страну).

У заштитном појасу поред аутопута Е-75, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и грађење и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих, функционалних садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација, које служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.

У заштитном појасу аутопута Е-75, може да се гради, односно поставља линијски инфраструктурни објекат (електроенергетски вод, гасовод, линијска инфраструктура електронских комуникација, водоводна и канализациона инфраструктура и др.), ако су за извођење тих радова прибављени услови и решење управљача државног пута.

Овим Планом, као стечена обавеза (на основу раније рађене и усвојене планске документације) планиран је наставак грађења сервисне саобраћајнице, по успостављеном коридору, западно од аутопута Е-75.

У планском подручју трасирана је саобраћајница (С1) која полази од планираног кружног тока и затим прати трасу Улице Лава Толстоја. Траса ове саобраћајнице је усаглашена са условима управљача железничке инфраструктуре.

У оквиру стамбеног насеља, у јужном делу обухвата Плана, планиране су саобраћајнице С3 и С4 (која прате постојеће, успостављене трасе) и које омогућавају доступност до зоне са стамбеним објектима.

Железнички саобраћај - Просторном планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Ниш („Службени гласник РС”, број 91/24) планира се реконструкција, изградња и модернизација постојећих пруга Коридора X, самим тим и пруге Београд Центар – Распутница „Г” - Младеновац - Лапово - Ниш - Прешево - државна граница - (Табановце), у двоколосечне пруге високе перформансе (за брзине возова до 200 km/h) за мешовити (путнички и теретни) саобраћај и комбиновани транспорт.

Планира се изградња једне централне путничке станице Лапово у зони садашње ранжирне станице уместо постојећа два службена места (садашња распутница Лапово Варош и станица Лапово). Њени колосечни капацитети омогућавали би несметан саобраћај путничких и транзитних теретних возова на том делу.

Водоводна и канализациона инфраструктура

Водоснабдевање - Планирана је доградња и грађење водоводне мреже, ради снабдевања водом свих потрошача, као и система за заштиту од пожара (хидрантска мрежа одговарајућег пречника и притиска).

Обезбеђење воде за водоснабдевање, технолошке потребе и противпожарну заштиту, могуће је вршити и независним системима на парцели, из бунара или резервоара.

У случају градње сопственог бунара обавезно је прибављање водних аката у складу са одредбама важећег Закона о водама. Бушеним (копаним) цевастим бунаром се планира потребан квалитет прописан за питку воду и квантитет воде за потребе објекта на парцели. Обезбедити испитивање квалитета воде израдом одговарајућих анализа по физичко - хемијским и бактериолошким параметрима од стране овлашћених института.

Решења вођења водоводних инсталација дата овим Планом могу се, у даљој разради и у оквиру израде техничке документације, кориговати унутар дефинисане регулације саобраћајница (распоред и димензије инсталација и др.), у циљу унапређења техничких решења и рационализације трошкова.

Карактеристике објеката водоводне мреже (димензије, тип цеви и др.) биће дефинисане кроз израду техничке документације. Пројекти водоводне мреже и објеката израђују се у складу са условима надлежне комуналне организације и важећим техничким прописима из предметне области.

Током израде техничке документације, ради дефинисања места прикључења на постојећу водоводну мрежу, неопходно је прибавити услове надлежног предузећа / управљача водоводне инфраструктуре.

Одвођење отпадних и атмосферских вода - изградња објеката у подручју Плана је условљена санитарно – безбедним прикупљањем, евакуацијом преко канализационих колектора и пречишћавањем отпадних вода или грађењем водонепропусних септичких јама (као прелазно решење) и организовањем службе која ће се старати о њиховом пражњењу (по принципу обавезности, без захтева корисника) и одвожењу до најближег ППОВ.

Планира се грађење посебних колектора за одвођење санитарно-фекалних, као и атмосферских вода.

У подручју Плана, планиран је сепаратни систем канализационе мреже, посебно за:

- санитарно-фекалне воде, које се испуштају у јавну канализацију, а потом одводе на ППОВ;
- условно чисте атмосферске воде (под условом да им квалитет одговара одговарајућој класи вода, коју одређује надлежни орган за послове водопривреде), које се могу, без пречишћавања, упустити у јавну атмосферску канализацију, на зелене површине у оквиру парцеле, односно у реципијент;
- задржане/зауљене атмосферске воде (са паркинг површина, интерних саобраћајница, манипулативних платоа и слично), за које се врши контролисани

прихват и третман на објекту за примарно пречишћавање, пре испуштања у јавну атмосферску канализацију, односно у реципијент.

Планиран је сепарациони систем канализације који раздваја употребљене санитарне воде од атмосферских вода. Трасе фекалне и атмосферске канализационе мреже предвиђају се унутар простора обухваћеног границом Плана, у регулацији планираних саобраћајница, односно у оквиру површина јавне намене, ради обезбеђивања приступачности за редовно одржавање и интервенције.

До изградње централне мреже колектора, сакупљање употребљених вода са појединачних парцела предвиђа се алтернативним, локалним решењима на самој парцели, уз обавезу да се не угрози квалитет подземних вода нити вода у водотоковима. Прелазно решење прихвата употребљених вода за појединачне грађевинске парцеле може бити обезбеђено изградњом водонепропусних септичких јама или уградњом пакет постројења за обраду фекалних вода. Конструкција ових објеката мора испуњавати све санитарне услове.

Пакет постројења за пречишћавање употребљених санитарних вода планирају се са ефектима пречишћавања који су у складу са одредбама важећег Закона о водама. На основу техничке документације извршиће се димензионисање водонепропусних септичких јама или постројења за третман вода, у складу са хидрауличким и органским оптерећењем уређаја.

Атмосферске воде са условно незагађених, кровних и некомуникационих површина могу се, без претходног третмана, упуштати у зелене површине или у реципијент.

Потенцијално зауљене атмосферске воде са саобраћајница, манипулативних површина и паркинга, морају се прикупити посебним системом канализације и спровести преко таложника за уклањање механичких нечистоћа и сепаратора за уклањање нафте и њених деривата, а тек потом упустити у реципијент.

Квалитет пречишћене воде мора да испуњава услов да, ни на који начин, не нарушава квалитет површинских и подземних вода. Садржај материја у реципијенту, након пречишћавања, треба да буде у границама максималних количина опасних материја које се не смеју прекорачити, а све у складу са важећом законском регулативом из предметне области.

Решења вођења инфраструктурних водова, која су дата овим Планом, могуће је кроз даљу разраду, односно кроз израду техничке документације кориговати унутар дефинисане регулације саобраћајница (распоред и димензије инсталација и др.), у циљу унапређења решења и рационализације трошкова.

Карактеристике канализационе мреже и објеката дефинисати кроз израду техничке документације. Пројекте канализационе мреже и објеката радити према условима надлежне комуналне организације и техничким прописима из предметне области. У току израде техничке документације, ради дефинисања места прикључења на канализациону мрежу за отпадне и атмосферске воде, неопходно је прибавити услове надлежног предузећа / управљача канализационе инфраструктуре.

Према потреби, унутар парцела индустријске зоне, планира се интерно ретензионирање атмосферских вода, односно интерни резервоарски простор - ретензија за пријем вишка атмосферских вода услед меродавних падавина, у зеленом простору комплекса, у циљу контролисаног упуштања кишне/атмосферске воде у јавну градску канализацију. Ретензиране воде могу се користити за заливање зелених површина, прање и одржавање садржаја унутар парцеле и противпожарне потребе. Одржавање интерне ретензије није у надлежности локалне комуналне службе.

Електроенергетска инфраструктура - Планира се снабдевање свих постојећих и планираних објеката преко дистрибутивне електроенергетске (ЕЕ) мреже. ЕЕ мрежа ће се градити првенствено као подземна, у оквиру регулација саобраћајница, а у случају да не постоје технички услови за изградњу подземне мреже, може се реализовати и као

надземна. У зависности од захтеваних капацитета пословних и индустријских комплекса, изградиће се одговарајући број трансформаторских станица (ТС) 10/0,4 kV и прикључних 10 kV водова. Од свих ТС водиће се мрежа јавног и спољног осветљења, као и нисконапонска (0,4 kV) мрежа до појединачних објеката. За све ТС неопходно је обезбедити колски приступ минималне ширине 3 m, ради интервенција у случају ремонта или хаварије.

У обухвату Плана не постоје далеководи напонског нивоа 110 kV, док се непосредно уз северну границу налази ТС 110/35/10 kV „Кроноспан“ са припадајућим далеководима 110 kV и 35 kV. У случају изградње линијских објеката од електропроводног материјала (цевоводи, гасоводи, нафтоводи, бакарни ТК каблови и сл.) у границама Плана, због могућег индуктивног утицаја високонапонских далековода (110 kV) који се налазе изван обухвата, неопходно је прибавити услове А.Д. „Електромрежа Србије“.

Електронска комуникациона инфраструктура - планира се опремање подручја обухваћеног Планом електронско-комуникационом инфраструктуром. То подразумева изградњу оптичке телекомуникационе (ТК) мреже и уличних кабинета са ТК опремом у регулацијама постојећих и планираних саобраћајница, на местима где постоје просторне и техничке могућности. Планирани објекти ће имати могућност прикључења на мрежу електронских комуникација изградњом прикључка од постојеће ТК мреже. Будућа мрежа планира се као подземна.

Гасоводна инфраструктура - планирана је доградња постојеће, односно изградња нове гасоводне инфраструктуре. С обзиром на то да је у обухвату Плана индустријска зона, могуће је грађење дистрибутивног гасовода од челичних цеви МОР 16 bar (са повезивањем на постојећи дистрибутивни гасовод од челичних цеви МОР 16 bar), као и изградња дистрибутивне гасоводне мреже од полиетиленских цеви МОР 4 bar.

Гасоводну инфраструктуру полагаати у регулационом појасу саобраћајница, у јавном земљишту, у зеленим површинама или тротоарима са једне или обе стране саобраћајнице, зависно од потенцијалних потрошача, тако да се омогући једноставно прикључење на дистрибутивни гасовод.

Планирана је изградња гасних прикључака, од места прикључења на дистрибутивну гасоводну мрежу МОР 4 bar до објеката будућих потрошача и мерно регулационих станица или регулационих станица и мерних сетова (у складу са планираним начином потрошње гаса) за предметне делове стамбено - пословних објеката тако да сваки власник просторне целине (стамбене или пословне) има посебно мерење потрошње гаса.

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета чинилаца животне средине на подручју на које се Извештај односи

Квалитет животне средине у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову сагледан је као један од кључних критеријума за уравнотежен и одржив развој радне зоне, уз уважавање природних и створених карактеристика простора, као и специфичности његове намене. Основне карактеристике постојећег стања, за потребе овог истраживања, дефинисане су на основу расположивих и доступних података, базе података о стању животне средине, релевантне планске документације свих хијерархијских нивоа, као и резултата опсервације на терену.

1.2.1. Становништво и здравље људи

Демографске карактеристике планског подручја, као општи показатељ насељености, могу се приказати на основу резултата Пописа становништва (Билтен, Републички завод за статистику, Београд, 2022. године). Према подацима последњег пописа становништва из 2022. године (Републички завод за статистику), на територији општине Лапово живи 6.582 становника, од којих 6.057 припада градском, а 525 осталом становништву. Густина насељености износи 118 становника/km².

Квалитет животне средине има директан и дугорочан утицај на здравље становништва, јер загађење ваздуха (суспендоване честице и гасови), воде и земљишта, као и неадекватно управљање отпадом, могу довести до појаве бројних здравствених проблема, од респираторних и кардиоваскуларних обољења до ширења зараза и деградације животних услова. Додатни ризици настају услед повишених нивоа буке и изложености нејонизујућем зрачењу, који утичу на физичко и психичко стање људи. Очување и унапређење ових фактора представљају основни предуслов за заштиту јавног здравља, повећање животног стандарда и обезбеђивање одрживог квалитета живота становништва.

1.2.2. Геолошка, предеона и биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе

1.2.2.1. Приказ геоморфолошких, геолошких и педолошких карактеристика терена

Геоморфолошки, општина Лапово припада Великоморавској котлини и одликује се равничарским и благо заталасаним рељефом са надморским висинама од око 130–200 m. Простор гради широка алувијална раван Велике Мораве са лесним терасама и наслагама песка, шљунка и леса. У приобаљу су изражени процеси меандрирања и повремена плављења, што представља важан фактор у планирању и коришћењу простора.

Геотехнички елаборат за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона I – трећа фаза” у Лапову израђен је са циљем да се прикажу и сагледају основне геотехничке карактеристике истражног простора, у складу са захтевима урбанистичког планирања и будуће изградње. Елаборат представља полазну основу за дефинисање услова изградње, врсте и спратности објеката, као и њихове намене, у зависности од инжењерскогеолошких и хидрогеолошких особина терена. Теренска и лабораторијска испитивања, спроведена у септембру и октобру 2024. године, обезбедила су неопходне податке о литолошком саставу, физичко-механичким карактеристикама тла, нивоу и режиму подземних вода, као и сеизмичким и морфолошким особеностима подручја.

У морфолошком погледу, цела локација је равна до благо нагнута, са катама терена у распону од 103,2 m н.в. до 105,2 m н.в. и оивичена је локалним саобраћајницама. Простор припада долини старе Лепенице, односно левој обали и алувијалној равни Велике Мораве.

Геолошка грађа истражног простора представља предодређујући фактор за све опште хидрогеолошке, инжењерскогеолошке, морфолошке и сеизмичке карактеристике тла. С обзиром на то да се геолошке одлике не могу посматрати изоловано, већ као део шире геолошке целине, услови су анализирани у регионалном контексту како би се што потпуније представио литолошки склоп и процеси који су условили стварање данашњег рељефа и тла.

На подручју ширег простора издвајају се неогене насlage горњег миоцена (M1³), које се јављају у подини алувијалних седимената. Оне леже трансгресивно преко старијих палеозојских и мезозојских стена. Карактерише их сложена литолошка грађа и изражено бочно смењивање седимената, услед чега се чак и блиски профили значајно разликују по распореду литолошких чланова.

Седименти неогена заузимају највећи део терена испод квартарних творевина, а у појединим ерозивним усецима јављају се и на површини. Дебљина наслага је неуједначена, јер су запуњавале стари палеорелјеф. Представљени су различитим литотиповима: глинама, пешчарима, конгломератима и лапорцима, који се јављају на већим дубинама и који чине подину истраживаног простора. Ови седименти уједно представљају границу према којој су у трансгресивном односу како млађе квартарне насlage, тако и поједине старије издвојене геолошке јединице.

Другу, генетски млађу групу представљају квартарне насlage, на истраживаном простору изграђене у виду млађих холоценских алувијалних седимената. Ови седименти у

потпуности прекривају истражну локацију и припадају алувијалној равни реке Велике Мораве и њених притока.

Основна одлика алувиона је њихова слојевита грађа: у површинском делу јављају се повођанске суглине и супескови, док се у подини налазе пескови, песковито-шљунковити слојеви и шљункови. У овим шљунковима и песковима формирана је стална издан под благим субартеским притиском, што има велики значај за хидрогеолошке услове и потенцијал водоносних слојева.

Посебна карактеристика терена је присуство слабо водопрпусних глина у приповршинском делу, које условљавају варирање нивоа подземне воде и доводе до повремених забаривања локације. Ова појава је битна за планирање изградње и третман темељних конструкција, јер указује на повећани ризик од влажења и евентуалног засићења површинског слоја тла.

На територији општине Лапово заступљени су следећи типови земљишта:

- алувијални наноси;
- смоница алувијална;
- гајњача;
- гајњача у оподзољавању.

1.2.2.2. Приказ хидролошких карактеристика подручја

У равничарском делу општине Лапово су реке: Велика Морава, Лепеница и Рача. Велика Морава је типична равничарска река коју карактерише меандрирање и честа промена речног корита. Корито је усечено у алувион реке, са просечном висином страна 3 до 4 m. Величина сливног подручја Велике Мораве на потезу Лапова је око 34.000 km².

Средња вишегодишња вредност протицаја реке Велике Мораве у профилу водомерне станице Багрдан за осматрачки период од 1946-1991.год. износи 223,0 m³/s, а средње годишњи потенцијал се креће у дијапазону од 111,9 (1990. год.) до 471,5 m³/s (1995. год.). Максимални средње месечни протицај се јавио током 1963. год. (фебруар) и износио је 1137 m³/s, док се минимални средње месечни протицај јавио у септембру 1950. од. и износио је 23,9 m³/s. „Најводнији” месеци су март (404,0 m³/s) и април (393,7 m³/s), док су август (88,5 m³/s) и септембар (81,5 m³/s) по вредности најсиромашнија два месеца. Лепеница, лева притока Велике Мораве, је једна од највећих река у Шумадији. Величина сливног подручја на ушћу износи 594,0 km².

Средње вишегодишња вредност протицаја реке Лепенице у профилу вод. станице Баточина за осматрачки период од 1946-1991. год. износи 1.971 mVs, средње годишњи протицаји се крећу у дијапазону од 0,272 m³/s (1950.год.) до 5.562 m³/s (1995.год.). Максимални средње месечни протицај се јавио током 1956.год. (март) и износио је 22.971 mVs, док се минимални средње месечни протицај јавио више пута у рачунском периоду (август, септембар и октобар 1950.год. и август и септембар 1952.год.), када је забележено пресушивање реке Лепенице у овом профилу. “Најводнији” месец је март (4.184 m³/s), док је септембар (0,675mVs) по вредности, најсиромашнији месец.

Река Рача при ушћу у Велику Мораву има сливно подручје величине 348,0 km². Протицај на Рачи се не мери, али се процењује на основу модула просечног отицаја на око 1,0 m³/s. Река Рача такође има изражен бујични карактер. У сушним годинама, преко лета обично пресуши. Казански и Липарски поток извиру у побрђу вишег дела атара, спајају се у самом насељу и као Казански поток, кроз алувијалну раван Велике Мораве, теку у правцу североистока до улива у реку Рачу. Потоци су активни само после пљусковитих или дуготрајних падавина и после отапања снега.

Најближи водоток је река Лепеница (регулисани водоток) која није у обухвату Плана и нема утицаја на подручје Плана. Река Лепеница је водоток I реда и обухваћена је Оперативним планом за одбрану од поплава за воде I реда, за 2025. годину, на територији општине Лапово.

1.2.2.3. Биолошка разноврсност, врсте, станишта и њихова функционална повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе

Анализом аутохтоне фауне на посматраном подручју утврђено је да није карактеристично присуство ретких или заштићених врста које би захтевале примену посебних мера заштите. Фауну чине углавном пролазне и солитарне животињске врсте, адаптиране на услове са израженим антропогеним утицајем. Потенцијални миграциони коридори који су у прошлости могли постојати, нарушени су изградњом и функционисањем постојећих намена и инфраструктурних система, па су се животиње адаптирале успостављањем нових миграционих праваца у складу са тренутним условима у простору.

Већи део простора покривен је ниском вегетацијом и самониклим растињем, док су поједини делови заузети напуштеним и неодржаваним површинама на којима је евидентно присуство грађевинског шута, насутог бетонског материјала и трајно бетонираних делова терена. Оваква структура указује на запуштеност простора, секундарни карактер станишта и ограничене еколошке вредности.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара, као и на основу доступне просторно планске и друге документације, утврђено је да се обухват Плана детаљне регулације детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, не налази се у оквиру заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити је у просторном обухвату утврђених еклошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије.

У складу са Законом о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21), Члан 99., обавеза носиоца пројекта/извођача радова је, да уколико се приликом извођења радова наиђе на геолошко-палеотолошке или минералолошко – петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својсво природно добра, о томе обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Приказ изгледа предела и пејзажа, стање у простору, са аспекта предеоних и пејзажних карактеристика и вредности просторне целине и визуелних утицаја, представља важан фактор са аспекта сагледивости и утицаја на локално становништво и остале кориснике простора. Утицај на изглед предела и пејзажа зависи од начина коришћења земљишта планског подручја и топографских карактеристика терена, као и од положаја рецептора и његове осетљивости. Физичке карактеристике подручја су морфологија терена, стање вегетације, постојеће водене површине, а створене су изграђеност, инфраструктурни коридори, обрађеност, површина. Апстрактне карактеристике су субјективни доживљај посматраног простора (специфичност облика, разноликост, компактност, хармоничност, естетски доживљај).

У предеоном смислу, простор карактерише равничарски изглед алувијалне равни Велике Мораве, са минималним морфолошким варијацијама. Природне одлике су значајно измењене претходном изградњом и интензивним коришћењем, тако да данас доминирају напуштени индустријски објекти, запуштене зелене површине и насути материјали. Локација стога има измењен предеони карактер, без изражених пејзажних вредности, али са потенцијалом за унапређење кроз уређење и планирану изградњу.

1.2.3. Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори

Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја и еколошки коридори представљају кључне концепте у заштити природе јер имају за циљ очување биодиверзитета, спречавање губитка станишта, као и повезивање изолованих екосистема како би се обезбедила дугорочна стабилност природних процеса. Еколошка мрежа представља оквир за планирање и имплементацију мера за заштиту природе, а одржавање еколошке равнотеже важан је услов за опстанак и развој екосистема и биолошке разноврсности. Главни еколошки коридори укључују водене токове, као и појасеве шумских екосистема.

Подручје Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову обухвата индустријско, изграђено и неизграђено грађевинско земљиште, као и површине јавне намене, мрежу саобраћајница, делове осталих намена и зоне предвиђене за становање ниске густине. Простор се одликује различитим степеном уређености и коришћења, а током претходног периода претрпео је значајне трансформације услед изградње објеката, инфраструктуре и пратећих садржаја, што је условило губитак природних одлика и доминацију антропогеног карактера. Према расположивим подацима, предметно подручје не припада еколошкој мрежи нити еколошки значајним подручјима, а у његовом ужем окружењу не постоје заштићена природна добра.

1.2.4. Екосистеми и екосистемске услуге

Екосистеми представљају функционалне целине које чине живи организми (биоценоза) и њихово физичко окружење (абиотски фактори), у међусобној интеракцији. Они могу бити природни (шуме, реке, језера) или антропогено измењени (нпр. урбани екосистеми). У обухвату Плана доминирају управо антропогено измењени екосистеми, углавном урбаног и индустријског карактера.

Екосистемске услуге представљају разне користи које се добијају од функционисања екосистема и укључују природне ресурсе као што су храна, вода и гориво, као и непроцењиве услуге које доприносе општој добробити, као што су утицаји на климу и микроклиматске услове, на опрашивање биљака и одржавање квалитета воде, ваздуха, земљишта. Примена превентивних мера, очување и заштита екосистема, представља предуслов очувања биодиверзитета и екосистемских услуга као кључних за будућност и добробит човечанства. Из наведених разлога, обавеза је и услов даљег одрживог развоја одрживо коришћење природних ресурса.

Иако простор нема високу еколошку вредност, присутни екосистеми пружају одређене екосистемске услуге као што су: регулација микроклиматских услова (сенчење, ублажавање температурних екстрема), задржавање површинских вода и смањење ерозије тла, као и ограничена биолошка продукција у виду самоникле вегетације.

У социјалном контексту, ови екосистеми имају улогу у формирању пејзажног карактера простора и потенцијал за унапређење квалитета животне средине кроз планирано уређење и озелењавање.

1.2.5. Земљиште, вода и ваздух

1.2.5.1. Квалитет земљишта

Земљиште, као важан ресурс и медијум животне средине, представља индикатор стања животне средине. У границама планског документа и Стратешке процене претежна намена земљишта односи се на површине јавне намене које чини мрежа саобраћајница, као и на површине остале намене у оквиру којих су заступљене зоне индустрије и производње, површине за становање и неизграђено грађевинско земљиште.

Циљ процене утицаја је вредновање планских варијанти и избор најприхватљивијег решења са аспекта заштите, рационалног коришћења и управљања земљиштем као тешко обновљивим природним ресурсом. У границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, за потребе Стратешке процене утицаја није вршено испитивање квалитета земљишта, те не постоје подаци о „нултом“ стању. Потенцијални ризици локалног загађења могу проистацати од постојећих и напуштених индустријских објеката, неадекватног одлагања грађевинског шута и осталих материјала на појединим парцелама, као и од претходног начина коришћења земљишта.

1.2.5.2. Квалитет вода

Квалитет површинских и подземних вода је битан параметар у оцени стања животне средине. У границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову нема водтокова. Најближи водоток је река Лепеница (регулисани водоток) која није у обухвату Плана и нема утицаја на подручје Плана.

Заштита квалитета површинских и подземних вода заснива се на спровођењу мера и активности које обухватају превенцију, забране, обавезне мере заштите, као и континуирану контролу и мониторинг. Циљ ових мера је очување водних екосистема и живог света, достизање прописаних стандарда квалитета животне средине, спречавање загађења и деградације, као и обезбеђивање несметаног и одрживог коришћења вода за различите намене – од водоснабдевања, преко пољопривреде и индустрије, до рекреације и заштите природе.

У оквиру Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, посебан значај имају мере превенције локалног загађења:

- изградња и одржавање система атмосферске канализације ради контролисаног сакупљања и одвођења површинских вода,
- обезбеђивање пречишћавања и контролисаног испуштања отпадних вода из индустријских и стамбених објеката,
- спречавање неконтролисаног одлагања грађевинског шута и материјала на слободним парцелама,
- уређење зелених појасева и заштитних трака уз саобраћајнице и грађевинске површине ради смањења површинског отицаја и филтрације загађујућих материја,
- редовно праћење нивоа и квалитета подземних вода, као и контрола потенцијално ризичних локација.

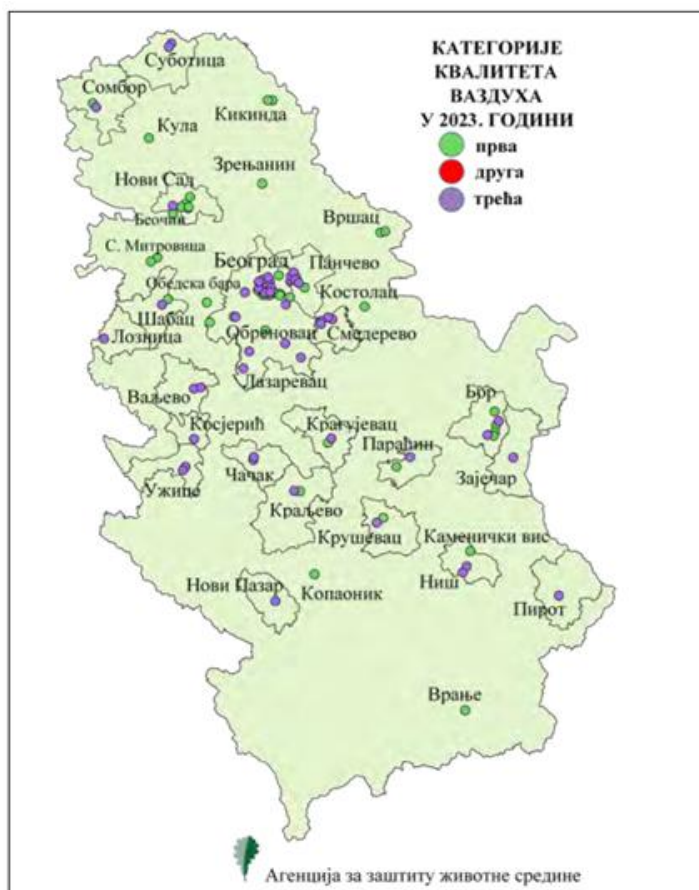
1.2.5.3. Квалитет ваздуха

За потребе израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову нису спровођена мерења и мониторинг квалитета ваздуха на предметном простору.

Потенцијални извори загађивања сврстани су према физичким и просторним карактеристикама у три основне категорије: тачкасти, површински и линијски извори. Тачкасти извори подразумевају индустријске погоне, топлане и котларнице, као и постројења са специфичним технологијама производње која могу имати већу емисију загађујућих материја. Површински извори обухватају већи број мањих извора локализованих у одређеним зонама – најчешће ложишта за загревање стамбених објеката или подручја са аутомобилским саобраћајем мање густине. Линијски извори загађења односе се на друмски, железнички и авио саобраћај.

Оцена стања животне средине са аспекта квалитета амбијенталног ваздуха заснована је на идентификацији постојећих и потенцијалних извора загађивања који могу утицати на његове промене. Простор обухваћен Планом карактерише се као подручје без значајних извора емисија. Ипак, на квалитет ваздуха у извесној мери утичу постојећи индустријски комплекси, као и саобраћај који се одвија кроз подручје. Ови извори представљају најзначајније факторе локалног загађења, али се њихов утицај може окарактерисати као ограниченог интензитета и локалног домета. Саобраћајна инфраструктура и постојеће производне делатности доприносе присуству одређених загађујућих материја (првенствено суспендованих честица, азотних оксида и угљен-моноксида), али нема евиденције о прекорачењу граничних вредности на овом подручју. Сходно томе, простор се и даље сматра подручјем без значајних негативних утицаја на квалитет ваздуха, уз напомену да локални извори емисија имају потенцијал да утичу на његов квалитет у будућности уколико се не спроводе мере контроле и мониторинга.

На основу годишњег извештаја Агенције за заштиту животне средине о стању квалитета ваздуха у Републици Србији из 2023. године, урађена је анализа емисије загађујућих материја (емисија оксида сумпора и емисија оксида азота).

Слика бр. 2: Оцена квалитета ваздуха у 2023. години

Оцена квалитета ваздуха, по зонама и агломерацијама, за 2023. годину, приказана је на Слици бр. 2). Тако извршена категоризација представља званичну оцену квалитета ваздуха за 2023. годину и она гласи:

- I категорија, чист ваздух или незнатно загађен ваздух (где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју);
- II категорија, умерено загађен ваздух није био ни у једној агломерацији;
- III категорија, прекомерно загађен ваздух (где су прекорачене граничне вредности, ГВЕ, за једну или више загађујућих материја).

Према наведеним подацима, подручје општине Лапово припада I категорији - чист ваздух или незнатно загађен ваздух (где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју).

Саобраћај представља значајан извор специфичних полутаната који настају емисијом продуката потпуног и непотпуног сагоревања горива и мазива. Из мотора са унутрашњим сагоревањем емитују се NO_x, SO_x, CO, CO₂, C_xH_y, HCHO и чађ, чија концентрација у непосредној околини саобраћајница зависи од интензитета саобраћаја, карактеристика самих саобраћајница и абиотичких фактора окружења.

Као стационарни, тачкасти извори загађења на ширем подручју идентификована су индивидуална ложишта у околини, чије емисије имају сезонски карактер и углавном обухватају CO₂, чађ и таложне материје. Међутим, због мале густине насељености и ограниченог броја стамбених објеката у окружењу, не очекују се значајни утицаји на квалитет ваздуха, животну средину и здравље локалног становништва. С обзиром на сезонски карактер грејне сезоне, као и на мали број активних ложишта, емисија аерополутаната из ових извора неће превазилазити граничне вредности емисије (ГВЕ).

1.2.5.4. Приказ емисије буке у животној средини

Бука је један од значајних фактора утицаја и угрожавања животне средине и здравља становништва, пре свега у градској зони, зонама утицаја радних комплекса и фреквентних саобраћајница. Најзначајнији извори буке су интензиван саобраћај, индустријски процеси, грађевинске и друге машине и технички уређаји.

Анализирано подручје је без значајних извора буке те из тог разлога и нису вршена мерења нивоа буке. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравање и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. Према наведеној Уредби допуштени ниво буке по зонама намене дат је у Табели бр. 2.

Табела бр. 2: Граничне вредности индикатора буке на отвореном простору

зона	Намена простора	Дозвољени ниво буке dB(A)	
		За дани и вече	За ноћ
1.	Подручје за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5.	Градски цетар, занатско, трговачко, административно управна зона са становима, зона дужа аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити дозвољене нивое у зони са којом се граничи	

Емисије буке у оквиру планиране радне зоне „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову очекују се током фазе изградње и редовног рада будућих објеката. У фази изградње бука ће имати привремени и повремени карактер, док ће у фази експлоатације извори бити везани за производне процесе и саобраћај. С обзиром на постојећу намену простора и ниску густину насељености у окружењу, као и примену прописаних мера заштите (техничке мере, организација радова, зелене баријере), не очекује се прекорачење дозвољених нивоа буке нити значајан утицај на здравље становништва и квалитет животне средине.

1.2.6. Клима, климатске промене

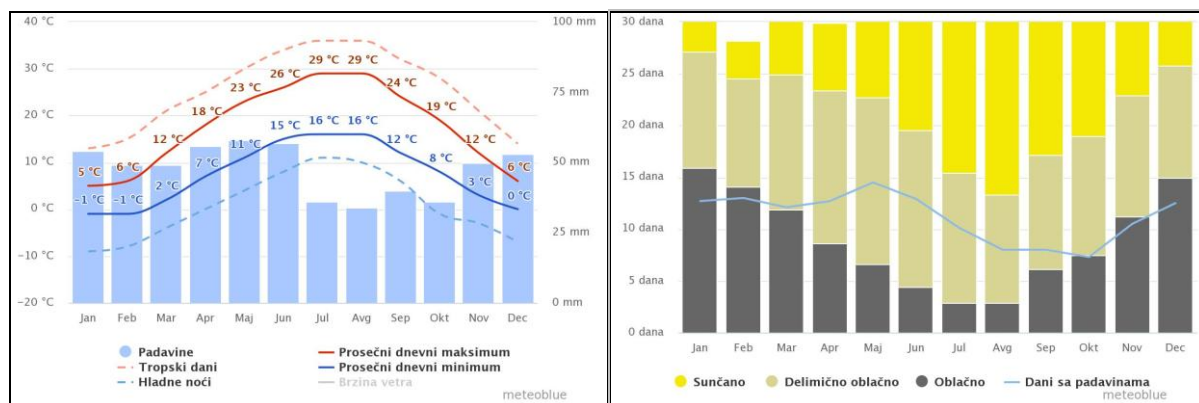
Климатски и метеоролошки услови представљају битан фактор за одређивање стања животне средине и процену утицаја планираних активности на посматраном простору. Метеоролошке прилике се најчешће дефинишу помоћу просторних и временских варијација струјања, температуре, влажности и интензитета зрачења. За анализу климатских одлика предметног подручја, коришћени су резултати осматрања метеоролошких и климатских елемената за општину Лапово. За приказ климатских карактеристика и метеоролошких услова подручја, дати су Meteoblue климатски дијаграми. Ови дијаграми су базирани на доступним 30-годишњим сатним метеоролошким моделима. Они дају добру назнаку типичних климатских шаблона и очекиваних услова (температура, падавине, светлости и ветра). Зависно од узајамног деловања фактора географског положаја, хипсометрије, експозиција, морфометријских облика рељефа и вегетације, дате су основне климатске карактеристике са, микроклиматским специфичностима и доступним метеоролошким показатељима за планско подручје.

Општину Лапово одликује умерено-континентална клима, релативно хладне зиме, јесени незнатно топлије од пролећа и умерено топла лета.

Период са средњом дневном температуром изнад 5°C траје доста дуго: почиње у првој половини марта, а завршава крајем новембра. То условљава дуго трајање вегетационог периода, око 8,5 месеци.

Према подацима који се односе на раздобље 1961 - 2000. година, средња годишња вредност релативне влажности ваздуха износила је 75%. Највећа количина падавина је током јуна и маја, најмања током фебруара, марта и јануара.

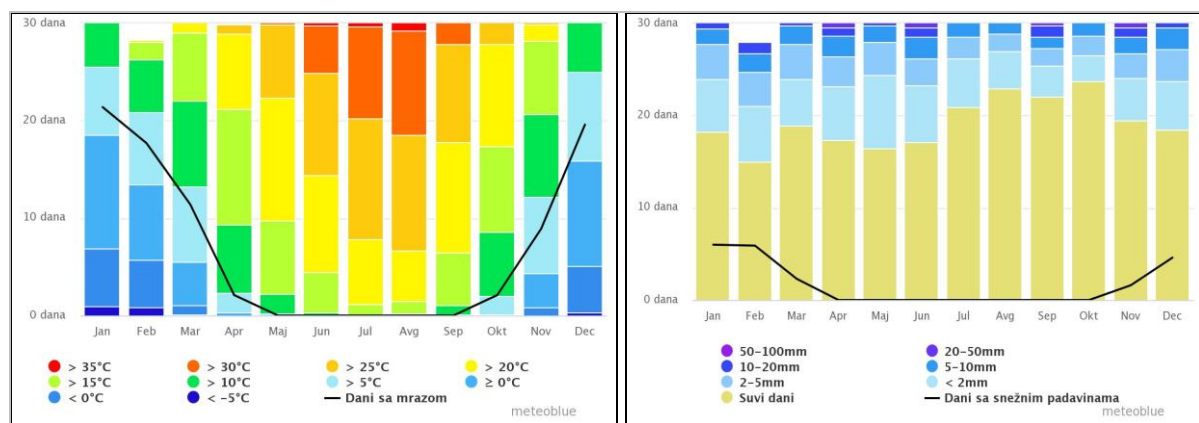
Средња вишегодишња температура ваздуха износи 10,8°C. Важно је споменути да је најхладнија била 1976. година када је средња годишња температура износила 9,8°C, а најтоплија 2000. годона са средњом температуром од 12,4°C. Најхладнији месец је јануар (просечна температура износи -0,4°C), а најтоплији је јули (средња месечна температура је 20,7°C).

Слика бр. 3: Просечна температура и падавине - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

Слика бр. 4: Облачни, сунчани кишни дани - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

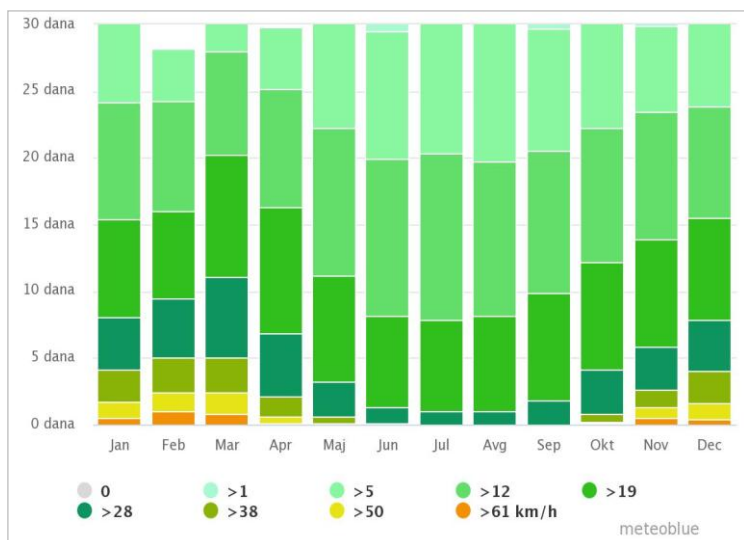
Средње годишње количине падавина крећу се у интервалу од 461,8 mm (регистроване 1982.године) до 906,8mm (регистроване 1970.године). Средња вишегодишња количина падавина износи 641,6mm.

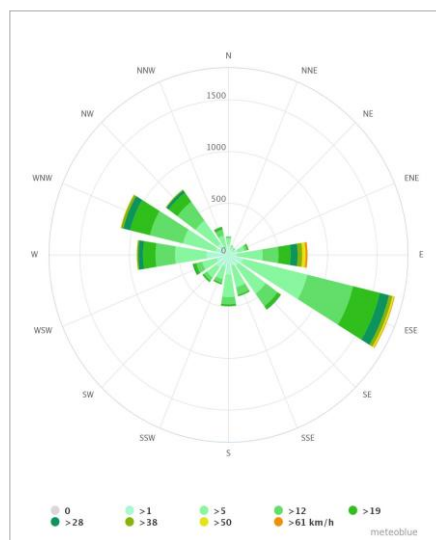
Слика бр. 5: Максималне температуре - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

Слика бр. 6: Количина падавина - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

У току године на територији општине Лапово преовлађују источни, југоисточни, западни и северозападни ветрови, док су из правца југа и југозапада мање затупљени, а са севера и североистока готово и да их нема.

Слика бр. 7: Брзина ветрова - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

Слика бр. 8: Ружа ветрова - општина Лапово (<https://www.meteoblue.com>)

Микроклиматски услови на локацији, а на основу процене према природним карактеристикама и условима на терену, омогућавају одрживом и прихватљивом предметну делатност. Процењује се да положај локације, правац доминантних ветрова, обезбеђују температурне услове без екстрема, добру осунчаност и проветравање на микролокацијском нивоу.

1.2.7. Материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта

Према Акту Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу, бр. 1238-02/1 од 21.05.2025. године, којим су дефинисани услови чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту, као и мере њихове заштите на простору обухваћеном Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, наложено је да надлежна установа заштите или научно-истраживачка установа изврши заштитна археолошка истраживања, на основу којих ће се утврдити услови за заштиту археолошког локалитета Железничка станица и прописати мере за даљу изградњу.

На основу наведеног акта, Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу је извршио истраживања и издао Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мерама њихове заштите, бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године. Након детаљне површинске просекције, археолошког рекогносцирања, података добијених магнетометријским снимањем – методом флуксгет магнетометрије, као и обрадом прикупљеног покретног археолошког материјала, утврђено је да је на простору који обухвата План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” Лапово уочена археолошка целина.

Простор археолошке целине дефинисан је координатама:

- 44.158535°, 21.103778°
- 44.158538°, 21.103931°
- 44.158460°, 21.103945°
- 44.158458°, 21.103835°

У границама подручја Плана детаљне регулације, обавезно је поштовање Члана 109. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др.закон, 99/11 – др.закон, 6/20 - др.закон, 35/21 - др. закон, 129/21 - др. закон и 76/23 – др. закон) који гласи: „Уколико се у току извођења земљаних радова наиђе на археолошка налазишта

или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

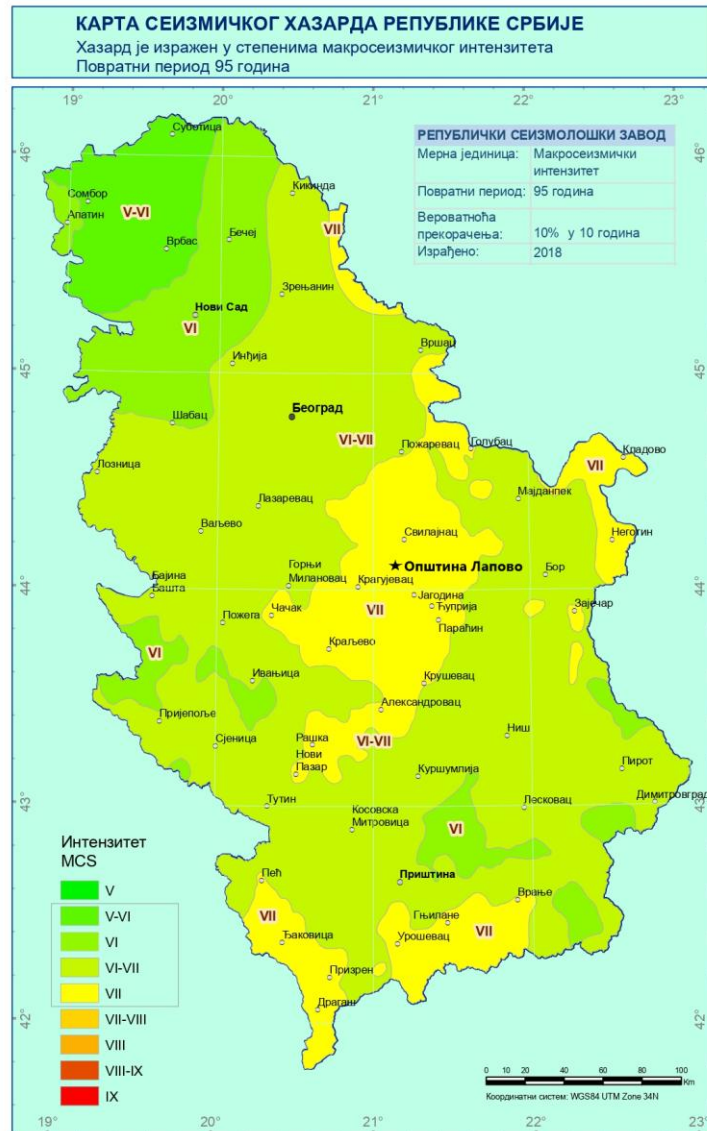
1.2.8. Изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама

У границама плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову не постоји вероватноћа настанка великих удеса, будући да на подручју обухвата нису евидентирана постројења која се сврставају у севесо или IPPC категорију, нити друга постројења која би могла представљати потенцијални извор већих ризика и загађења животне средине.

У оквиру радне зоне не планира се изградња постројења која користе или складиште значајне количине опасних хемијских супстанци. Простор је намењен за изградњу индустријских, пословно-производних и складишних објеката, који немају непосредан или посредан штетан утицај на животну средину, уз могућност планирања пратећих и допунских намена, као што су садржаји из области трговине, спорта и рекреације, угоститељства и других пословних и комерцијалних делатности.

Са аспекта елементарних непогода, на подручју обухвата не очекују се ризици од клизишта, ерозије, поплава или других појава које би могле угрозити стабилност терена, објекте и становништво.

Локација се не налази у зони повећаног сеизмичког ризика нити у подручју идентификованом као потенцијално плавно, што значи да могућност угрожавања становништва и животне средине услед природних катастрофа није изражена. На основу досадашње сеизмичке активности и доступних карата сеизмичких хазарда објављених од стране Републичког сеизмолошког завода (РЗС), територија општине Лапово припада зони 7° MCS за повратни период од 95 година, што означава условну повољност са аспекта сеизмичности, односно Лапово је у зони са умереним условно повољним степеном угрожености земљотресом, са средњом вероватноћом појаве. Заштита од земљотреса се спроводи кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката. У циљу заштите од земљотреса, сви објекти морају да буду реализовани и категорисани према прописима и техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима.

Слика бр. 9: Карта сеизмичког хазарда за повратни период 95 година

1.2.9. Интеракција/однос између чиниоца из тачке 1) - 8)

Интеракција међу чиниоцима животне средине подразумева узајамно деловање природних, биолошких и антропогених фактора који су међусобно повезани и условљени. Њихове интеракције могу имати како позитивне, тако и негативне ефекте на екосистеме, климу, биодиверзитет и становништво.

Ове везе су сложене и динамичне, па измене у једном елементу често проузрокују значајне последице у другим сегментима. Управо због тога управљање животном средином мора почивати на интегралном и међусобно усклађеном приступу, који обезбеђује очување природне равнотеже и смањење ризика од негативних утицаја.

На основу карактеристика постојећег стања терена и планираних пројеката, у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову може се очекивати:

- уређење простора у складу са правилима грађења и уређења, што подразумева рационално коришћење земљишта, дефинисање грађевинских парцела, као и усклађивање са условима заштите животне средине;
- планирање функционалних целина, у радној зони ће бити обезбеђена јасна организација простора кроз формирање различитих функционалних целина (индустијских, пословно-производних, складишних и пратећих садржаја), чиме се

постиже боља повезаност активности, већа ефикасност и усклађеност са околним наменама;

- опремање приступном инфраструктуром и заштитним зеленим појасевима - простор ће бити опремљен неопходном саобраћајном, комуналном и енергетском инфраструктуром, чиме се обезбеђују услови за несметано функционисање планираних објеката и садржаја. Истовремено, формирање заштитних зелених појасева имаће за циљ побољшање микроклиматских услова, смањење утицаја буке и загађења, као и стварање визуелне и еколошке баријере према околним насељима и просторима.

На основу процењеног стања може се закључити да ће стање чинилаца животне средине остати у границама еколошке прихватљивости. Имплементација планских решења, уз поштовање и примену прописаних мера превенције, спречавања, отклањања и минимизирања потенцијално негативних утицаја, неће довести до угрожавања нити нарушавања капацитета животне средине у оквиру обухвата Плана. На тај начин обезбеђује се очување природних и створених вредности, као и услови за одрживи развој простора.

1.3. Карактеристике животне средине у областима које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Подручје Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, које је предмет израде Стратешке процене утицаја на животну средину, налази се у просторној целини која је у извесној мери изложена утицајима на медијуме животне средине. Ти утицаји нису изражени у значајној мери, али је потребно њихово сагледавање и вредновање како би се обезбедила свеобухватна основа за планирање и дефинисање мера заштите и унапређења животне средине.

На подручју радне зоне, као и у њеном непосредном и ширем окружењу, присутни су различити извори који могу утицати на стање животне средине. Међу стационарним изворима издвајају се индустријски комплекс „KRONOSPAN SRB” и простор бившег комплекса ГИК „1. мај”, где је могуће да постоје заостали трагови загађења из ранијег периода. У наредном периоду, планирана greenfield инвестиција предузећа „Forma Ideale” може представљати потенцијални извор емисија у оквиру производних процеса. Поред тога, на квалитет животне средине могу утицати и саобраћајнице – аутопут Е-75, железнички коридор и локални путеви са појачаним теретним саобраћајем, који носе ризик од емисија издувних гасова, буке и вибрација. У ширем окружењу евидентирани су и мањи извори као што су индивидуална ложишта, повремено сагоревање отпада, као и дифузни извори који потичу од неконтролисаног одлагања отпада и подизања прашине са необрађених површина.

Имајући у виду карактеристике планских решења, може се закључити да ће потенцијални утицаји на квалитет животне средине бити просторно ограничени на подручје обухваћено Планом. С тим у вези, у оквиру Стратешке процене утицаја (Извештаја о Стратешкој процени) пажња је усмерена на сагледавање стања и карактеристика медијума животне средине унутар граница Плана и његовог непосредног окружења. Посебан нагласак дат је на дефинисање обавезних смерница и мера које се односе на анализу и праћење стања ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта, што представља основу за процену могућих утицаја планираног пројекта у поступку процене утицаја на животну средину.

Земљиште, ваздух и воде, као основни медијуми животне средине, у претходном периоду су били, директно или индиректно, изложени утицајима индустријских активности. У контексту планиране урбанистичке и еколошке санације, као и промене начина коришћења земљишта, неопходно је применити мере превенције, санације и контроле, ради спречавања и сведења на минимум свих могућих негативних утицаја на квалитет животне средине.

Кроз процену потенцијалних утицаја стратешког карактера, анализирани су могући и очекивани ефекти спровођења планских решења на природу, као и на животну и друштвену средину. Анализа је спроведена у контексту идентификовања еколошки најприхватљивијег решења, чијом применом се настоји умањити опасност од нарушавања еколошке равнотеже, деградације квалитета и смањења капацитета животне средине у оквиру предметне просторне целине.

Полазна основа за ову процену јесте сагледавање постојећег стања животне и друштвене средине, односно еколошких и социјално-економских карактеристика подручја, као и њихове осетљивости на планиране промене. На основу прелиминарне процене могућих и очекиваних утицаја планских решења, који се заснивају на процени стања животне и друштвене средине предметног подручја, кроз Стратешку процену утицаја разматрани су следећи могући значајни утицаји Плана на:

- квалитет ваздуха;
- површинске воде, земљиште, подземне воде и изворишта водоснабдевања;
- природне вредности, биодиверзитет и предеоне карактеристике;
- културна добра (археолошка налазишта);
- појаву нејонизујућег зрачења;
- повећање нивоа и интензитета буке;
- утицаји на климатске промене;
- утицаји на друштвену средину (локално становништво, социо-економски статус);
- управљање отпадом;
- утицај у случају акцидентних ситуација.

Посебне мере заштите представљају обавезан сегмент Плана, са циљем да се предупредe могући негативни утицаји и ефекти на животну средину и здравље становништва. Њихова примена обезбеђује да планиране промене намене простора буду усклађене са принципима одрживог развоја и заштите природних ресурса. Заштита животне средине у оквиру Плана обухвата:

- план превентивних мера и посебних правила, усмерених на спречавање, смањење и, где је потребно, компензацију потенцијалних негативних утицаја планираних активности, како би се обезбедило очување квалитета животне средине унутар планског обухвата;
- план мера за унапређење стања, који подразумева активности усмерене на побољшање постојећег стања медијума животне средине, као и на стварање услова за дугорочно очување еколошке равнотеже и повећање квалитета живота локалног становништва;
- план мера и посебних правила заштите и мониторинга, којим се дефинишу механизми систематског праћења стања животне средине (ваздух, воде, земљиште, биодиверзитет) и контроле ефеката реализације Плана, уз предузимање корективних мера у случају уочавања неповољних промена.

Опште смернице за спровођење поступака при имплементацији Плана дефинишу обавезе носиоца пројекта и свих планираних активности у циљу очувања простора и заштите животне средине. Носилац пројекта је дужан да спроведе поступак процене утицаја на животну средину и изврши проверу да ли планирани пројекат представља, или може представљати, извор нарушавања еколошке равнотеже, утицати на здравље локалног становништва и корисника простора, као и да ли може угрозити традиционалне навике и вредности локалне заједнице.

План мера за унапређење и побољшања стања обухвата спровођење активности усмерених на инфраструктурно уређење и комунално опремање подручја, посебно у зонама планираних промена. Ове мере имају за циљ да допринесу подизању квалитета животне средине, унапређењу услова живота и рада, као и обезбеђивању функционалне повезаности простора.

План мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине подразумева поштовање и примену мера усмерених на заштиту ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта од директног и индиректног загађивања и угрожавања. У оквиру овог плана, неопходно је успоставити систем континуираног праћења стања наведених медијума животне средине, као и примену корективних мера у случају уочавања одступања од прописаних стандарда.

1.4. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у Плану од значаја за процену непосредних и посредних утицаја спровођења Плана на чиниоце животне средине, укључујући посебно она која се односе на еколошку мрежу подручја и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

У процесу стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера Плана на животну средину.

За оцену стања животне средине извршена је процена:

- на основу постојећег стања, постојећих намена и услова насталих у простору у протеклом периоду;
- природних карактеристика просторне целине и постојећих ограничења;
- услова надлежних институција, ималаца јавних овлашћења;
- података из постојеће планске, студијске и остале доступне документације;
- података на основу извршеног увида на терену.

Кроз поступак стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, разматрани су потенцијални утицаји у процесу реализације планиране намене и избор најприхватљивијег решења.

На простору обухваћеном Планом детаљне регулације су вреднована и разматрана следећа питања стања животне средине:

- емисија загађујућих материја у ваздух,
- стање и квалитет подземних и површинских вода,
- стање и квалитет земљишта,
- ниво буке,
- ниво нејонизујућег зрачења,
- управљање отпадом,
- управљање акцидентима.

На основу постојећих еколошких конфликта намена и активности у простору обухваћеном Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, као и у његовом непосредном и ширем окружењу, извршена је процена стања и квалитета животне средине. У овом поступку узети су у обзир и услови који проистичу из затеченог стања на терену, планске документације вишег реда и ширег простора, обавезујући услови надлежних институција и ималаца јавних овлашћења, као и захтеви заинтересованих страна – постојећих и будућих корисника простора. Ова процена представља основу за даље планирање и организацију простора, као и за дефинисање смерница и мера у циљу уређења, коришћења и заштите простора и животне средине.

На основу процене могућих просторних и еколошких конфликта постојеће и планиране намене и постојећих условљености надлежних институција, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за:

- организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине, односно заштиту:
  - ваздуха,
  - површинских и подземних водотокова;

- земљишта;
  - од појаве буке;
  - од нејонизујућег зрачења;
  - од генерисаног отпада
  - од појаве акцидената.
- заштиту здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва;
  - заштиту и очување укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине.

Разматрани су постојећи проблеми и еколошки конфликти унутар граница планског документа, као и међусобни односи Плана и окружења – односно, утицаји планираних решења на непосредно и шире окружење, али и утицаји фактора из окружења на подручје Плана.

Кроз анализу постојећих и потенцијалних утицаја, узимајући у обзир њихове синергетске и кумулативне ефекте, као и конфликти у наменама простора унутар граница Плана, у корелацији са условима дефинисаним документацијом вишег реда, извршена је свеобухватна процена стања и квалитета животне средине.

Ова процена представља основу за дефинисање и организацију еколошких зона у оквиру просторно-еколошке целине „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, уз јасно прописане смернице и мере за уређење, рационално коришћење и заштиту простора и животне средине.

1.5. Приказ информација и података раније спроведених стратешких процена планова и програма који припадају истој хијерархијској структури у циљу избегавања двоструке процене раније утврђених, описаних и процењених значајних утицаја на живот и здравље становништва и животну средину

У поступку израде Плана није идентификована планска документација истог хијерархијског нивоа која би се делимично преклапала или граничила са предметним Планом, што указује на његов самосталан карактер у оквиру планске мреже. Са друге стране, на вишем хијерархијском нивоу, у оквиру Просторног плана општине Лапово, израђена је Стратешка процена утицаја, којом је предметни плански документ сагледан у ширем контексту. На тај начин обезбеђена је усклађеност са планским решењима и циљевима вишег реда, као и интегрални приступ заштити и уређењу простора.

1.6. Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење Плана

Преглед утврђених и процењених значајних могућих утицаја на спровођење Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову извршен је на основу више релевантних параметара. Као основ узети су постојеће стање простора, затечене намене и начини коришћења земљишта, као и услови који су се формирали у протеклом периоду услед развојних и индустријских активности. Додатно, разматране су природне карактеристике просторне целине, њени потенцијали и ограничења, што је омогућило реалну процену осетљивости простора на планиране промене. У поступку процене у обзир су узети и услови надлежних институција и ималаца јавних овлашћења, као и релевантна планска, студијска, пројектна и друга доступна документација. На тај начин обезбеђена је свеобухватна основа за вредновање могућих утицаја и дефинисање адекватних смерница и мера за заштиту и уређење простора.

Имајући у виду карактеристике планских решења, као и специфичности планиране радне зоне, разматрани су могући утицаји који се могу јавити током фазе реализације, као и у периоду редовног рада планираних пројеката.

Утицаји на ваздух – планиране промене у оквиру обухвата Плана могу условити утицаје на квалитет ваздуха како током изградње, тако и у фази редовног рада постојећих и

планираних производних комплекса. Сви постојећи и будући пројекти (објекти, делатности и активности) као потенцијални генератори загађујућих материја у обавези су да примењују мере заштите ваздуха у складу са важећим прописима. У случају прекорачења граничних вредности емисија из било ког извора, неопходно је предузети додатне техничке и организационе мере како би се концентрације загађујућих материја свеле у прописане вредности.

Утицаји на воде – У обухвату Плана нема евидентираних водотокова (најближи водоток је река Лепеница, која се не налази у обухвату Плана), али се део простора намењеног за индустрију и производњу преклапа са широм зоном санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина”. Потенцијални утицаји на површинске и подземне воде могу се јавити како у фази изградње, тако и у фази редовног рада постојећих и планираних производних комплекса, услед неадекватног одлагања отпада и испуштања непречишћених отпадних вода. Заштита квалитета површинских и подземних вода заснива се на примени мера забране и превенције, обавезних мера заштите, као и на спровођењу континуиране контроле и мониторинга. Циљ ових мера је очување биолошке разноврсности и живог света, постизање стандарда квалитета животне средине, смањење загађења, спречавање даљег погоршања стања вода и обезбеђивање њиховог безбедног и несметаног коришћења за различите намене.

Утицаји на земљиште – могући утицаји на земљиште у оквиру радне зоне везани су пре свега за деградацију његовог квалитета током фазе изградње и каснијег редовног коришћења простора. У току градње, ризици се огледају у механичком оштећењу и збијању земљишта услед проласка и рада тешке механизације, у насипању и привременом одлагању грађевинског материјала, као и у могућности локалних загађења проузрокованих евентуалним цурењем горива, уља и мазива из грађевинских машина. У фази експлоатације радне зоне, потенцијални утицаји односе се на загађење земљишта које може настати услед различитих производних и пратећих активности, неконтролисаног или неправилног одлагања комуналног и индустријског отпада, као и проливања или просипања опасних и штетних материја. Да би се могући утицаји предупредили или свели на минимум, потребно је применити превентивне и мере заштите, које обухватају контролисано руковање горивима и хемикалијама, уређење система за прикупљање и пречишћавање отпадних и атмосферских вода, као и спровођење адекватног управљања отпадом у складу са важећим прописима. Наведеним мерама обезбеђује се очување квалитета и функција земљишта током изградње и редовног рада пројеката.

Утицаји на предео и пејзаж – изградња радне зоне са пратећим садржајима и инфраструктуром у извесној мери мења и нарушава изворне предеоне и пејзажне карактеристике простора. Ови утицаји су најизраженији током фазе изградње, када долази до присуства тешке механизације, привремених депонова грађевинског материјала и визуелне доминације грађевинских активности. У фази редовног рада радне зоне, промене у пејзажу огледају се у новој структури објеката, инфраструктурних траса и саобраћајних површина, што доводи до трајне трансформације визуелног идентитета простора. Међутим, планирањем у складу са просторним карактеристикама терена, уз примену мера заштите и уређења, озелењавања и интеграције планираних објеката у постојеће окружење, могуће је у значајној мери ублажити негативне утицаје, смањити визуелну експозицију и очувати основне предеоне и естетске вредности простора.

Утицај на биодиверзитет – планско подручје се, према условима Завода за заштиту природе Србије, Решење 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године, не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у оквиру утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја који чине еколошку мрежу Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10). Поштовањем прописаних мера, смерница и услова Завода за заштиту природе Србије обезбеђује се да се сви могући негативни утицаји на биодиверзитет предупреду, спрече и сведу на најнижи ниво. Ово подразумева пажљиво планирање активности у складу са просторним и еколошким карактеристикама подручја,

контролисано извођење радова уз примену превентивних мера заштите, као и редовно праћење стања природних вредности. На тај начин омогућава се очување постојећих екосистема, спречава деградација станишта и обезбеђује дугорочна заштита биолошке разноврсности, без угрожавања стабилности и функционалности животне средине

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји се могу очекивати током фазе изградње и редовног рада планираних пројеката у радној зони. У току реализације доћи ће до привременог повећања нивоа буке, уз вероватноћу појаве и понављања импулсне буке која потиче од грађевинских машина и теретних возила за превоз материјала и опреме. Повећање нивоа буке у овој фази је неминовно, али је ограничено на период трајања радова, просторно је локализовано и доминантно се испољава у непосредној близини места извођења активности. Током редовног рада радне зоне не очекује се прекорачење прописаних граничних вредности нивоа буке, будући да се све планиране активности одвијају у складу са дефинисаном наменом простора и организацијом рада која подразумева примену важећих мера заштите од буке. Ове мере обухватају употребу технички исправних машина и опреме, редовно одржавање моторних возила и механизације, контролу интензитета саобраћаја теретних возила, као и планирање радних процеса у временским интервалима који не ремете квалитет живота становништва у околини. На овај начин обезбеђује се да нивои буке остану у законски дозвољеним границама, а могући негативни утицаји буду сведени на најмању могућу меру, без значајног нарушавања акустичког квалитета простора.

1.7. Приказ припремљених разумних варијантних решења које је орган надлежан за припрему Плана разматрао узимајући у обзир циљ, сврху и географски обухват Плана, предложене мере за спречавање и/или смањење процењених значајних негативних утицаја на стање и квалитет чинилаца животне средине и живот и здравље људи

У процесу израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и у поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирани су следећи аспекти:

- природне карактеристике планског обухвата, постојећа намена простора, досадашњи начин коришћења простора, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору;
- стање инфраструктурне и комуналне опремљености и уређености подручја, постојећи начин коришћења природних ресурса;
- услови ималаца јавних овлашћења и надлежних институција у поступку израде Плана и Стратешке процене утицаја на животну средину;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа и циљеви секторских планова;
- ниво достигнутог развоја и могућности даљег одрживог развоја подручја Плана.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања у простору планског обухвата утврђено је следеће:

- планирана намена „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, са предложеним правилима уређења и правилима грађења, могућа је уз интегрисање мера заштите животне средине;
- за процес имплементације Плана детаљне регулације, све прописане смернице и мере заштите животне средине представљају обавезујући услов за реализацију планиране радне зоне.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), Стратешком проценом утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештај о Стратешкој процени), предлог разумних варијантних решења које је надлежни орган за припрему Плана разматрао су:

- **Варијанта I** – да се за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову не донесе Одлука о изради, односно да се настави са досадашњим начином коришћења земљишта и управљањем простором у границама планског документа;
- **Варијанта II** – да се за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову донесе Одлука о изради, да се кроз поступак процене утицаја планског документа провере могући утицаји на животну средину и локално становништво, да се документ изнесе на јавни увид, а по добијању позитивних мишљења свих заинтересованих страна усвоји и имплементира на еколошки прихватљив начин, уз примену и поштовање урбанистичких решења, интегрисаних мера заштите и система мониторинга животне средине.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања простора, као и планиране намене са усвојеним правилима уређења и правилима грађења за радну зону, може се закључити да је реализација Плана изводљива и оправдана, под условом да се у свим фазама његове имплементације доследно примењују мере заштите животне средине. То подразумева интегрисање превентивних мера, мера за спречавање значајних негативних утицаја, мера заштите и очувања квалитета медијума животне средине, као и мера усмерених на спречавање акцидентата и удесних ситуација. Посебан значај има континуирано спровођење мониторинга у свим фазама – од планирања и пројектовања, преко фазе изградње, па све до редовног функционисања радне зоне – чиме се обезбеђује правовремено откривање и отклањање потенцијалних ризика, као и усклађеност са прописима и стандардима заштите животне средине.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите квалитета и укупног капацитета животне и друштвене средине представљају обавезујући услов за изградњу радне зоне. Њиховом применом обезбеђује се да реализација планираних активности буде усклађена са принципима одрживог развоја, очувањем природних и друштвених ресурса, као и спречавањем настанка значајних негативних утицаја на окружење и локалну заједницу.

На основу свих спроведених анализа, закључено је да је предложено варијантно решење – усвајање и имплементација Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову – еколошки прихватљиво, како са аспекта просторног уређења и развоја радне зоне, тако и са становишта потенцијалних утицаја на локално становништво и медијуме животне средине (ваздух, вода и земљиште). Поред тога, анализирани су и утицаји карактеристични за радне зоне, укључујући утицаје на биодиверзитет, управљање акцидентним ситуацијама, генерисање и управљање отпадом, као и одрживост планираних техничких и инфраструктурних решења.

Сви наведени елементи оцењени су као прихватљиви, уз услов доследног поштовања и примене смерница и мера дефинисаних у Стратешкој процени утицаја за План, чиме се обезбеђује да планирана изградња и функционисање радне зоне буду усклађени са начелима заштите и унапређења животне средине и одрживог развоја.

1.8. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битних за процену могућих утицаја Плана

У поступку израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и израде Стратешке процене утицаја на животну средину за тај План (Извештај о стратешкој процени утицаја Плана), спроведене су консултације са надлежним и заинтересованим институцијама, органима и организацијама, као и са имаоцима јавних овлашћења. Током консултација прибављени су релевантни подаци, услови, мишљења и сагласности неопходни за израду и усаглашавање Плана. Консултације су обављене са следећим надлежним и заинтересованим институцијама, органима, организацијама и имаоцима јавних овлашћења:

- **Завод за заштиту природе Србије**, Решењем о условима заштите природе 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године, прописао је да, без обзира на то што се предметно подручје не налази у границама заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у обухвату еколошке мреже, постоји обавеза заштите природних вредности подручја, биодиверзитета и обезбеђивања одрживог коришћења природних ресурса;
- **Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу**, Решењем бр. 1238-02/1 од 21.05.2025. године, наложио је да се на археолошком локалитету „Железничка станица“ изврше заштитна археолошка истраживања, на основу којих ће бити дефинисани услови и мере за даљу изградњу;
- **Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу**, Решењем бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године, утврдио је да је након спроведене детаљне површинске просекције, археолошког рекогносцирања, магнетометријског снимања методом флуксгет магнетометрије и обраде прикупљеног археолошког материјала, констатовано постојање археолошке целине на простору обухваћеном Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ Лапово, и прописане су смернице и мере њене заштите у даљем процесу планирања и изградње;
- **Министарство одбране**, Сектор за инфраструктуру и услуге стандарда, Управа за инфраструктуру, Обавештењем бр. 6012-2 од 27.06.2025. године утврдило је да не постоје посебни услови и захтеви за прилагођавање потребама одбране земље;
- **Министарство унутрашњих послова**, Сектор за ванредне ситуације, Управа за ванредне ситуације у Крагујевцу, Мишљењем бр. 217-3669/25-1 од 08.05.2025. године утврдило је обавезу поштовања релевантне законске регулативе из ове области, као и важећих техничких прописа и стандарда у циљу заштите од пожара и експлозија;
- **Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд**, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Обавештењем бр. 4872/1 од 05.06.2025. године утврдило је да се водни услови не издају ван обједињене процедуре када је реч о урбанистичким плановима (генерална регулација и генерални урбанистички план), већ искључиво у оквиру поступка који спроводи надлежни орган приликом издавања локацијских услова. Водни услови представљају саставни део локацијских услова и добијају се као јавна исправа у том поступку. С обзиром на то да радови на урбанистичком уређењу за ПДР „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову могу утицати на заштиту, коришћење и режим површинских вода, „Србијаводе“ су доставиле ово обавештење као пратећи акт уз израду Плана;
- **ЈП „Србијашуме“ Београд**, Одговором бр. 8521 од 21.05.2025. године на захтев за издавање услова за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, утврдило је да планско подручје не обухвата површине којима газдује ово предузеће. Уколико су Планом обухваћене шуме у приватном власништву, приликом реализације неопходно је узети у обзир и поштовати одредбе Закона о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);
- **Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге – „РАТЕЛ“**, Условима бр. 1-01-3491-146/25-1 од 06.05.2025. године, за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, навела је да не располаже подацима о постојећим телекомуникационим инфраструктурним објектима, осим за локације радио станица, док се остали подаци могу прибавити од телекомуникационих оператора и провајдера. Подаци се односе на тренутно стање у базама о коришћењу радио-фреквенцијског и радио-дифузног спектра, који се налазе у одговарајућим регистрима. Уз допис је достављен и извод из базе података о коришћењу радио-

фреквенцијског спектра за општину Лапово, на дан 06.05.2025. године (на DVD-у);

- **Републички хидрометеоролошки завод**, Обавештењем бр. 922-3-64/2025 од 08.05.2025. године, навео је да Законом о планирању и изградњи није прописано прибављање услова РХМЗ за урбанистичке планове и грађевинске дозволе. За добијање хидролошких и метеоролошких података потребно је поднети посебан захтев са прецизним навођењем мерног места и врсте података. Планска документација мора бити у складу са Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности и Уредбом о заштитним зонама око станица, при чему је изградња на удаљености мањој од 500 m од противградних станица могућа само уз посебну сагласност РХМЗ. Завод је подсетио да је већ издао услове број 922-3-39/2022 за Просторни план општине Лапово и утврдио да нема основа за решавање по овом захтеву;
- **„Електро мрежа Србије“ а.д. Београд**, Условима бр. 130-00-UTD-003-500/2025-002 од 09.05.2024. године, за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврдила је да у обухвату Плана нема објеката у власништву овог предузећа, нити је планирана изградња електроенергетске инфраструктуре у њиховом власништву. У случају изградње линеарних објеката од електропроводног материјала (цевоводи, гасоводи, нафтоводи, телекомуникациони и енергетски каблови) у оквиру граница Плана, због могућег утицаја високонапонских далековода који се налазе ван обухвата ПДР-а, неопходно је прибавити посебне услове ЕМС АД;
- **Електродистрибуција Србије, Огранак ЕД Крагујевац**, Условима и подацима бр. 176951/2 од 30.06.2025. године за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, навела је да се у границама плана налазе постојећи електроенергетски објекти (трансформаторске станице 10/0,4 kV, кабловски водови 10 kV и 0,4 kV), чија заштита и евентуално измештање морају бити обезбеђени у складу са Законом о енергетици, Законом о планирању и изградњи, техничким прописима и важећим стандардима. Сви радови у зони постојећих водова и постројења морају се изводити уз поштовање прописаних растојања у односу на друге инсталације и уз примену мера заштите од електричног удара и механичких оштећења. У случају потребе за измештањем, инвеститор је у обавези да обезбеди алтернативне трасе и коридоре, прибави сагласности и сноси трошкове израде техничке документације и измештања;
- **„Телеком Србија“ а.д. Београд**, Дирекција за технику – Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Одељење за оперативну подршку, Условима бр. 193419/2-2025 од 07.05.2025. године утврдило је да на предметној локацији постоји телекомуникациона инфраструктура. Сагласност за изградњу издаје се уз локацијске услове и услове за планирање ТК инфраструктуре, са роком важења од две године. У случају измена планског документа, инвеститор је у обавези да пријави промене и затражи измену услова;
- **ЈП „Србијасгас“**, Условима бр. 06-07-11/719/1 од 29.05.2025. године за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, навело је да се у обухвату плана налазе дистрибутивни гасовод од челичних цеви (МОР 16 bar), МРС „1. Мај“ и дистрибутивна мрежа од полиетиленских цеви (МОР 4 bar). За потребе израде плана неопходно је користити ажурне податке из катастра и извршити пробне ископе ради утврђивања тачних траса, уз поштовање Правилника о условима за дистрибуцију природног гаса („Сл. гласник РС“, бр. 86/2015) и Техничких услова за изградњу у заштитном појасу гасоводних објеката;
- **„Транснафта“ а.д. Панчево**, Обавештењем бр. 5035/1-2025 од 07.05.2025. године, поводом захтева за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну

средину, обавестила је да на предметном подручју нема изграђених објеката, нити је планирана изградња у складу са делатношћу за коју је регистрована (складиштење и транспорт сирове нафте нафтоводима и транспорт деривата нафте продуктоводима). Сходно томе, није било потребе за прописивањем посебних услова и захтева;

- **ЈП „Путеви Србије“**, Условима бр. 953-10415/25-1 од 23.05.2025. године, на основу достављене документације и увида у Референтни систем мреже државних путева, утврдило је да се обухват Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову налази уз трасу државног пута IА реда А1 (државна граница са Мађарском – Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Северном Македонијом), у складу са Уредбом о категоризацији државних путева („Сл. гласник РС“, бр. 87/23 и 24/24), и прописало је услове заштите и коришћења у складу са важећом законском регулативом;
- **„Инфраструктура железнице Србије“ а.д.**, Условима бр. 26/2025-611-I од 22.05.2025. године, за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврдила је да обухват плана пролази кроз коридор магистралне двокосечне електрификоване пруге Београд – Ниш – Прешево и кроз зону постојеће железничке станице Лапово. Наглашена је потреба поштовања ограничења која произилазе из планираних реконструкција и модернизације железничких коридора, као и обавеза да се у планској документацији задрже земљиште и коридори намењени капацитетима јавне железничке инфраструктуре;
- **ЈКСП „Морава“**, Подацима и условима бр. 1933 од 29.08.2025. године, за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, навело је да постоји изграђена водоводна мрежа испод активних колосека пруге Београд – Ниш, те прикључење на постојећу линију није препоручљиво. Прикључење је могуће на новопроектовани цевовод Ф225 у улици Лава Толстоја, паралелно са којим је планиран цевовод Ф110. Потребно је поштовати мере санитарне заштите пијаће воде. Констатовано је да канализациона мрежа не постоји, нити постоји документација за изградњу кишне и фекалне канализације;
- **Републички сеизмолошки завод**, Сеизмолошким условима бр. 003312055 2025 40800 000 000 240 003 40 002 од 29.07.2025. године, за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, доставио је Карту епицентара земљотреса, Карту сеизмичких хазарда за релевантне повратне периоде и нумеричке вредности од значаја за предметно подручје.

Све спроведене консултације и прибављени услови ималаца јавних овлашћења представљају релевантну основу за процес Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову (Извештај о Стратешкој процени). Услови и мере добијени од надлежних органа, институција, предузећа и ималаца јавних овлашћења су кроз поступак процене анализирани, вредновани и интегрисани у планска решења, као и у сам Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину. На овај начин обезбеђена је пуна усклађеност планских решења са захтевима заштите животне средине и принципима одрживог развоја.

2.0. Општи и посебни циљеви и избор индикатора

Стратешки циљеви заштите животне средине обухватају, пре свега, очување еколошког интегритета, капацитета и квалитета простора, односно заштиту животне средине, као и одрживо и рационално коришћење расположивих природних ресурса и створених вредности у оквиру подручја планског документа и шире просторне целине којој припада.

Стратегија коришћења, уређења и заштите простора у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову заснива се на детаљној планској организацији и уређењу простора, кроз вредновање постојећих капацитета, утврђивање ограничења и условљености, као и прилагођавање планиране намене тако да се простор користи на еколошки најприхватљивији начин.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину овог Плана дефинисани су и изведени из општих и посебних циљева и захтева заштите простора и животне средине утврђених у плановима и секторским документима вишег реда, услова ималаца јавних овлашћења, као и кроз анализу значајних питања и постојећих просторних и еколошких конфликта у границама Плана. На тај начин омогућено је усклађивање планираних решења са принципима одрживог развоја, превенције ризика и очувања квалитета животне средине.

Еколошком проценом Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, у циљу остваривања општих и посебних циљева заштите простора и животне средине, обезбеђује се свеобухватан приказ могућих утицаја планиране намене на поједине компоненте животне средине, као и дефинисање смерница и мера за поступање у процесу имплементације Плана.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24), чланом 16, општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја дефинишу се на основу:

- захтева и циљева заштите животне средине утврђених у плановима вишег хијерархијског нивоа и секторским програмима;
- циљева заштите животне средине усвојених на националном и међународном нивоу;
- прикупљених података о стању животне средине просторне целине од значаја за План.

На основу дефинисаних циљева утврђује се и избор одговарајућих индикатора за праћење стања животне средине, чиме се омогућава систематично вредновање утицаја, контрола њихове динамике и правовремено предузимање мера заштите.

2.1. Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја

Општи циљеви Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, се дефинишу на основу смерница, захтева и циљева заштите животне средине проистеклих из планских докумената вишег реда, постојећег стања и капацитета простора и захтева за управљање животном средином за планирани развој планског подручја. Стратешки циљеви заштите животне средине, дати одредбама планова вишег реда, представљају полазне основе за дефинисање општих циљева Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 - трећа фаза” у Лапову.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја, као интегралног дела предметног планског документа, представљају хијерархијски условљене опште циљеве планске документације вишег реда и ширег подручја и обухватају:

- квалитет ваздуха;
- квалитет вода-површинских и подземних и изворишта водоснабдевања;

- квалитет земљишта;
- ниво буке и нејонизујућег зрачења;
- управљање отпадом;
- заштиту од удеса и удесних ситуација.

Општим циљевима је постављен оквир за дефинисање заштите простора, животне средине и здравља становништва, односно заштита кључних чинилаца животне средине од загађивања и деградације.

Дефинисање посебних циљева и избор одговарајућих индикатора за њихово мерење и праћење представља основ за ефикасно управљање животном средином, као и за контролу у простору, са циљем стварања услова одрживог просторног, функционалног и еколошки прихватљивог развоја подручја обухваћеног Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину наведеног Плана утврђени су на основу свеобухватне анализе постојећег стања компоненти животне средине, идентификованих значајних питања и проблема, уочених ограничења и потенцијала подручја Плана, као и приоритета у решавању еколошких изазова у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно планирање и рационално коришћење простора у оквиру Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову представљају предуслов за превентивну заштиту, унапређење стања у простору и очување квалитета животне средине.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову су:

- заштита квалитета ваздуха – спречавање емисија загађујућих материја и суспендованих честица изнад прописаних граничних вредности, као и смањење/ублажавање изложености становништва загађеном ваздуху;
- заштита земљишта – спречавање деградације и контаминације земљишта, као и спречавање емисија у земљиште које могу угрозити његову плодност и функције;
- заштита подземних и површинских вода – превенција свих облика загађења (забрана изливања, просипања, упуштања загађујућих материја и непречишћених отпадних вода у површинске и подземне воде);
- примена компензацијских мера – увођење мера којима се ублажавају или надокнађују негативни утицаји планираних активности на животну средину;
- рационално управљање отпадом – успостављање система за управљање свим врстама и категоријама генерисаног отпада (комуналног, опасног, неопасног, отпада од грађења и рушења), уз строгу забрану неконтролисаног одлагања и депоновања ван за то предвиђених локација;
- поштовање планских мера и урбанистичких параметара – доследна примена правила уређења и грађења, уз спровођење мера заштите животне средине;
- заштита пејзажа и визуелних вредности – ублажавање негативних утицаја постојећих и планираних намена на визуелну перцепцију простора;
- успостављање система мониторинга – развој система контроле стања животне средине на планском подручју, као дела шире мреже мониторинга;
- управљање ризицима – превенција и контрола свих потенцијалних ризика од удеса, укључујући препознавање и благовремено деловање у случају неочекиваних и непланираних ситуација;
- спровођење процедура процене утицаја на животну средину – покретање и спровођење поступка процене утицаја на животну средину за све планиране пројекте који могу имати значајан утицај на компоненте животне средине.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја представљају основу за формирање еколошке матрице којом се вреднује планирана намена простора у обухвату Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. На овај начин успостављају се јасни критеријуми за процену могућих утицаја и дефинисање мера заштите животне средине. Полазиште у формирању еколошке матрице чине принципи одрживости, рационалног коришћења природних ресурса и еколошке прихватљивости, са циљем очувања квалитета животне средине и унапређења услова за безбедан и функционалан развој простора.

2.2. Избор индикатора

Избор индикатора Стратешке процене врши се у складу са карактеристикама простора и постојећим стањем животне средине у границама обухвата Плана детаљне регулације за изградњу радне зоне у Лапову, а на основу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11).

Концепт избора индикатора заснива се на методолошком оквиру „узрок – последица – одговор”, који омогућава свеобухватно сагледавање односа између људских активности, њихових утицаја и мера које се предузимају у циљу заштите и унапређења животне средине:

- индикатори „узрока” – односе се на антропогене активности, процесе и обрасце коришћења простора који доводе до притисака на компоненте животне средине;
- индикатори „последица” – представљају параметре којима се описује стање животне средине и ниво угрожености њених компоненти;
- индикатори „одговора” – дефинишу мере, политичке опције и институционалне механизме којима се настоји умањити притисак и изменити негативне последице по животну средину.

Дефинисани индикатори представљају квалитативне и квантитативне показатеље на основу којих се прати степен достигнутог постављених циљева и ефикасност мера заштите животне средине. Њиховом применом у оквиру Стратешке процене утицаја обезбеђује се систематично прикупљање и тумачење података о кључним аспектима стања животне средине, као и контрола усклађености планираних активности са принципима одрживог развоја. Индикатори омогућавају праћење и извештавање о:

- стању у границама обухвата Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- квалитету ваздуха и емисијама загађујућих материја;
- стању и квалитету земљишта;
- квалитету површинских и подземних вода;
- нивоу буке и нејонизујућег зрачења;
- карактеристикама флоре и фауне и степену очуваности биодиверзитета;
- инфраструктурној и комуналној опремљености подручја;
- систему управљања отпадом.

На основу дефинисаних циљева извршен је избор релевантних индикатора, који чине основу за поступак Стратешке процене утицаја и израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Табела бр. 3: Приказ рецептора животне средине, циљева СПУ и избор индикатора

Рецептори животне средине	Посебни циљevi	Избор индикатора
ВАЗДУХ (заштита квалитета ваздуха)	Спречавање емисија загађујућих материја у ваздух изнад граничних вредности (смањити ниво емисије загађујућих материја у ваздух до прописаних ГВЕ)	Број дана са прекораченим ГВЕ за загађујуће материје (SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , O ₃) на подручју Плана и локалне самоуправе Број извора емисије са уграђеним системом за пречишћавање или филтрирање (ком.) Број систематских мерења/мониторинга квалитета ваздуха
	Смањити емисију гасова стаклене баште	Годишња емисија CO ₂ -еквивалента (tCO ₂ eq/год) Број реализованих мера за смањење емисије ГСБ (ком.) Смањење потрошње фосилних горива у односу на полазно стање (%)
	Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху	Број становника изложених загађењима ваздуха
	Унапредити енергетску ефикасност	Процентуални удео коришћења еколошки прихватљивих горива/енергената
ЗЕМЉИШТЕ (заштита земљишта)	Спречавање емисије штетних материја и контаминације земљишта	Процент контаминираних површина Број спроведених анализа квалитета земљишта Број примењених превентивних мера за спречавање контаминације
	Ревитализација (ремедијација) и унапређење стања животне средине на деградираним локацијама	Процентуално учешће ревитализованих зона и површина
ВОДЕ (заштита квалитета површинских)	Очување квалитета површинских и подземних вода	Квалитет површинских и подземних вода
	Обезбеђивање захтеваног квалитета отпадних вода пре упуштања у реципијент	% Генератора отпадних вода прикључених на уређаје (постројења) за пречишћавање отпадних вода Квалитет пречишћених отпадних вода Праћење зауљених отпадних

<p>вода) (заштита квалитета подземних вода)</p>		<p>вода: - физичке карактеристике (температура, видљиве отпадне материје, приметна боја, приметан мирис, мутноћа), - рН вредност, - петодневна биолошка потрошња кисеоника (ВРК5), - хемијска потрошња кисеоника (НРК), - олово, - гвожђе, - толуен, - бензен, - ксилен, - фенолна једињења (фенол)</p>
<p>БУКА</p>	<p>Смањити изложеност становништва повишеним нивоима буке</p>	<p>Ниво буке (dB) у односу на прописане граничне вредности у стамбеним и осетљивим зонама Број становника изложених прекомерном нивоу буке Површина зона са буком изнад дозвољених вредности (ha / m²) Број постављених/реализованих мера заштите од буке (звучне баријере, заштитни појасеви, техничке мере) (ком.) Број систематских мерења буке годишње</p>
<p>НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ</p>	<p>Смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу</p>	<p>Ниво електромагнетног зрачења (V/m, μT) на осетљивим локацијама у односу на прописане граничне вредности Број извршених мерења електромагнетног зрачења годишње Број спроведених превентивних мера и техничких решења за смањење зрачења Удео зона у којима је обезбеђена заштитна удаљеност од извора зрачења (%)</p>
	<p>Озелењавање</p>	<p>Процент озелењених јавних површина у односу на укупну површину плана (%) Број и површина</p>

<p>ПРЕДЕО</p>		<p>реализованих мера санације и примарне рехабилитације (m²/ha)</p> <p>Површина успостављених слободних зелених површина (m²/ha)</p> <p>Површина и дужина формираних заштитних појасева</p> <p>Број зона у којима је обезбеђено визуелно раздвајање различитих намена</p>
<p>КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ /РАЊИВОСТ</p>	<p>Повећање коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ)</p>	<p>Удео обновљивих извора енергије у укупној финалној потрошњи енергије (%)</p>
<p>УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ (управљање свим врстама и категоријама генерисаног отпада – отпада од грађења и рушења/опасним и неопасним)</p>	<p>Организован и контролисан систем управљања отпадом Управљање свим врстама и категоријама отпада- комуналним, отпадом од грађења и рушења / опасним и неопасним / забраном депоновања свих врста и категорија отпада ван простора намењених за ту намену</p>	<p>План управљања отпадом Количине опасног и неопасног отпада који се генерише у току једне године Процент отпада који је предат оператерима на даље управљање</p>
<p>УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА</p>	<p>Обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидентата и удеса на планском подручју</p>	<p>Број израђених планова и процедура за управљање ризиком и ванредним ситуацијама (ком.)</p> <p>Број спроведених вежби и обука за поступање у случају акцидента (годишње)</p> <p>Број идентификованих и елиминисаних ризичних тачака у обухвату плана (ком.)</p> <p>Број акцидентних догађаја на планском подручју (годишње)</p>
<p>СОЦИО-ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ</p>	<p>Подстицај економског развоја локалне самоуправе Бољи квалитет живота локалног становништва</p>	<p>Број запослених захваљујући реализацији планиране намене</p> <p>Бенефити локалне заједнице</p> <p>Степен инфраструктурног опремања и ниво комуналног уређења</p>

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову представљају основу за остваривање заштите, очувања и унапређења стања животне средине на планском подручју. Њихово дефинисање омогућава постављање јасног оквира за идентификацију

потенцијалних утицаја, превенцију негативних последица и увођење мера које ће обезбедити одрживи просторни и функционални развој зоне.

Предложени концепт заштите животне средине на подручју обухваћеном Планом детаљне регулације хијерархијски је усклађен са општим смерницама, условима и мерама дефинисаним на ширем просторном нивоу. На тај начин остварује се континуитет у систему планирања, јер су постављени циљеви и мере заштите животне средине усклађени са смерницама и правилима Просторног плана општине Лапово, као и са другим релевантним стратешким и планским документима вишег реда.

3.0. Процена могућих значајних утицаја спровођења Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на чиниоце животне средине

Циљ Стратешке процене утицаја на животну средину јесте сагледавање могућих негативних утицаја и трендова на квалитет животне средине у границама планског подручја, утврђивање смерница и дефинисање мера за њихово спречавање, смањење или ублажавање, као и довођење у еколошки прихватљиве оквире без стварања конфликта у простору и животној средини.

На основу циљева просторног развоја и услова заштите животне средине утврђених плановима вишег реда и ширег подручја, дефинисани су општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја планског документа (Извештаја о Стратешкој процени). Основни циљ са еколошког аспекта јесте интегрална заштита и развој простора, уз поштовање еколошких принципа и принципа одрживости, избегавање конфликта и постизање компромиса и компензације у коришћењу простора.

Реализација Радне зоне 1 у Лапову планирана је у складу са рационалним и ефикасним коришћењем расположивог простора за развој привредних и производних активности. У том контексту предвиђена је примена мера заштите свих еколошки осетљивих рецептора, уз спровођење прописаних обавезних мера за спречавање значајних утицаја, као и мера за заштиту природе, здравља становништва и квалитета животне средине у целини.

План детаљне регулације за изградњу Радне зоне 1 у Лапову, оцењен је према могућим утицајима (сагласно критеријумима за оцењивање величине, значаја и вероватноће утицаја - модификована PADC методологија и „MeV Urban” модел) на:

- стање у простору - постојећа и планирана намена;
- стање инфраструктурне и комуналне опремљености;
- постојећи и планирани степен рационалности у коришћењу природних ресурса;
- постојеће и планирано стање и квалитет животне средине;
- постојећи и планирани степен управљања отпадом;
- постојећи и планирани степен ефикасности заштите животне средине;
- стање мониторинга животне средине.

3.1. Детаљан опис, вредновање и процена значајних утицаја спровођења Плана на чиниоце животне средине

Подручје еколошке анализе, односно вредновања постојећег и планираног стања са аспекта могућих и очекиваних промена и утицаја у простору и животној средини, обухвата територију Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

На основу утврђених потенцијала и ограничења унутар граница Плана, карактеристика непосредног и ширег окружења, као и постојеће и планиране намене простора, извршена је свеобухватна валоризација подручја у обухвату планског документа. Циљ оваквог приступа јесте да се обезбеди основ за планирање и развој радне зоне у складу са еколошким принципима и принципима одрживости.

Општи циљеви еколошког вредновања простора Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову су:

- утврђивање и валоризација кључних потенцијала простора;
- идентификација постојећих конфликта и ограничења (просторних, еколошких и функционалних);
- процена просторних и еколошких капацитета подручја Плана, у односу на прихватљивост планираних намена;
- дефинисање просторно-еколошке матрице као основе за одрживи развој и усклађивање планираних активности са заштитом животне средине.

Посебни циљеви еколошког вредновања простора Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову су:

- дефинисање еколошке целине „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову као јединственог просторног и функционалног система;
- утврђивање услова за реализацију планиране намене унутар еколошке целине, уз поштовање принципа одрживог развоја;
- дефинисање карактера објеката и пратећих садржаја на еколошки прихватљив начин, уз минимизацију негативних утицаја;
- утврђивање услова и мера за планирање и изградњу радне зоне, укључујући инфраструктурне коридоре и друге пратеће садржаје, са циљем спречавања просторних и еколошких конфликта и обезбеђивања могућности еколошке компензације у простору;
- утврђивање обавезних еколошких смерница и мера за реализацију планиране радне зоне, као саставног дела процеса имплементације планског документа;
- утврђивање обавезних мера заштите и система мониторинга стања животне средине, као и мера заштите од удеса и ризика у току реализације и експлоатације радне зоне.

Валоризација простора извршена је у циљу усклађивања даљег развоја планског подручја са критеријумима економске оправданости, одрживости и еколошке прихватљивости. На основу тога дефинисан је концепт заштите и унапређења животне средине за подручје Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, који је заснован на следећим принципима:

- заштита и унапређење простора и животне средине у обухвату Плана, од значаја за очување квалитета животне средине уже и шире просторне целине;
- заштита квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта, уз примену превентивних и корективних мера;
- заштита биодиверзитета, очување заступљених екосистема, заштићених врста и специфичних станишта, као и очување природних вредности и културних добара (укључујући археолошке локалитете) унутар планског подручја;
- спречавање прекомерне емисије буке, светлосних ефеката и нејонизујућег зрачења, посебно у зони осетљивих рецептора;
- инфраструктурно опремање и комунално уређење, нарочито делова зоне који већ трпе утицаје, ради унапређења стања медијума животне средине и заштите здравља локалног становништва;
- успостављање организованог система управљања отпадом од грађења и рушења, као и осталим категоријама генерисаног отпада, у складу са важећим прописима;
- превенција свих потенцијалних удеса и удесних ситуација, кроз планирање, контролу и спровођење мера безбедности;
- континуирани мониторинг стања животне средине као предуслов за правовремено деловање и унапређење мера заштите.

Стратешком проценом утицаја извршена је валоризација простора, односно планског подручја, са циљем одрживог и еколошки прихватљивог управљања простором, природним вредностима, као и животном и друштвеном средином, у функцији дефинисања еколошки најприхватљивијег начина реализације у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Ради процене могућих утицаја стратешког и другог карактера, као и њихових ефеката и последица по природу, биодиверзитет, остале природне вредности, животну и друштвену средину, здравље и безбедност локалног становништва и потенцијалних корисника простора, спроведено је вредновање планског обухвата са еколошког аспекта. Овакво вредновање представља основу за избор најбољег и еколошки најприхватљивијег варијантног решења Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

На основу просторно-положајних карактеристика анализираних подручја планског документа, постојећих ограничења и еколошких конфликта, постојеће намене,

обавезујућих смерница мера заштите животне средине које су услов за планирану намену и имплементацију Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову се вреднује као

- Еколошка целина „Радна зона 1 – трећа фаза у Лапову“, површине 36,02 ha.

Услови за реализацију пројеката, у границама еколошке целине „Радна зона 1 – трећа фаза у Лапову“, су:

- реализацију планиране намене, односно изградњу планираних пројеката, мора пратити обавезна процена утицаја на животну и друштвену средину на хијерархијски нижем нивоу;
- примена обавезних мера за спречавање и ублажавање потенцијално негативних утицаја на стање у простору, животnoj и друштвеној средини;
- примена мера заштите од удеса и удесних ситуација, у складу са документацијом на хијерархијски нижем нивоу.

Еколошка целина „Радна зона 1 – трећа фаза у Лапову“ обухвата површину од 36,02 ha. Чине је површине јавне и остале намене. Према планираној намени, површине припадају: површинама јавне намене – мрежи саобраћајница и заштитном зеленилу, као и површинама остале намене – радној зони/привређивању и становању ниских густина.

У циљу превенције, спречавања, смањења и минимизирања потенцијално значајних утицаја на природу, животну и друштвену средину, предвиђене су мере дате у Поглављу 4.1. овог Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана. Начин вредновања чинилаца животне средине у поступку стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, као и мере превенције, заштите, компензације и мониторинга негативних утицаја, представљају обавезу која се мора спровести у наведеној еколошкој целини при реализацији планиране намене, а биће додатно разрађене у поступку процене утицаја на животну средину на нижем хијерархијском нивоу.

3.2. Приказ вероватних значајних утицаја разумних варијантних решења која је разматрао орган надлежан за припрему Плана имајући у виду циљ, сврху и географски обухват Плана

У поступку процене стратешких утицаја Плана и планских решења разматрана су варијантна решења – усвајање и неусвајање Плана – како би се извршило поређење и вредновање и одабрала еколошки прихватљивија варијанта, са аспекта могућности реализације „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне заштите и контроле у простору;
- могућности реализације планиране намене, односно изградње у складу са принципима превенције, еколошке прихватљивости и економске одрживости;
- могућности контроле, мониторинга и заштите природе, локалног становништва и квалитета животне средине.

Варијантно решење неусвајања Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Варијанта I) подразумева задржавање постојећег концепта развоја и начина функционисања планског подручја. Простор би остао у постојећем стању – делимично деградиран – без могућности даљег уређења, функционалног опремања и значајнијих промена у његовој организацији и намени. Овакво решење не би допринело бољем коришћењу и унапређењу простора, нити би омогућило активирање потенцијала за економски и друштвени развој. Постојећа ограничења и еколошки конфликти остали би нерешени, а простор би наставио да функционише без јасно дефинисаних мера заштите и контроле, што може резултирати постепеном деградацијом и падом квалитета животне средине.

Варијантно решење усвајања и реализације (имплементације) Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Варијанта II), представља механизам управљања простором и животном средином и омогућава:

- поштовање урбанистичких параметара, правила уређења и правила грађења, смерница за план заштите од удеса, обавезних мера заштите простора и здравља становништва, као и мера заштите и мониторинга животне средине;
- остваривање концепта дугорочног, одрживог, еколошки прихватљивог и контролисаног развоја планског подручја, у складу са принципима заштите животне средине и потребама локалне заједнице;
- остваривање концепта дугорочног одрживог развоја предметног подручја у складу са савременим принципима просторног уређења, заштите животне средине и еколошки прихватљивог коришћења природних и друштвених ресурса;
- поштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине дефинисаних плановима вишег хијерархијског нивоа, као и мера утврђених Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- планску реализацију планираних промена, односно изградњу садржаја у оквиру радне зоне, у складу са условима заштите животне средине, условима заштите културних добара, као и условима заштите здравља, традиционалних навика и вредности локалног становништва;
- захтевано инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја Плана;
- реализација заштитних зона, заштитних појасева и техничких мера заштите;
- успостављање система контролисаног управљања отпадом од грађења и рушења, као и осталим категоријама генерисаног отпада; управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- успостављање система контроле стања животне средине (мониторинга), који обухвата праћење квалитета ваздуха, вода и земљишта, као и праћење нивоа буке и нејонизујућег зрачења.

Избор Варијанте II – усвајање Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову – представља еколошки прихватљиво и рационално решење, које обезбеђује уравнотежено управљање простором, заштиту природних ресурса и очување животне средине. Реализацијом Плана стварају се услови за контролу квалитета вода, ваздуха и земљишта, као и за надзор нивоа буке и нејонизујућег зрачења, што обезбеђује дугорочну заштиту здравља становништва и очување еколошке стабилности простора.

План је усклађен са еколошким начелима и принципима одрживог развоја, чиме се обезбеђује да се планиране активности спроводе на начин који не угрожава природне вредности и функционалност животне средине. Истовремено, усвајањем Плана омогућава се унапређење локалне инфраструктуре, стварање услова за економски развој и нова запошљавања, као и побољшање квалитета живота становништва у ширем окружењу.

Предлог Плана је у потпуности усклађен са постављеном еколошком матрицом и обезбеђује успостављање ефикасне еколошке контроле у простору планског обухвата, што овај приступ чини најповољнијим и најодрживијим решењем за даљи развој општине Лапово.

3.3. Поређење разумних варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења са становишта циља, сврхе, географског обухвата Плана и процењених утицаја на животну средину

Поређење варијантних решења спроведено је на основу анализе очекиваних позитивних и потенцијално негативних утицаја које би она могла да произведу у простору. Ефекти су процењивани са становишта утицаја на:

- природне вредности и медијуме животне средине (ваздух, површинске и подземне воде, земљиште);

- вегетацију, флору, фауну и укупан биодиверзитет подручја; ниво буке и нејонизујућег зрачења;
- створене вредности, укључујући демографске карактеристике и привредне активности;
- предеоне и пејзажне карактеристике подручја;
- инфраструктурну и комуналну опремљеност планског подручја;
- просторне и урбанистичке услове, као и могућност контролисаног управљања простором.

Еколошки прихватљиво решење представља оно које обезбеђује:

- примену мера за отклањање, спречавање и компензацију свих значајних утицаја у простору и животној средини
- рационално коришћење и очување природних ресурса у оквиру планске поставке;
- спровођење система контроле и мониторинга стања животне средине;
- доследно поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

Табела бр. 4: Приказ вредновања варијантних решења

ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА	Одрживи развој планског подручја	
	Позитивни	Негативни
Варијанта I	Задржавање постојећег концепта развоја и функционисања планског подручја за, потенцијално, нову намену у радној зони.	Губитак могућности за реализацију нових инвестиционих пројеката и развојних иницијатива у кратком року.
Варијанта II	<p>Остваривање концепта дугорочног одрживог, еколошки прихватљивог и контролисаног:</p> <ul style="list-style-type: none"> - управљања отпадом; - збрињавање напуштених животиња; - инфраструктурног и комуналног опремања и уређење подручја; - успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно захтевано праћење стања квалитета чинилаца животне средине; - управљање простором радне зоне на еколошки прихватљив и одржив начин; - успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно захтевано праћење стања квалитета чинилаца животне средине 	<p>Потенцијални удеси и удесне ситуације у зони пројеката</p> <p>Промена, у мањој мери, традиционалних навика локалне заједнице</p>

3.4. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине

На основу вишекритеријумске анализе утврђени су потенцијали и ограничења у оквиру граница Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, као и на подручју потенцијалних директних и индиректних утицаја од значаја за заштиту природе, животне средине и локалног становништва. Заштита природних вредности, очување квалитета животне средине и уважавање социолошког аспекта подразумевају примену свих општих и посебних смерница и мера утврђених условима ималаца јавних овлашћења, као и захтевима надлежних органа, организација и заинтересоване јавности, у складу са важећом законском регулативом. На основу анализе постојеће и планиране намене простора, извршена је еколошка валоризација и дефинисана еколошка целина „Радна зона 1 – трећа фаза у Лапову“, која представља основу за даље планирање и управљање овим подручјем у складу са принципима одрживог развоја.

Дефинисање смерница и мера заштите има за циљ да се у планираној радној зони:

- обезбеди очување и ненарушавање постојећих природних и блископриродних карактеристика простора;
- омогући да се планирани пројекти максимално уклопе у постојећи предео, уз минимизирање визуелних и просторних утицаја;
- спречи деградација простора и обезбеди његово рационално и одрживо коришћење;
- усагласи реализација више различитих пројеката са захтевима заштите природе, животне средине и локалне заједнице, у складу са принципима одрживог развоја.

Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних последица, циљ процене утицаја планског документа јесте и дефинисање смерница и мера за спречавање и ублажавање негативних утицаја, како би они били сведени у оквиру прихватљивости утврђене позитивном законском регулативом. На тај начин обезбеђује се очување капацитета и квалитета животне средине, као и заштита здравља локалног становништва, како у границама планског обухвата, тако и у зонама потенцијалних директних и индиректних утицаја.

Реализацијом планиране радне зоне обезбеђују се услови за развој привредних делатности, уређење простора и успостављање функционалне инфраструктуре, уз поштовање принципа заштите и унапређења животне средине. У том смислу, може се говорити о стварању повољних услова за одрживи привредни развој, рационално коришћење простора и унапређење квалитета животне средине у оквиру планиране радне зоне. Са друге стране, у контексту сагледавања могућих кумулативних и синергетских ефеката, неопходно је указати на потенцијалне утицаје који могу настати услед истовременог деловања више планираних активности.

У циљу заштите квалитета животне средине, поштована су начела заштите животне средине:

- начело превенције и предострожности – све активности у границама планског документа планирају се тако да не изазивају значајне промене у животној средини, односно да представљају најмањи ризик по природу, животну средину и здравље локалног становништва, уз ограничене утицаје унутар граница планског обухвата;
- начело очувања природних вредности простора – са циљем очувања и унапређења квалитета постојећих природних и створених вредности у обухвату плана, уз рационално управљање простором у постпланском периоду.

Концепт заштите животне средине у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, засниван је на:

- усклађивању планова даљег одрживог развоја локалне самоуправе;
- очувању квалитета чинилаца животне средине (ваздуха, вода, земљишта, биодиверзитета);

- заштити здравља, безбедности и традиционалних вредности и навика локалног становништва.

Све планиране мере превенције, ублажавања и заштите имају за циљ да се у границама планског подручја сви утицаји на животну и друштвену средину сведу у оквиру и границе прихватљивости, у складу са важећом законском регулативом и стандардима добре праксе. Ове мере обухватају све фазе реализације – од изградње, преко редовне експлоатације, па све до престанка рада пројеката у радној зони. На тај начин обезбеђује се очување квалитета животне средине и здравља локалног становништва, као и дугорочна одрживост простора и његово усаглашавање са принципима одрживог развоја.

Утицаји планиране Радне зона 1 – трећа фаза” у Лапову на:

- становништво и здравље људи:
  - током реализације, редовног рада, као и у случају престанка рада, не очекују се негативни утицаји на здравље, безбедност и традиционалне навике локалног становништва, будући да се плански обухват налази на безбедној удаљености од насељених места и зона свакодневних активности становништва; Овим се обезбеђује очување квалитета живота локалне заједнице и спречавање настанка потенцијалних еколошких и социолошких конфликта у простору;
- геолошку, предеону и биолошку разноврсност, врсте, станишта и њихову функционалну повезаност, подручја и друга природна добра заштићена посебним прописом којим се уређује заштита природе:
  - предметно подручје не налази се у оквиру заштићеног подручја нити у зони за коју је покренут поступак заштите, као ни у подручју на којем су евидентиране заштићене врсте. Сходно томе, током реализације, редовног рада и у случају престанка рада не очекују се утицаји на геолошку, предеону и биолошку разноврсност, као ни на заштићене врсте, специфична станишта и њихову функционалну повезаност; Такође, не очекују се ни утицаји на природна добра заштићена посебним прописима којима се уређује заштита природе;
- еколошку мрежу, еколошки значајна подручја и еколошке коридоре:
  - предметно подручје не припада еколошкој мрежи, није део еколошки значајног подручја нити се налази у оквиру еколошког коридора. Сходно томе, током реализације, редовног рада и у случају престанка рада, не очекују се утицаји на еколошку мрежу, еколошки значајна подручја и еколошке коридоре;
- екосистеми и екосистемске услуге:
  - реализација радне зоне ће имати извесне утицаје током фазе изградње и редовног рада, при чему депоновање отпада може негативно утицати на локалне услуге екосистема, као што су квалитет воде и очување биодиверзитета, уколико се њиме не управља правилно. Међутим, уз адекватно управљање отпадом могуће је ревитализовати деградирани површине, спречити ширење инвазивних врста и обезбедити услове за каснију рекултивацију простора у еколошке сврхе, чиме се доприноси дугорочном очувању и унапређењу квалитета животне средине
  - земљиште, вода и ваздух: загађивање земљишта може настати у случају цурења из депонованог материјала, нарочито ако не постоји изолациони слој (фолија или глина), због чега је неопходно спровести мере за спречавање инфилтрације. Квалитет земљишта може бити нарушен и услед неконтролисаног изливања нафтних деривата из грађевинских машина, осталих возила и опреме, као и развејавањем прашкастих материја и прашине или таложењем загађујућих материја – продуката сагоревања из мотора са унутрашњим сагоревањем; Ипак, доследним поштовањем

прописаних мера и смерница превенције и заштите земљишта, сви ови утицаји могу бити спречени или сведени на минимум.

- утицај на квалитет површинских и подземних вода може се очекивати током изградње, пре свега услед отпадних вода са градилишта (прање машина, кишница са загађених површина), као и у случају ванредног, удесног или хаваријског изливања горива, уља и расхладних течности (антифриза) из грађевинских машина, теретних и путничких возила на градилишту и у транспорту. Обавеза носиоца пројекта, односно извођача радова, јесте да одмах и без одлагања изврши санацију терена, док је у случају продора штетних материја у дубље слојеве земљишта неопходно спровести рекултивацију или ремедијацију земљишта и загађених подземних вода. Потенцијални ризици могу настати и од технолошких отпадних вода, због чега је неопходно обезбедити њихово правилно сакупљање, третман и одлагање у складу са прописима;
- утицаји и негативни ефекти на квалитет ваздуха су могући у фази Утицаји и негативни ефекти на квалитет ваздуха могући су у фази припремних радова и током изградње објеката, пратећих садржаја и инфраструктуре, пре свега као последица рада ангажоване механизације и средстава рада на локацији. У току редовног функционисања радне зоне, потенцијални емитери могу утицати на квалитет ваздуха, али се применом одговарајућих мера заштите и контроле сви утицаји могу спречити, ублажити и свести на минимум, како у фази реализације тако и у фази редовног рада;
- клима, климатске промене:
  - током фазе реализације и редовног рада планираних пројеката у оквиру радне зоне, утицаји на климу и климатске промене очекују се као минимални, под условом доследног поштовања свих прописаних мера заштите животне средине. На тај начин обезбеђује се да реализација пројеката не доведе до значајнијих поремећаја у локалним климатским условима и да се очува усклађеност са принципима одрживог развоја;
- материјална добра, материјално и нематеријално културно наслеђе археолошко и архитектонско културно наслеђе и археолошка налазишта:
  - Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, Решењем бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године, након спроведених истраживања (површинска просекција, археолошко рекогносцирање, магнетометријска снимања и обрада прикупљеног археолошког материјала), утврдио је постојање археолошке целине на простору који обухвата План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ Лапово. У границама Плана обавезно је поштовање члана 109. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС“, бр. 71/94, 52/11, 99/11, 6/20, 35/21, 129/21 и 76/23), којим је прописано да уколико се током извођења земљаних радова наиђе на археолошка налазишта или предмете, извођач радова мора одмах прекинути радове, обавестити надлежни завод и предузети мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама:
  - изложеност становништва и животне средине великим удесима или природним катастрофама у насељу Лапово, на чијем се подручју планира реализација пројекта, може се сматрати минималном. Подручје је већ било предмет развоја и реализације пројеката у претходном периоду, при чему нису забележени акциденти или велики удеси. На основу карактеристика постојећег стања и обележја планираног пројекта, не очекују се акцидентне ситуације, нити изложеност локалног становништва потенцијалним негативним утицајима;

На основу вредновања постојећег стања и планираних активности, може се закључити да је за планирану радну зону изабрано подручје у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, које се одликује релативно малим утицајима на животну средину. Ови утицаји су углавном ограничени на фазу реализације и извођења радова, као и на одређене аспекте редовног рада планираних пројеката. Највећи интензитет утицаја може се очекивати током припреме терена и изградње, што се пре свега односи на привремени пораст нивоа буке, повремено развејавање прашине, повећано присуство људи и механизације и краткотрајне промене у окружењу.

У тим условима могуће је привремено узнемиравање дивљих животиња присутних у простору, што може довести до њиховог краткотрајног повлачења или миграције ка мирнијим локалитетима. Међутим, овакви утицаји су пролазног карактера и престају окончањем радова. У фази редовног рада, уз примену прописаних мера превенције и заштите, очекује се да сви утицаји остану у оквирима прихватљивости, без угрожавања капацитета и квалитета животне средине. На овај начин обезбеђује се усклађеност планираних активности са законским прописима и принципима одрживог развоја, уз очување здравља локалног становништва и заштиту природних вредности простора.

3.5. Начин на који су при процени утицаја узети у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и заједничка природа утицаја

Утицаји Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, анализирани су на релацији: извори утицаја - утицаји - ефекти и последице. Извори утицаја на квалитет животне средине могу бити планска решења Плана, у позитивном и негативном смислу. Вредновањем планских решења могуће је извршити вредновање утицаја Плана на животну средину и дати процену ефеката у простору и животној средини.

Од значаја за животну средину су решења која се односе на просторни положај планиране намене простора и планиране инфраструктуре.

Кључни извори позитивних и потенцијално негативних утицаја у оквиру Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову проистичу из предложених планских решења, а односе се на:

- реализацију еколошки прихватљивих пројеката и пратећих садржаја;
- степен инфраструктурне и комуналне опремљености подручја;
- план управљања отпадом од грађења и рушења, као и осталих категорија генерисаног отпада;
- мере заштите од удеса и акцидента у границама Плана.

Ови фактори представљају основу за процену утицаја Плана на животну средину и дефинисање мера за спречавање, ублажавање или компензацију потенцијално негативних последица.

Утицаји на животну средину, генерално, могу бити механички, физички, хемијски, а објекат утицаја су медијуми животне средине преко којих се утицаји преносе или на која се одражавају. У Стратешкој процени утицаја на животну средину анализирани су следећи чиниоци животне средине:

- биодиверзитет планског подручја;
- природне вредности животне средине (ваздух, површинске и подземне воде, земљиште, предеоно-пејзажне вредности);
- карактеристике карактеристике планираних пројеката.

Последице утицаја у простору и животној средини су промене особина, изгледа или функције простора, а ефекти могу бити позитивни или негативни или стање без промена, што представља карактеристике утицаја. Процена утицаја на животну средину извршена је у односу на карактеристике утицаја које планска решења могу имати на животну средину, у односу на: врсту утицаја, дужину трајања, извор и развој утицаја, реверзибилност, могућност анулирања утицаја, трајност, континуитет, важност (значај) утицаја и степен и карактер потребних интервенција. У односу на време трајања утицаја, дефинисани су: привремени - повремени, дуготрајни ефекти и последице. Ефекти односно последице, сагласно наведеној категоризацији, могу бити:

- у односу на врсту утицаја - позитивни (повољан, врло повољан), негативни (врло негативан, већи, мањи), нулти/без утицаја;
- у односу на време (дужину) трајања-привремени/повремени, дуготрајни/дугорочни;
- у односу на развој утицаја - једноставни, кумулативни, синергетски;
- у односу на извор утицаја - директни, индиректни;
- у односу на реверзибилност - реверзибилни, иреверзибилни;
- у односу на трајност утицаја - дуготрајан, инцидентан;
- у односу на континуитет - континуалан, дисконтинуалан;
- у односу на значај - изразито мали значај, мали значај, средњи значај, врло велики значај.

Поступак оцењивања квалитета животне средине и очекиваних ефеката Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову вршен је на основу вредновања могућих еколошких утицаја (позитивних и негативних). Величина утицаја представља приказ штете или користи од процењеног деловања на квалитет ваздуха, квалитет површинских и подземних вода, квалитет земљишта, пејзажних карактеристика просторне целине, природних и културних добара и квалитет животне средине.

Значај утицаја представља размере физичког простора који може бити изложен деловању промена у животној средини. Утицаји, односно последице, према карактеристикама оцењени су негативним или позитивним предзнаком.

Утицаји, односно последице, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене.

Табела бр.5: Критеријуми за оцењивање величине утицаја (модификована PADC методологија)

Величина утицаја	Ознака	Значење симбола
критичан, врло негативан	-3	онемогућавање функције у датом простору
већи	-2	у већој мери нарушава стање животне средине
мањи	-1	у мањој мери нарушава животну средину
нема утицаја	0	нема промена у животној средини
позитиван	+1	мање позитивне промене и утицаји у животној средини
повољан	+2	повољне промене и утицаји на квалитет животне средине
врло повољан	+3	промене битно побољшавају квалитет животне средине

Значај утицаја процењен је у односу на просторне размере на којима се може остварити утицај планиране намене и очекиваних активности у простору Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, али и непосредног и ширег окружења. Критеријуми за оцењивање размера утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову су:

- локални – локацијски – утицаји на нивоу Плана детаљне регулације;
- градски - утицаји од значаја за подручје општине Лапово;
- регионални – утицаји од значаја за ширу просторну целину – регион;
- национални – утицаји од значаја за ниво Републике Србије.

Табела бр. 6: Критеријуми за вредновање просторних размера утицаја

Значај утицаја	Ознака	Опис
национални	IV	могући утицаји на нивоу Републике Србије
регионални	III	могући утицаји на ширу просторну целину
Градски/општински	II	могући утицаји на нивоу општине Лапово
локални (локацијски)	I	могући утицаји на нивоу Плана детаљне регулације

Табела бр. 7: Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа %	Ознака	Опис
100	И	утицај врло изванстан
више од 50	В	утицај вероватан
мање од 50	М	утицај могућ
мање од 1	Н	утицај није вероватан

Табела бр. 8: Додатни/допунски критеријуми према времену трајања и типу утицаја

Трајање утицаја	Ознака	Опис
Привремени-Повремени	По/Пр	време трајања утицаја
Дуготрајни - Дугорочни	Дт/Др	
Директни	Ди	тип утицаја
Индијектни	Ид	

На основу свих наведених критеријума извршено је вредновање значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на животну средину.

Процена могућих утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на животну средину, обухвата:

- вредновање чинилаца животне средине у поступку процене утицаја стратешког карактера (укључујући податке о стању и квалитету површинских и подземних вода, стању и квалитету земљишта, стању буке и нејонизујућег зрачења, стању осталих природних ресурса, микроклиматских карактеристика, стање биодиверзитета);
- смернице и мере за превентивно деловање, спречавање и ограничавање негативних и потенцијално негативних утицаја, спречавање просторних конфликта (конфликти планираних намена, функција, садржаја) и увођење еколошке компензације за увећање позитивних ефеката Плана на животну средину;
- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја Плана (вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија, локација, просторно-географска област, природна добра, број изложених становника, кумулативна и синергетска природа утицаја).

Циљ еколошког вредновања простора у обухвату планског документа, предмета Стратешке процене утицаја, је процена могућих утицаја:

- стратешког карактера у планском обухвату;
- директних/индијектних утицаја на ваздух, површинске и подземне воде, земљиште, биодиверзитет;
- директних/индијектних утицаја на визуелну перцепцију становништва;
- утврђивање општих и специфичних утицаја, дугорочних, директних и индијектних на квалитет живота локалног становништва;
- процена позитивних утицаја у простору и животној средини;
- процена могућих негативних ефеката у животној средини, који постоје или могу настати због карактеристика постојећег стања и планиране промене у простору због реализације планиране радне зоне коридора.

Стратешка процена Плана са аспекта еколошке прихватљивости и одрживости, представља важан корак у поступку доношења одлуке за усвајање:

- планиране намене, правила грађења и уређења;
- планиране инфраструктурне опремљености;
- начина коришћења и уређења простора;
- дозвољеног степена утицаја на природу, животну и друштвену средину.

Стратешка процена Плана детаљне регулације представља вредновање са аспекта:

- значаја планираних мера превенције на планском нивоу за спречавање, ублажавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на стање биодиверзитета, квалитет ваздуха и вода, утицаје од нејонизујућих зрачења и буке, очување предеоних вредности и контролу генерисања отпада;
- потенцијалног утицаја на квалите живота и традиционалне навике локалног становништва;
- еколошки прихватљивог управљања отпадом од грађења и рушења и осталим отпадом;
- обавезног спровођења мера за спречавање, отклањање и ублажавање могућих значајних утицаја и негативних последица стратешког карактера у простору и животној средини;
- обавезног спровођења мера заштите и мониторинга животне средине.

За потребе процене утицаја, као оквир граничних капацитета животне средине подручја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, коришћени су услови и подаци надлежних институција, Нацрт Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, док је постојеће стање дато као процена на основу доступних података мониторинга и директне опсервације на терену.

Табела бр. 9: Вредновање карактеристика значаја утицаја планских решења (процена величине утицаја планских решења на животну средину и процена утицаја просторних размера, вероватноће и дужине трајања утицаја планских решења)

ПЛАНСКА РЕШЕЊА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА												
	Заштита биодиверзитета Natu	Заштита културног наслеђа	Заштита квалитета амбијенталног ваздуха (спречити емисије загађујућих материја и суспендованих честица)	Заштита земљишта (очување квалитета, заштита од деградације, ерозионих процеса и загађивања)	Заштита вода (заштита површинских и подземних вода од загађивања)	Заштита од појава прекомерне буке (посебно у фази реализације Пројекта)	Заштита од појаве нејонизујућег зрачења (спречити/смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу)	Заштита предела и предеоних вредности (утицај планиране намене на изглед предела/визуелна перцепција)	Инфраструктурно опремање планског подручја (у складу са планираном наменом)	Систем управљања отпадом од грађења и рушења/ управљање осталим категоријама отпада	Заштита од удеса	Повећање коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ)	Подстицај економског развоја локалне самоуправе
Простор за изградњу радне зоне (површине за индустрију и производњу)	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+2	+1	-1	0	+2
	I/II/III	I	I/II	I	I/II	I	I	I/II	I/II/III	I/II	I	I/II/III	I/II
	М	М	М	В	М	М	Н	М	И	И	И	М	И
	По/Пр	По	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр
	Ди/Ид	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид
	-1	0	-1	-1	-1	-1	0	-1	+2	+1	-1	0	+2
	I/II/III	I	I/II	I	I	I	I	I	I/II	I/II	I	I	I/II

Саобраћајна инфраструктура	М	М	В	В	М	М	Н	М	И	И	М	И	И
	По/Пр	По	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По	По/Пр	По/Пр	По/Пр	Пр	По/Пр	По/Пр
	Ди/Ид	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид
Еколошке зона зеленила (јавне зелене површине и остале зелене површине)	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	0	+2
	I/II	I	I	I	I	I	I	I	I	I/II	I	I/II	I/II
	М	Н	Н	В	М	М	Н	М	И	Н	М	М	И
	По/Пр	По	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По/Пр	По	По/Пр	По/Пр	По/Пр	Пр	По/Пр	По/Пр
	Ди/Ид	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид

3.6. Приказ методологије и тешкоћа, техничких немогућности или недостатка одређених знања са којима се орган надлежан за припрему Плана сусрео како би спровео процену разумних варијантних решења

Орган надлежан за припрему Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, односно припрему Нацрта Одлуке о изради предметног Плана, није имао никакве тешкоће у погледу вредновања могућих варијантних решења. Повод за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову је обавеза проистекла из одредби о начину спровођења планског документа вишег реда, односно Плана генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 5/15, 5/17 и 7/24), који представља плански основ.

Основни циљ уређења простора у границама Плана детаљне регулације јесте стварање целовитог планског основа за изградњу нових објеката и реализацију предвиђених садржаја у оквиру радне зоне, уз обезбеђење рационалног коришћења простора и његовог одрживог развоја.

План детаљне регулације дефинише просторни обухват и границе документа, утврђује регулационе и грађевинске линије, одређује намену површина и поставља услове за изградњу објеката и уређење површина јавне намене. Истовремено, План успоставља јединствена правила уређења и грађења, као и услове и мере заштите животне средине, природних ресурса и безбедности у простору. На тај начин, документ ствара предуслове за усмеравање развоја радне зоне у складу са стратешким циљевима општине и принципима одрживог урбанистичког и еколошког планирања, чиме се обезбеђује балансирано унапређење економских активности, побољшање инфраструктурне опремљености и очување квалитета животне средине.

План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову заснован је на студијској, техничкој и стручној документацији, као и на важећим планским, стратешким и развојним документима Републике Србије. При изради Плана коришћени су релевантни подаци о просторној структури, стању инфраструктуре, природним и створеним вредностима, као и параметри дефинисани ширим просторним и урбанистичким плановима. Уважавајући циљеве одрживог развоја, План обезбеђује усклађеност са важећим законским и подзаконским актима, као и са локалним и регионалним развојним приоритетима, чиме се ствара основ за даљи економски, инфраструктурни и просторни развој радне зоне.

Одлуком о приступању изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову („Службени гласник општине Лапово”, бр. 13/24) дефинисана је оквирна граница планског обухвата, која је Нацртом Плана прецизно утврђена. Поступак израде Плана заснивао се на избору најприхватљивијег варијантног решења из студијске и техничке документације, чиме су створени услови за планирање и изградњу у оквиру радне зоне „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

4.0. Предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину

Стратешком проценом утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, вредновани су и процењени потенцијално значајни утицаји на чиниоце животне средине, здравље, традиционалне вредности и навике локалног становништва.

Дефинисање смерница и мера заштите животне средине има за циљ обезбеђивање услова да се квалитет животне средине у највећој могућој мери очува, да се спрече потенцијални негативни утицаји у оквиру целокупне просторне целине и да се истовремено подстакне позитивно деловање на природу, биодиверзитет и квалитет живота локалног становништва, чиме се укупни капацитет и квалитет животне средине унапређују. Поред процене утицаја планских решења на поједине компоненте животне средине и идентификације могућих значајних негативних утицаја, циљ процеса стратешке процене је и прописивање конкретних смерница и мера за њихово спречавање, ублажавање или свођење у еколошки прихватљиве границе, дефинисане позитивном законском регулативом. На тај начин обезбеђује се очување природних ресурса, капацитета и квалитета животне средине, као и заштита здравља и добробити локалног становништва у оквиру граница планског документа.

Циљ процеса стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову је:

- процена утицаја планских решења на природу, биодиверзитет, природне ресурсе, животну средину и сагледавање потенцијално значајних негативних утицаја;
- прописивање смерница и мера за превенирање, спречавање, смањење свих значајних утицаја, односно свођење утицаја у еколошки прихватљиве границе.

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите природе, животне средине и друштва, односно локалног становништва је:

- спречавање потенцијалних просторних, еколошких и конфликта планиране намене на анализираном простору, у складу са начелом одрживог развоја;
- спречавање утицаја на природне и блископриродне целине;
- спречавање ризика од загађивања, девастације и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја;
- спречавање угрожавања здравља становништва, квалитета живота и традиционалних вредности и навика локалног становништва и свих корисника простора.

Смернице и мере заштите простора, природних вредности, чинилаца животне средине (ваздуха, воде, земљишта), заштите од појаве прекомерне буке, нејонизујућег зрачења, генерисања отпада и потенцијалних акцидената, омогућавају развој и реализацију планиране намене, односно реализацију радне зоне 1 – трећа фаза у Лапову.

Спровођење мера заштите природе и животне средине утицаће на смањење ризика по здравље становништва, заступљене екосистеме, флору, фауну, заступљена станишта, односно укупног диверзитета подручја, ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја. Прописане мере превенције, мере спречавања, ублажавања и заштите имају за циљ:

- да све утицаје на природу, животну средину и здравље локалног становништва, директне, индиректне, иреверзибилне, кумулативне, синергетске, краткотрајне, дугорочне, сведу у законом прописане оквире и границе еколошке прихватљивости, односно спрече угрожавање здравља становништва, заступљених екосистема, квалитет живота локалног становништва и свих корисника простора;

- да прописане смернице и мере заштите простора и животне средине спрече еколошке конфликте и омогуће развој и реализацију планиране намене у границама Плана.

4.1. Предлог мера за спречавање, смањење и/или ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на чиниоце животне средине

Заштита животне и друштвене средине подразумева поштовање свих општих и посебних смерница и мера које се односе на очување чинилаца животне средине, заштиту природе, природних вредности и биодиверзитета, као и на очување здравља и квалитета живота становништва. Посебан значај има очување традиционалних вредности и навика локалне заједнице, чиме се обезбеђује континуитет у коришћењу и очувању простора у складу са његовим потенцијалима. Све ове мере и смернице утврђене су и прописане важећом законском регулативом, планским документима вишег реда и условима надлежних институција, па њихова примена представља обавезу и предуслов за одрживи развој и имплементацију планираних решења.

У том смислу се, на основу:

- анализе постојећег стања, односно анализе затеченог квалитета и капацитета животне средине,
- просторних карактеристика и односа планског подручја са непосредним и ширим окружењем од значаја за процену потенцијалних утицаја,
- анализе стања биодиверзитета (флоре, вегетације, фауне), анализе типова заступљених станишта у границама Плана и зонама потенцијалних утицаја,
- анализе заступљених културних добара и археолошких налазишта,
- анализе тренутног стања и степена очуваности предеоних елемената од значаја за потенцијалне еколошке коридоре,
- анализе планираних објеката, садржаја и планираних активности у планском подручју,
- процењених, односно очекивано могућих негативних утицаја на квалитет животне средине, традиционалне вредности и навике локалног становништва,
- процењених потенцијалних кумулативних ефеката са другим постојећим/планираним пројектима у зонама утицаја,
- условљености органа, организација и надлежних институција за предметно подручје

кроз поступак процене утицаја стратешког карактера, утврђују се:

- смернице и мере превенције, мере за спречавање, смањење и ограничавање негативних утицаја и
- смернице и мере за унапређење стања чиниоца животне средине,

Све ове смернице и мере чине интегрални део планског документа и, заједно са правилима уређења и правилима грађења, представљају обавезујући оквир који се мора поштовати при имплементацији Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Смернице и мере заштите чинилаца животне средине имају за циљ да све утицаје у границама Плана и његовог непосредног окружења сведу у законом прописане оквири и границе прихватљивости, чиме се спречава угрожавање здравља становништва, квалитета живота, традиционалних вредности и навика локалне заједнице и осталих корисника простора, као и деградација заступљених екосистема и укупног биодиверзитета предметног подручја. У оквиру Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, смернице и мере заштите простора и животне средине имају за циљ да:

- превенирају и спрече све потенцијалне просторне и еколошке конфликте; обезбеде реализацију планиране радне зоне на еколошки најприхватљивији и одржив начин.

У циљу заштите животне средине на планском подручју, као и ради прописивања, спровођења и контроле мера заштите, обавезно је покретање поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за заштиту животне средине. Овај поступак спроводи се у складу са Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08), чиме се обезбеђује да свака планирана активност у оквиру обухвата буде усклађена са законским оквиром и принципима превенције и очувања квалитета животне средине.

4.1.1. Заштита ваздуха

Заштита и очување квалитета ваздуха на подручју Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову обухвата мере превенције и контроле емисије загађујућих материја из свих извора загађења – покретних и стационарних. Примена мера превенције има за циљ спречавање и умањивање негативних утицаја на квалитет ваздуха, као и минимизацију ризика по здравље становништва и стање животне средине.

Уз примену планираних и пројектованих мера заштите, услова које прописују имаоци јавних овлашћења и надлежне институције, као и усклађеност са законском регулативом, нормама и стандардима у области заштите ваздуха, сви утицаји на овај медијум животне средине могу се превенирати, умањити, спречити и свести у законом прописане оквиру. Спровођењем редовног мониторинга обезбеђује се праћење и контрола стања у времену и простору, што омогућава правовремено увођење додатних мера у случају прекорачења или негативних трендова.

Заштита ваздуха у оквиру Плана подразумева и планирање мера чији утицаји могу имати сложени карактер, укључујући и кумулативне и синергијске ефекте на квалитет ваздуха. Овакав приступ омогућава свеобухватно сагледавање могућих последица, не само од појединачних извора емисије, већ и од њиховог међусобног деловања, чиме се ствара основ за интегралну заштиту животне средине и очување здравља становништва. Уз примену планираних и пројектованих мера заштите, услова ималаца јавних овлашћења, надлежних институција, законске регулативе, норми и стандарда из ове области, сви утицаји на ваздух, као медијум животне средине, се могу превенирати, умањити, спречити и свести у законом прописане оквиру, а мониторингом пратити и контролисати у времену и простору. Заштита ваздуха обухвата планирање мера за имплементацију Плана које могу имати сложени карактер, кумулативно и синергијско дејство на квалитет ваздуха.

Све смернице и мере заштите ваздуха морају се спроводити у складу са:

- Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр.51/25);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр.11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл.гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21);
- Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл.гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24).

Смернице и мере заштите ваздуха:

- оператер стационарног извора загађења је у обавези да спроведе мере за смањење загађивања ваздуха у поступку пројектовања, градње и редовног рада (експлоатације);
- у поступку припреме терена, извођења припремних радова и радова на изградњи планираних објеката, потребно је ангажовати технички исправну грађевинску

механизацију и транспортна средства, како би се спречиле прекомерне емисије издувних гасова, буке и вибрација;

- микролокације градилишта неопходно је уредити и адекватно обезбедити, у складу са законском регулативом и прописаним мерама заштите животне средине, уз примену одговарајућих техничких и организационих мера за спречавање негативних утицаја на простор и околно становништво;
- заштита квалитета амбијенталног ваздуха током изградње објеката у оквиру радне зоне пре свега се односи на спречавање емисије прашине и издувних гасова; Неопходно је спречити прекомерно излагање и исушивање земљишта које доводи до развејавања прашине, као и применити одговарајуће мере за смањење емисија издувних гасова;
- обавезно је редовно орошавање и квашење запрашених површина и транспортних рута, у циљу спречавања развејавања и растурања ситних честица прашине;
- ограничење брзине кретања возила (транспортних и радних) на приступним и интерним саобраћајницама у оквиру градилишта обавезна је мера, у циљу спречавања прекомерног подизања прашине и повећања безбедности на простору радне зоне;
- у случају прекорачења граничних вредности загађујућих материја у ваздуху, оператер је обавезан да примени техничко-технолошке мере или обустави процес, све док се концентрације не сведу на прописане вредности;
- вршити редовно мерење и праћење емисије загађујућих материја на свим емитерима, у складу са:
  - Уредбом о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24),
  - Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање (Сл. гласник РС, бр. 111/15 и 83/21),
  - Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- обезбедити доступност резултата испитивања и праћења загађујућих материја из емитера надлежним институцијама и заинтересованој јавности, у складу са законском регулативом;
- обавезно је очување и унапређење постојећих појасева заштитног зеленила и прилагођавање функцији заштите од аерозагађења пројектом пејзажног уређења, уз коришћење претежно аутохтоних врста, уклопљених у амбијент и предео;
- у зонама комплекса производних и комерцијалних делатности интегрисати зелене површине; избор садног материјала мора бити од аутохтоних и неалергених врста;
- формирати појас самосталних зелених површина у функцији заштите животне средине и раздвајања различитих намена простора, чиме се обезбеђује визуелна и еколошка баријера између стамбених, производних и инфраструктурних зона;
- у циљу спречавања негативних утицаја на животну средину и здравље становништва, као и унапређења постојећег стања у границама Плана, неопходно је спроводити мере заштите животне средине; Реализација свих пројеката, објеката и радова мора укључити инструменте директне заштите животне средине (спречавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја и негативних ефеката), због чега је обавезно покретање поступка процене утицаја за оне пројекте, радове и објекте који могу утицати на квалитет и капацитет животне средине, у складу са важећом законском регулативом и Уредбом о утврђивању

Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08).

4.1.2. Заштита вода

Заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода заснива се на спровођењу мера забране, превенције, обавезујућих мера заштите, као и мера контроле и мониторинга. Циљ ових активности је очување квалитета живота и биолошке разноврсности, постизање прописаних стандарда квалитета животне средине, смањење загађења, спречавање даљег погоршања стања вода и обезбеђивање њиховог безбедног и несметаног коришћења за различите намене.

Стратешка процена утицаја на животну средину дефинише оквирне и основне мере заштите вода које је неопходно унапред препознати и даље разрадити на хијерархијски нижем нивоу планирања и реализације. Ове мере се конкретизују кроз поступак процене утицаја на животну средину и израду Студије о процени утицаја за сваки појединачни пројекат за који постоји законска обавеза. На тај начин обезбеђује се да принципи превенције, заштите и унапређења квалитета површинских и подземних вода буду интегрисани у све фазе реализације – од идејног решења, преко израде техничке документације, до изградње и коришћења објеката и активности.

Најближи водоток је река Лепеница (регулисани водоток) која није у обухвату Плана и нема утицаја на подручје Плана. Река Лепеница је водоток I реда и обухваћена је Оперативним планом за одбрану од поплава за воде I реда, за 2025. годину, на територији општине Лапово.

Део простора намењен индустрији и производњи налази се у обухвату шире зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина”. У том делу простора неопходно је спроводити одговарајуће режиме коришћења у складу са важећим законским прописима и мерама заштите које дефинишу услови санитарне заштите. То подразумева контролисано коришћење простора, забрану активности које могу угрозити квалитет подземних вода, примену превентивних мера и редован мониторинг у циљу очувања функције изворишта као стратешког ресурса за снабдевање становништва водом за пиће.

У циљу спречавања, ограничења и компензације негативних утицаја Плана на подземне воде, неопходно је применити строге мере заштите у свим фазама планирања и реализације пројеката и делатности, како би се обезбедило очување њиховог квалитета.

Све смернице и мере заштите вода морају се спроводити у складу са:

- Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 50/12);
- Правилником о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС”, бр. 31/82);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 74/11).

Смернице и мере за заштиту вода:

- све активности на планском подручју: радови на истраживању, уређењу, извођењу земљаних и других радова, изградњи, експлоатацији, одржавању и свим пратећим активностима, морају се спроводити искључиво у складу са условима и мерама које обезбеђују заштиту подземних и површинских вода;

- у циљу превенције, спречавања и ублажавања настанка и негативних утицаја отпадних вода током извођења радова и изградње, неопходно је обезбедити контролисано прикупљање површинских отицаја са радних површина преко привремено изграђених одводних канала и таложница, како би се спречило њихово директно упуштање у природне реципијенте (околно земљиште), посебно у условима интензивних падавина;
- забрањено је испуштање, просипање и изливање свих врста потенцијалних отпадних вода, као и опасних и штетних материја у земљиште, површинске и подземне воде
- обавеза носиоца пројекта је да исходује водна акта за објекте и радове који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму, у складу са Чланом 117 и 118. Закона о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- приликом реализације планираних садржаја, градилиште је неопходно обезбедити тако да се искључи могућност настанка хаварија и удесних ситуација;
- у зонама извођења радова забрањено је сервисирање, поправка, одржавање и допуна горива ангажоване механизације и машина; у случају изузетне потребе, ове активности могу се спровести искључиво уз примену свих мера заштите и употребу одговарајуће заштитне опреме и посуда;
- с обзиром на то да у обухвату Плана, према условима ЈКСП „Морава” бр. 1933 од 29.08.2025. године, није изграђена канализациона мрежа, као прелазно решење дозвољена је искључиво изградња водонепропусних септичких јама, односно постројења/уређаја за третман фекалних отпадних вода, све до изградње канализационе мреже;
- за комплексе/објекте у којима настају индустријске, односно технолошке отпадне воде, термичке отпадне воде, обавезно је обезбедити предтретман технолошких и осталих категорија отпадних вода на извору настанка, до захтеваног нивоа;
- у зонама у којима постоји могућност настанка различитих категорија отпада (комуналног, грађевинског, индустријског, опасног отпада и других), као и отпадних вода, обавезно је успоставити организован систем управљања; То подразумева њихово правилно сакупљање, привремено складиштење, раздвајање по врстама, третман и предају овлашћеним оператерима, све у складу са Законом о управљању отпадом и Законом о водама, као и пратећим подзаконским актима;
- за сваки комплекс у коме се генеришу отпадне воде, обавезан је сепаратни систем канализације за:
  - условно чисте атмосферске воде;
  - потенцијално зауљене атмосферске воде;
  - санитарно – фекалне отпадне воде;
  - технолошке отпадне воде са уређајем/постројењем за предтретман/третман до захтеваног нивоа за упуштање у реципијент;
- све отпадне воде које настају на планском подручју, пре упуштања у реципијент, морају бити пречишћене применом одговарајућег третмана, до нивоа који не представља опасност за природне процесе и који не умањује могућност њиховог вишенаменског коришћења, у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- потенцијално зауљене атмосферске воде са платоа, саобраћајница и других манипулативних површина неопходно је сакупљати, канализовати и одводити на пречишћавање у таложнике – сепараторе уља и масти, пре њиховог упуштања у реципијент;

- чишћење таложника – сепаратора уља и масти мора се поверити искључиво овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом, при чему је обавезно обезбедити и документацију о кретању опасног отпада у складу са пропис;
- у зонама свих потенцијалних утицаја пројеката, објеката и комплекса на квалитет подземних вода, обавезно је постављање пијезометара ради континуалног контролосања и праћења квалитета подземних вода;
- сви објекти за сакупљање и третман отпадних вода морају бити изведени као водонепропусни и отпорни на агресивне компоненте, ради спречавања загађивања земљишта и подземних вода у случају акцидентног процуривања или хаваријског изливања;
- генератори отпадних вода који поседују уређаје или постројења за пречишћавање (предтретман) обавезни су да редовно испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, обезбеде континуално и исправно функционисање уређаја и воде дневник њиховог рада;
- после пречишћавања, а пре упуштања у реципијент, обавезна је уградња уређаја за мерење и регистровање количине испуштених пречишћених отпадних вода, као и дефинисање мерног места за узимање узорака ради испитивања квалитета пречишћених отпадних вода;
- контролу и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћена, односно акредитована лабораторија, у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- извештај о извршеним мерењима и испитивањима квалитета воде достављати квартално Јавном водоводном предузећу, ресорном Министарству и Агенцији за заштиту животне средине;
- у случају хаваријског изливања или просипања опасних и штетних материја, обавезна је хитна санација угрожене локације: одмах приступити чишћењу заправољане и загађене површине, уклонити загађени слој земљишта како загађујуће материје не би доспеле до подземних вода, а управљање насталим опасним отпадом поверити искључиво оператеру са дозволом за управљање опасним отпадом;
- у циљу контроле и заштите вода од загађивања, неопходно је покренути поступак процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за заштиту животне средине, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08); Поступак се односи на доношење одлуке о потреби процене утицаја, односно на утврђивање обавезе израде или неизраде Студије о процени утицаја на животну средину.

Земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања, у складу са важећом законском регулативом, штите се од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта и здравствену исправност воде. Обавезно је уређивање и одржавање зона санитарне заштите и провођење мера забране, превенције, санације, спречавања, контроле и надзора, заштите и мониторинга стања. У циљу заштите воде у изворишту успостављају се зоне заштите:

- зона непосредне санитарне заштите (зона I), где је забрањена изградња и објеката и постројења која нису у функцији изворишта водоснабдевања, кретање возила у функцији изворишта ван утврђених траса, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији изворишта, коришћење пловила на моторни погон, напајање

стоке, комерцијални узгој рибе, а дозвољен је приступ само лицима које управља водоводом;

- ужа зона санитарне заштите (зона II), где је забрањена изградња, употреба хемијског ђубрива, течног и чврстог стајњака, употреба пестицида, хербицида и инсектицида, узгајање, кретање и испаша стоке, камповање, вашари и друга окупљања људи, изградња и коришћење спортских, угоститељских и других објеката за смештај гостију;
- шира зона санитарне заштите (зона III) представља простор у коме се успоставља режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине. У овој зони није дозвољена изградња објеката и постројења, коришћење земљишта или обављање делатности које могу угрозити здравствену исправност воде на изворишту. Забрањено је складиштење опасних материја, производња, превоз и манипулација опасним материјама, складиштење нафте и нафтних деривата, изградња саобраћајница без система за одвођење атмосферских вода, експлоатација природних ресурса, неконтролисано одлагање свих врста и категорија отпада, као и неконтролисано крчење шума.

Мере заштите шире зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина”:

- све планиране активности, изградња и експлоатација морају бити усклађене са режимом заштите санитарне зоне, уз поштовање свих услова надлежних институција;
- строго је забрањено одлагање чврстог, течног и опасног отпада, као и испуштање отпадних вода без претходног пречишћавања;
- употреба пестицида, хербицида, минералних ђубрива и других хемијских средстава на овом простору мора бити ограничена и под строгом контролом;
- неопходно је обезбедити технички исправне и водонепропусне септичке јаме или постројења за третман отпадних вода, као прелазно решење до изградње канализационе мреже;
- све индустријске и технолошке отпадне воде морају бити подвргнуте предtretману на извору настанка и пречишћене до прописаног квалитета пре упуштања у реципијент;
- у случају хаварија или изливања опасних материја, обавезно је одмах предузети санационе мере и уклонити загађени материјал, како би се спречио продор загађујућих материја у земљиште и подземне воде.
- неопходно је континуално пратити квалитет подземних вода постављањем пијезометара и њиховим редовним одржавањем;

4.1.3. Заштита земљишта

Заштита земљишта од деградације и загађивања представља обавезу током свих фаза припремних радова и изградње планираних објеката и садржаја. Очување квалитета земљишта је од посебног значаја јер оно представља споро обновљив природни ресурс, а сваки вид његове деградације или контаминације може имати дугорочне и тешко отклоњиве последице по животну средину и здравље људи. На подручју Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову ризик од загађивања земљишта може настати у различитим ситуацијама: приликом испуштања нетретираних отпадних вода, просипања и неконтролисаног руковања штетним материјама (као што су нафта, нафтни деривати, уља, хемикалије), услед неконтролисаног одлагања отпадних материја различитих категорија, као и током саме реализације планских решења уколико се не обезбеде превентивне мере.

Да би се наведени ризици свели на најмању могућу меру, неопходно је успоставити систем адекватног управљања свим врстама отпада и отпадних вода, како у фази изградње, тако и у току редовног коришћења и функционисања објеката. То подразумева организовано сакупљање, одвајање, привремено складиштење и предају отпада овлашћеним оператерима, као и пречишћавање отпадних вода пре њиховог упуштања у реципијенте. На тај начин могући негативни утицаји на земљиште своде се на минимум и држе под контролом.

Опште мере заштите земљишта обухватају систем праћења квалитета земљишта (систем заштите земљишног простора) и његово одрживо коришћење, које се остварује применом мера системског праћења квалитета земљишта:

- праћење индикатора за оцену ризика од деградације земљишта;
- спровођење ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани антропогеним активностима.

Мере заштите земљишта обухватају успостављање система праћења квалитета земљишта и његово одрживо коришћење, које се спроводи кроз:

- обавезно планирање и спровођење превентивних мера заштите приликом коришћења земљишта за све делатности код којих се може очекивати значајно нарушавање функција земљишта;
- обавезно управљање отпадом у складу са Законом о управљању отпадом и пратећим подзаконским актима;
- обавезно управљање отпадним водама на планском подручју, у складу са Законом о водама и прописаним режимима заштите.

Све смернице и мере заштите земљишта морају се спроводити у складу са:

- Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/15);
- Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 - др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон);
- Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 88/20);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 23/94).

Смернице и мере заштите земљишта:

- реализацију планираних пројеката потребно је спроводити у складу са прописаним урбанистичким параметрима, правилима уређења и грађења, као и утврђеним еколошким условима и мерама заштите;
- током извођења радова неопходно је уклонити сав неконтролисано депонован отпад са свих локација у обухвату, спровести санацију постојећег стања и извршити рекултивацију деградираних површина, како би се обезбедило очување квалитета животне средине и повратиле природне функције простора;
- строго је забрањено одлагање загађујућих, штетних и опасних материја, као и свих категорија опасног отпада (чврстог, течног и других врста отпадних материја) и отпадних вода на или у земљиште;
- обавеза извођача радова је да педолошки вредан површински, хумусни слој земљишта посебно одложи, заштити од атмосферских утицаја и употреби за завршну прекривку ископа, односно за санацију и ревитализацију деградираних површина;

- на планском подручју и у његовом непосредном окружењу забрањено је формирање одлагалишта вишка материјала; Вишак материјала мора се збрињавати на адекватан и прописан начин, уз поштовање мера заштите животне средине и уз ангажовање овлашћених оператера за управљање отпадом;
- на градилиштима није дозвољена поправка нити било каква сервисирања механизације и возила, како би се спречило евентуално цурење или просипање уља и мазива у зони извођења радова;
- уколико током грађевинских радова дође до хаварије на грађевинским машинама или транспортним средствима, инвеститор, носилац пројекта или извођач радова дужан је да одмах, без одлагања, изврши санацију терена; Управљање насталим опасним отпадом мора бити поверено овлашћеном оператеру који поседује важећу дозволу за управљање опасним отпадом, уз обавезно вођење документа о кретању опасног отпада
- по завршетку земљаних и осталих грађевинских радова, неопходно је извршити нивелацију терена, прикупити и уклонити сав настали комунални отпад у складу са условима надлежног комуналног предузећа, као и спровести управљање грађевинским отпадом у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења;
- неопходно је израдити план превентивних мера, поступака реаговања и санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја, укључујући заштитне баријере, контролу опреме, хитно уклањање и збрињавање загађеног материјала.
- у случају великог хаваријског загађења земљишта, инвеститор или носилац пројекта је у обавези да обезбеди израду извештаја о стању земљишта, који мора бити израђен од стране акредитоване лабораторије за узорковање и испитивање земљишта и воде, у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025;
- у циљу контроле стања животне средине и заштите земљишта од загађивања, у границама плана, при имплементацији и реализацији планираних намена, неопходно је, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08), покренути поступак процене утицаја на животну средину пред надлежним органом; Надлежни орган доноси одлуку о потреби процене утицаја, односно о потреби израде или неизраде Студије о процени утицаја на животну средину;

4.1.4. Заштита природе, природних добара и предела

Заштита и очување природе, природних добара и укупне биолошке разноврсности као дела животне средине обезбеђује се усклађивањем свих активности, планова, програма и пројеката економског и друштвеног развоја са принципима одрживог коришћења обновљивих и необновљивих ресурса, уз дугорочно очување природних екосистема и успостављање и одржавање природне равнотеже.

Према Решењу Завода за заштиту природе Србије 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године, као и на основу доступне просторно планске и друге документације, утврђено је да се обухват Плана детаљне регулације детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову не налази у оквиру заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите. Такође, планско подручје се не налази у оквиру утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије у складу са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 102/10).

У оквиру обухвата Плана нису евидентирана изворно природна станишта, нити јединствена подручја природе која би представљала значајне екосистеме од локалног или ширег значаја. На овом простору не постоје природни комплекси који подржавају

селекцију и развој аутохтоних врста флоре и фауне, прилагођених специфичним локалним условима и способних да опстају у трајној еколошкој равнотежи. Подручје обухвата карактерише антропогено измењен простор у коме доминирају изграђене површине, инфраструктурни коридори, пратећи технички објекти и површине под самониклим зеленилом. Овакво стање простора условило је губитак изворних природних станишта или њихово значајно смањење и деградацију, што се одражава кроз смањену заступљеност аутохтоних врста флоре и фауне и редуковану биолошку разноврсност.

Имајући у виду наведене чињенице, заштита и очување природе на овом подручју треба да буду усмерени пре свега на превенцију даљег загађења и спречавање нових негативних утицаја, затим на унапређење постојећег стања земљишта, воде и вегетације, као и на примену мера које обезбеђују очување еколошких функција простора. Поред тога, неопходно је подстицати одрживу употребу природних ресурса, увођење зелених површина и мере рекултивације где је то могуће, како би се допринело дугорочној стабилности и одрживости локалног екосистема.

Мере заштите природе ће се спроводити у складу са:

- Законом о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 – испр., 91/10, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Законом о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Уредбом о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/12);
- Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10).

Еколошке смернице и мере заштите:

- планиране намене површина и урбанистичке параметре ускладити са наменама из важећег Плана генералне регулације грађевинског подручја општине Лапово („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 5/15, 5/17 и 7/24);
- обезбедити одговарајуће инжењерско-геолошке/геотехничке подлоге како би се избегла појава инжењерско-геолошких или других деградационих процеса;
- Планом ускладити развој привредно-радне зоне са постојећом урбаном матрицом, као и са амбијенталним и архитектонским карактеристикама околног простора, уз очување просторне хармоније и идентитета средине;
- предвидети инфраструктурно опремање по високим еколошким стандардима, у складу са планираним грађевинским капацитетима; посебну пажњу обратити на евакуацију отпадних вода;
- обезбедити заштиту и рационално коришћење вода применом принципа интегралног управљања водама, спровођењем мера за очување површинских и подземних вода, њихових резерви, квалитета и количина; Посебно је неопходно поштовати забрану испуштања непречишћених и недовољно пречишћених отпадних вода у крајњи реципијент, у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон);
- сви објекти подземне инфраструктуре (канализациони систем, резервоари, и др.) морају бити изоловани и непропусни;
- забрањена је изградња објеката који могу угрозити животну средину буком, гасовима, отпадним материјама или другим штетним дејствима, као и изградња објеката за које нису предвиђене мере којима се у потпуности обезбеђује заштита околине и спречава загађење;
- посебно евидентирати зелене површине и појединачна стабла, како би се вредни примерци просторно и функционално инкорпорирали у планирану концепцију система зеленила; посебну пажњу посветити формирању и уређењу нових зелених површина, у складу са наменом простора и захтевима планираних појединачних пројеката;

- обавезно је очување и заштита постојећих природних и блиско-природних елемената у обухвату еколошких целина и еколошких зона, вредног зеленила (групација, појединачних примерака високог зеленила) и интегрисање у планиране намене;
- обавезно је:
  - максимално очување и заштита високог зеленила и вреднијих примерака дендрофлоре (појединачна стабла, као и групе стабала),
  - формирање система зелених површина и вишефункционалне заштитне зелене појасеве који ће одвојити простор индустријске и комерцијалне зоне од пољопривредног земљишта;
  - прибављање сагласности надлежних институција за извођење радова који изискују сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације svelo на најмању меру,
  - уколико се због изградње уништи постојеће јавно зеленило, оно се мора надокнадити под посебним условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11–Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18–др. закон и 94/24–др. закон),
  - унапређење постојећих и планирање нових зелених површина у функцији заштите од прашине и гасова, стварања повољног микроклимата (нпр. линијско зеленило, и сл.),
  - формирање заштитног зеленила дуж саобраћајница – формирати травњаке, уз примену ниског зеленила, чиме би се омогућила визуелна заштита контактних зона и естетско обликовање простора;
  - да се предност у озелењавању да аутохтоним врстама, отпорним на аерозагађење, које имају густу и добро развијену крошњу; Као декоративне могу се користити и врсте егзота, које се могу прилагодити локалним условима, а да при том нису инвазивне. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и др. Укупно пејзажно уређење простора мора да се надовеже на зеленило околног простора и повеже у систем зелених целина;
- обавезна је еколошка компензација зеленила, односно обавезна је надокнада зелених површина које се морају уклонити у поступку реализације планираних пројеката;
- обезбедити континуирано праћење стања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. Закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. закон, 95/18 - др. закон и 94/24 - др. закон);
- манипулативни платои морају бити опремљени сабирним каналима и шахтама у којима ће се прикупљати просуте течности опасног и неопасног отпада, које не смеју да дођу у контакт са околним земљиштем, надземним и подземним воденим токовима;
- обавезно је да сви планирани објекти буду пројектовани и изграђени у складу са прописаним енергетским својствима дефинисаним Правилником о енергетској ефикасности зграда („Сл. гласник РС”, бр. 61/11);
- за потребе осветљавања предвидети примену ЛЕД технологија и да сноп светлости буде уперен ка тлу;

- уколико су предвиђене мање или веће вертикалне стаклене површине, предвидети стакла која умањују ефекат огледала у циљу смањења ризика од колизије и страдања птица;
- обавезно је спровођење санације или рекултивације свих деградираних површина; Ископани слој земљишта мора се депоновати засебно и искористити за санацију терена након завршетка радова;
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене на локацији, при чему се сав отпад мора редовно уклањати у складу са условима надлежне комуналне службе и чланом 3. Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 – др. закон и 35/23);
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова да, уколико се приликом извођења радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сагласно Члану 99. Закона о заштити природе, обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

4.1.5. Заштита шума

Према условима ЈП „Србијашуме“, бр. 8521 од 21.05.2025. године, подручје Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову не налази се на површинама којима управља и газдује ЈП „Србијашуме“.

4.1.6. Заштита културних добара

Према Акту Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу, бр. 1238-02/1 од 21.05.2025. године, којим су дефинисани услови чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту, као и мере њихове заштите на простору обухваћеном Планом детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову, наложено је да надлежна установа заштите или научно-истраживачка установа изврши заштитна археолошка истраживања, на основу којих ће се утврдити услови за заштиту археолошког локалитета и прописати мере за даљу изградњу.

На основу наведеног акта, Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу је извршио истраживања и издао Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мерама њихове заштите, бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године. Након детаљне површинске просекције, археолошког рекогносцирања, података добијених магнетометријским снимањем – методом флуксгет магнетометрије, као и обрадом прикупљеног покретног археолошког материјала, утврђено је да је на простору који обухвата План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ Лапово уочена археолошка целина.

Простор археолошке целине дефинисан је координатама:

44.158535°, 21.103778°
44.158538°, 21.103931°
44.158460°, 21.103945°
44.158458°, 21.103835°

Опште мере заштите и услови чувања, одржавања и коришћења и мере заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту су:

- извођење земљаних радова у оквиру граница предметног Плана врши се према условима Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу, који се утврђују сходно законској процедури по сваком појединачном захтеву.

Смернице и мере заштите природе на подручју Плана морају се спроводити у складу са:

- Законом о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон, 129/21-др. закон и 76/23-др. закон);
- Законом о културном наслеђу („Сл. гласник РС”, бр. 129/21).

Смернице и мере заштите непокретног културног наслеђа:

- Целина 1 – простор где су резултати индицирали присуство археолошке целине, и где је примењено присуство покретног археолошког материјала, уломака керамичких посуда:
  - приликом извођења свих земљаних радова на дефинисаном простору, обавезно је присуство археолога надлежне установе заштите културних добара;
  - инвеститор је дужан да обавести Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, најмање три дана пре почетка наведених радова;
  - трошкови археолошког надзора падају на терет инвеститора;
  - уколико се током извођења земљаних радова наиђе на археолошки материјал и археолошке остатке, неопходно је одмах прекинути радове и обезбедити присуство археолога надлежне установе заштите, који ће извршити увид и дати налаз на основу којег ће се прописати мере заштите откривених налаза;
  - трошкови археолошког истраживања, конзервације откривених налаза, заштите и чувања евентуалних непокретних археолошких остатака падају на терет инвеститора, под условима које прописује надлежни Завод за заштиту споменика културе;
- на осталом простору, који је у оквиру обухвата плана детаљне регулације подручја „Радна зона 1 – трећа фаза“ Лапово, дозвољавају се планирани радови уз обавезно поштовање члана 109 Закона о културним добрима (Сл. гласник РС бр. 71/94) који гласи: „Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налази не оштете и не униште и да се сачувају на месту и у положају у коме је откривен“.

4.1.7. Бука и вибрација

Емисија буке и вибрација пратиће све фазе реализације планираних пројеката. У фази уређивања терена, изградње објеката, пратећих садржаја и инфраструктуре, очекују се повећани нивои буке и вибрација услед рада грађевинских машина, транспортних средстава, као и употребе механизације за ископ, насипање и уградњу грађевинског материјала. Ове појаве могу имати привремени, али значајан утицај на непосредно и шире окружење.

Након завршетка радова и стављања објеката у функцију, бука и вибрације ће потицати од редовног функционисања планираних делатности, саобраћаја у радној зони, као и рада техничких и пратећих система. Интензитет ових утицаја зависиће од врсте делатности, броја и капацитета постројења, као и организације саобраћаја и транспорта на предметној локацији.

Како би негативни утицаји буке били сведени у границе прихватљивости, морају се поштовати смернице и мере превенције, спречавања, отклањања и заштите од штетних ефеката буке по живот и здравље локалног становништва у зонама утицаја и квалитета животне средине окружења.

Заштита од буке на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- Законом о заштити од буке у животnoj средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животnoj средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10);

- Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 72/10);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 139/22).

Смернице и мере заштите од буке и вибрација:

- носиоци пројеката, који у обављању делатности емитују буку, одговорни су за сваку активност којом се проузрокује ниво буке виши од прописаних граничних вредности;
- носиоци пројеката, генератори буке, су у обавези да примењују мере техничке заштите од буке за све објекте и делатности генераторе буке;
- при извођењу радова на подручју Плана детаљне регулације, свако градилиште мора бити обезбеђено тако да се смање и минимизирају утицаји појаве и трајање буке (за случај интензивних радова и ангажовање тешке механизације у дужем временском периоду треба поставити заштитне баријере за смањење негативних утицаја интензитета буке);
- носиоци пројекта, генератори буке, обавезни су да спроведу услове и мере којима се штетни ефекти буке могу спречити, смањити или отклонити (у поступку процене утицаја пројеката на животну средину вреднују се могући непосредни и посредни штетни ефекти буке на животну средину и здравље становништва и утврђују се услови и мере којима се штетни ефекти буке могу спречити, смањити или отклонити);
- у поступку техничког прегледа објеката мора се утврдити испуњеност услова и мера заштите од буке односно звучне заштите;
- обавезно је подизање заштитних баријера (вештачких и/или природних) према угроженим зонама и појединачним локацијама, односно свим осетљивим рецепторима;
- избор зеленила мора бити прилагођен зонским и локацијским условима, у складу са пејзажним и еколошко-биолошким захтевима;
- планирати пејзажно обликовање и уређење линеарног, заштитног зеленила (обостраног), избором аутохтоних врста;
- у зони у којој је немогуће формирати природни заштитни појас (због конфигурације терена, просторних ограничења) формирати антизвучне панеле;
- извори буке морају поседовати исправе са подацима о нивоу буке при прописаним условима коришћења и одржавања као и упутствима о мерама за заштиту од буке (атест, произвођачка спецификација, стручни налаз о мерењу нивоа буке);
- мерење буке врше стручне организације, овлашћене од стране ресорног Министарства задуженог за послове заштите животне средине које прописује услове и методологију мерења буке.

4.1.8. Нејонизујуће зрачење

Услови и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења представљају обавезне елементе које је неопходно поштовати приликом планирања, коришћења и уређења простора. Под извором нејонизујућих зрачења подразумева се сваки уређај, инсталација или објекат који емитује или потенцијално може да емитује ову врсту зрачења. Нејонизујућа зрачења обухватају електромагнетска зрачења са енергијом фотона мањом од 12,4 eV, што подразумева радиофреквентна, микроталасна, инфрацрвена и ултраљубичаста зрачења нижих енергија.

Заштита од нејонизујућег зрачења спроводиће се у складу са одредбама:

- Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09),
- Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 16/25);
- Правилника о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр.16/25).

Смернице и мере заштите од нејонизујућег зрачења:

- при изградњи/реконструкцији и коришћењу извора нејонизујућег зрачења придржавати се одредби Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/09), Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 16/25) и Правилника о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр.16/25);
- обавезна је контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обавезно је систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- обавезно је информисање становништва о мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини.

4.1.9. Управљање отпадом

Мере управљања отпадом дефинисане су на основу смерница из докумената вишег реда као и на основу процењене количине и карактера отпада који ће настајати на подручју Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. Концепт управљања отпадом на подручју Плана мора бити заснован на укључивање у систем Локалног плана управљања отпадом општине Лапово, као и на примени свих неопходних организационих и техничких мера којима се спречавају потенцијални негативни утицаји на квалитет животне средине.

Управљање отпадом на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон и 35/23);
- Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18-др. закон);
- Уредбом о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС”, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);
- Уредбом о одлагању отпада на депоније („Сл. гласник РС”, бр. 92/10);
- Правилником о уређивању, управљању, одлагању и депоновању грађевинског отпада у току извођења радова („Сл.гласник РС”, бр.81/24);
- Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24);
- Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 95/24);
- Правилником о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 37/25 и 47/25).

У складу са планираним садржајима и активностим, на планском подручју, може се очекивати настајање следећих врста и категорија отпада:

- отпад од грађења (грађевински отпад и шут);
- комунални отпад;
- опасан и неопасан отпад.

Смернице и мере управљања отпадом:

- произвођач отпада, односно инвеститор, носилац пројекта или извођач радова, у обавези је да у току извођења радова на изградњи планираних пројеката планира и обезбеди:
  - управљање/поступање са насталим отпадом у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон и 35/23), Уредбом о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС”, бр. 93/23 и 94/23 – исправка) и Правилником о уређивању, управљању, одлагању и депоновању грађевинског отпада у току извођења радова („Сл.гласник РС”, бр.81/24);
  - управљање отпадом од грађења и рушења (грађевински и остали отпадни материјал), који настане у току извођења радова, вршити у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења;
  - спровођење поступака за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада – 17, спречавање мешања различитих врста отпада, расипања и мешања са водом); приликом складиштења насталог отпада обавезне су мере заштите од пожара;
  - извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада (Сл. гласник РС, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24);
  - води евиденцију о врсти, класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту; евиденцију о издвајању, поступању и предаји грађевинског отпада (неопасног, интерног, опасног отпада, посебних токова отпада);
  - попуњавање докумената о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 114/13) и Правилником о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 37/25 и 47/25); комплетно попуњен документ о кретању неопасног отпада чува најмање две године, а трајно чува документ о кретању опасног отпада, у складу са Законом;
- инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да у складу са Уредбом о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС”, бр. 93/23 и 94/23 – исправка) и Законом о управљању отпадом („Сл.гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23), у поступку исходовања грађевинске дозволе, исходује сагласност на План управљања отпадом од грађења и рушења;
- извођач радова је у обавези да санира све локације на којима је неконтролисано депонован отпад на планском подручју;
- управљање комуналним отпадом, који настаје у току реализације планираних објеката, вршити у складу са условима надлежног комуналног предузећа; обезбедити адекватне судове за прикупљање отпада, потребан простор и услове за приступ возилу комуналног предузећа;
- поступање и управљање неопасним отпадом вршиће се преко оператера који поседује дозволу за управљање неопасним отпадом, у складу са законском регулативом;
- поступање и управљање опасним отпадом вршити у са одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, 95/24), до предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом.

4.2. Приказ начина спровођења мера

Приказ начина спровођења прописаних мера обухвата следеће:

- План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову садржи мере заштите животне и друштвене средине (мере заштите ваздуха, вода, земљишта, природе, културног наслеђа и археолошких локалитета, предела, заштите од нејозинујућег зрачења, заштита од буке, управљање отпадом/управљање отпадом од грађења и рушења, заштите здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва);
- информација о локацији мора садржати, осим правила уређења и правила грађења из Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, и услове и мере заштите животне средине прописане у планском документу;
- локацијски услови морају садржати прописан услов/обавезу спровођења поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за послове животне средине; покретање поступка процене утицаја врши се захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја/захтевом за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину;
- пројектна документација (идејно решење, идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу, пројекат за извођење) мора бити усклађен/усаглашен са прописаним условима и мерама заштите животне средине из планског документа и мерама прописаним кроз поступак процене утицаја пројекта који се реализује на животну средину;
- у фази извођења пројекта (припремни радови, изградња) морају се поштовати мере прописане кроз поступак процене утицаја на животну средину; у овој фази обавезна је контрола примене и поштовање прописаних протокола за заштиту животне и друштвене средине;
- У фази редовног рада обавезна је контрола и континуирано праћење имплементираних мера заштите прописаних планским документом, које су детаљно дефинисане кроз поступак процене утицаја на животну средину; Праћење се мора спроводити у складу са усвојеним мониторинг програмом, а резултати редовно достављати надлежним институцијама ради обезбеђивања пуне усклађености са прописима;
- посебан протокол се утврђује:
  - за случај удеса/акцидента;
  - за случај престанка рада пројекта.

4.3. Процена ефикасности мера

Процена ефикасности мера наведених у Поглављу 4.1. представља важан корак у обезбеђивању безбедности и поузданости планиране радне зоне, као и у заштити животне средине и здравља становништва. Ефикасност мера мора се процењивати кроз унапред дефинисане индикаторе, који омогућавају праћење степена њихове примене и стварних ефеката у пракси. На овај начин обезбеђује се правовремено откривање евентуалних недостатака и предузимање корективних радњи ради постизања пуног нивоа заштите и усклађености са важећим прописима. За процену ефикасности прописаних мера дефинисани су индикатори:

- за фазу извођења пројекта, односно припремних радова и радова на изградњи, индикатор ефикасности је ниво/степен извршене ревитализације, рекултивације и уређења деградираних локација насталих у току извођења радова;
- за фазу редовног рада пројекта, индикатор ефикасности – поштовање мера прописаних Студијом о процени утицаја на животну средину за све чиниоце и

елементе животне средине; регуларни рад - оцена ефикасности мера у свакодневном раду, укључујући управљање опремом, безбедност радника и утицај на животну средину;

- за случај акцидента, у фази реализације и редовног рада/експлоатације објеката, управљање ризиком обухвата:
  - идентификацију ризика (процена потенцијалних акцидента);
  - превентивне мере (мере за спречавање акцидентата - редовно одржавање, инспекције и обука запослених);
  - реакција на акциденте (прописане процедуре одговора на удес што укључује брзину и ефикасност интервенције, комуникацију са заинтересованим странама);
  - постакцидентна анализа (протокол за анализу ефикасности примењених мера одговора на удес);
  - образовање и обука (ниво/степен обучености одговорних за управљање ризиком и реаговање у ванредним ситуацијама);
  - планови за унапређење и побољшање (планови за континуирано праћење и побољшање мера у складу са новим стандардима и технологијама).

План мера, начин њиховог спровођења и процена ефикасности представљају предмет разраде на нижем хијерархијском нивоу и чине саставни део документације у оквиру поступка процене утицаја на животну средину, као и планова заштите од удеса.

4.4. Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења плана у циљу отклањања тих утицаја (мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђене значајне негативне непосредне, посредне, секундарне, кумулативне, прекограничне, краткорочне, средњорочне и дугорочне, трајне и привремене утицаје на чиниоце животне средине)

Мере ране идентификације и начин поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја спровођења Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову имају за циљ њихово благовремено уочавање и отклањање, како би се спречиле трајне последице по животну средину и здравље становништва и то:

- мере превенције, мере за спречавање, смање и/или ограниче утврђених значајних негативних непосредних, посредних, секундарних, кумулативних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и привремених утицаја на чиниоце животне средине, здравље и традиционалне вредности и навике локалног становништва, како би се планско подручје и непосредно окружење максимално заштитило.

Превенција и спречавање појаве акцидентата који могу угрозити здравље и живот људи, као и стање животне средине, представљају најприхватљивије и приоритетно решење за радну зону. Ово подразумева обавезну примену свих прописаних мера заштите, уз перманентан надзор и континуирани мониторинг, како би се обезбедило благовремено уочавање и отклањање свих потенцијалних ризика.

Мере које је неопходно спровести пре пуштања у рад објеката Радне зоне 1 у Лапову обухватају обавезу израде следећих докумената и процедура:

- плана поступања у удесним ситуацијама, са шемом одговора на удес, програмом обуке и тренинга, програмом контроле и детаљним упутствима и обавештењима;
- програма којим се дефинишу активности које се предузимају у случајевима удеса, поступци санације последица и начин обавештавања надлежних институција;
- листе лица одговорних за спровођење плана, која морају обухватити раднике задужене за управљање радом објеката за прикључење и пренос електричне енергије, као и надлежну ватрогасну јединицу.

Мере током рада објеката/комплекса радне зоне обухватају следеће обавезе:“

- програм превентивног одржавања – редовно праћење и контрола кључних делова и система у циљу смањења ризика од појаве кварова и могућих удеса;
- сценарио пожара објеката – представља ризик општег типа и предмет је засебне анализе заштите од пожара коју спроводе овлашћене институције у складу са прописима;
- управљање у случају изливања опасне материје – искоришћени апсорбент мора бити сакупљен, складиштен, пакован и обележен у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 95/24).

У фази реализације објеката/комплекса радне зоне планирају се и пројектују превентивне мере усмерене на спречавање и смањење штетног утицаја на животну средину, као и на умањење ризика од нежељених догађаја (акцидентата):

- превенција и спречавање акцидентата – избор најприхватљивијих техничких и организационих решења, уз обавезну примену мера заштите, као и перманентан надзор и мониторинг свих активности које могу довести до угрожавања здравља и живота људи или деградације животне средине;
- максимално уклапање у предео и пејзаж – применом познатих метода и поступака за умањење визуелних и просторних утицаја радне зоне;
- манаџија и ревитализација по завршетку радова – обавезно уређење простора, уклањање отпадног материјала и сувишног ископа у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења, као и санација и ревитализација свих деградираних површина.

Акциденти и удесне ситуације нису честе појаве за објекте обухваћене предметним планом, а могу настати као последица техничких неисправности или организационо-технолошких пропуста. Иако је вероватноћа њиховог настанка мала, потенцијалне последице могу бити значајне, па је неопходно унапред дефинисати мере превенције и поступке реаговања.

Примена и спровођење општих мера заштите животне средине значајно ће утицати на смањење ризика од загађивања и деградације простора, како у оквиру планског подручја, тако и у његовом непосредном и ширем окружењу.

У фази реализације планираних објеката планирају се и пројектују превентивне мере са циљем спречавања и смањења штетних утицаја на животну средину и смањења ризика од појаве нежељених догађаја (акцидентата). Ове мере обухватају техничка решења, организационе процедуре и стални мониторинг, који заједно доприносе повећању безбедности, очувању квалитета животне средине и заштити здравља становништва.

Мере заштите од удеса и удесних ситуација

На планском подручју постоји вероватноћа појаве удесних ситуација које могу настати као последица техничких неисправности, организационо-технолошких пропуста, али и екстремних природних појава. Иако се оне не јављају често, потенцијални утицаји могу имати озбиљне последице по здравље људи, стабилност система и стање животне средине.

Због тога је у свим фазама имплементације Плана обавезно спровођење свеобухватних мера превенције, спречавања и отклањања узрока удесних ситуација. Ове мере подразумевају техничка и организациона решења, контролне механизме, стални надзор и мониторинг, као и припрему планова реаговања у случају инцидента.

Циљ примене ових мера је очување живота и здравља људи, заштита елемената животне средине (ваздуха, вода, земљишта, биодиверзитета), као и очување квалитета простора у

планском подручју и његовом непосредном и ширем окружењу. На овај начин обезбеђује се сигурност становништва, стабилност планираних система и одрживи развој простора.

Потенцијалне удесне ситуације, са вероватноћом јављања, су:

- у случају просипања или случајног процуривања нафтних деривата и осталих флуида из ангажоване грађевинске и друге механизације током реализације планираних пројеката и током редовног рада,
- појава пожара у оквиру техничких система, постројења или простора,
- природне катастрофе, као што су поплаве, земљотреси, удар грома и екстремне градоломне непогоде.

За све наведене ситуације неопходно је израдити план поступања и предвидети механизме раног упозоравања, интервенције и санације, у складу са законским и техничким прописима.

У случају просипања или случајног процуривања нафтних деривата и осталих флуида из грађевинске механизације и транспортних средстава током извођења радова у радној зони, као и приликом манипулације, уградње или одржавања опреме и инсталација у оквиру објекта, вероватноћа настанка акцидента се оцењује као мала. Ипак, уколико дође до просипања нафтних деривата или уља, неопходно је одмах спровести санацију земљишта. За апсорпцију и локализацију просутог материјала користе се песак, зеолит или други одговарајући сорбенти. Настали отпад сакупља се и складишти у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 95/24), након чега се предаје овлашћеном оператеру.

Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, гром, екстремни град) могу представљати потенцијалне акциденте, па је неопходно применити следеће мере заштите:

- све активности на планском подручју (истраживање, уређење, земљани и грађевински радови, изградња, експлоатација, одржавање и пратеће активности) морају се изводити у складу са условима и мерама које обезбеђују заштиту вода, према условима ЈВП „Србијаводе“ – Водопривредни центар „Морава“ Ниш, бр. 4872/1 од 05.06.2025. године;
- обавезно је извођење земљаних и хидротехничких радова ради заштите од подземних и атмосферских вода, као и ради заштите подземних и атмосферских вода од загађивања, уз поштовање меродавних кота терена;
- потребно је предузети све мере заштите од великих вода и поплавних таласа;
- пошто се предметна локација налази у VII категорији према EMS скали, заштита од земљотреса мора се обезбедити применом важећих сеизмичких прописа и стандарда приликом реализације планиране намене.

Заштита од удеса и удесних ситуација на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18, 87/18 - др. закон);
- Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);
- Правилником о техничким нормативима за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара („Сл. гласник РС”, бр. 3/18);
- Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објекта повећаног ризика од пожара („Сл. лист СРЈ”, бр. 8/95);
- Правилником о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Сл. лист СФРЈ”, бр. 53/88 (испр.), 54/88 и 28/95);
- Правилником о техничким нормативима за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара („Сл. гласник РС”, 3/18);

- Правилником о техничким нормативима за стабилне инсталације за дојаву пожара („Сл.лист СРЈ”, бр. 87/1993);
- Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења („Сл. лист СРЈ”, бр.11/96).

Мере заштите животне средине и одговор на удес:

- при извођењу свих радова на објектима и пројектима у оквиру радне зоне неопходно је користити искључиво технички исправну и редовно одржавану механизацију;
- обавеза носиоца пројекта/извођача радова је да изради план поступања у удесним ситуацијама који треба да садржи:
  - шему одговора на удес,
  - програм обуке и тренинга,
  - програм контроле,
  - остала упутства и обавештења;
- за ефикасно спровођење плана поступања у удесним ситуацијама неопходно је ангажовање свих радника који су задужени за управљање и надзор рада на објектима и комплексима у оквиру радне зоне;
- потребно је применити мера заштите, превенције и мере за отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова (опрема за гашење пожара, абсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја);
- у случају просипања, процуривања нафте, нафтних деривата, уља и осталих хазардних материја, потребно је одмах приступити санацији терена на локацији, а са насталим отпадом поступати према одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23); тако настали отпад се предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом на даљи третман, уз обавезну евиденцију и документ о кретању опасног отпада; применом превентивних мера заштите, ризик од потенцијалног просипања или процуривања нафте, нафтних деривата, уља и осталих хазардних материја и потенцијална контаминација земљишта се своди на малу вероватноћу појаве таквог догађаја;
- обезбедити контролисано складиштење свих потенцијално загађујућих материја (гориво, уља) у за то наменски опремљеним просторима, опремљеним прихватима за случај изливања;
- у случају акцидентног загађења земљишта (просипање горива, цурење уља) носилац пројекта/извођач радова је у обавези да изврши хитну санацију/ремедијацију загађене локације и предузме све неопходне мере за заустављање ширења загађења и даље деградације животне средине; контаминирано земљиште мора бити уклоњено и одложено у складу са прописима о управљању опасним отпадом;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да стриктно спроводи мере заштите од пожара и мере заштите и безбедности здравља на раду, у складу са важећом законском регулативом и подзаконским актима; да обезбеди примену мера заштите и превенцију и отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова (опрема за гашење пожара, абсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја);
- све прописане мере противпожарне заштите извести и спроводити у складу са одредбама Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18, 87/18-др. закон);

- носилац пројекта/оператер има обавезу да стриктно спроводи све мере заштите од пожара, као и мере заштите и безбедности здравља на раду, у складу са важећим законским и подзаконским актима; Ово подразумева редовну примену прописаних процедура, обуку запослених и контролу њихове примене током целокупног процеса изградње, експлоатације и одржавања објеката у радној зони;
- у циљу превенције ризика од удара грома и обезбеђивања безбедности људи, објеката и постројења, сви планирани објекти у радној зони морају бити опремљени адекватном громобранском заштитом и системом уземљења, у складу са важећим техничким прописима и стандардима;
- током извођења радова неопходно је обезбедити примену превентивних мера заштите и мера отклањања последица у случају удесних ситуација; То обухвата опремање радилишта одговарајућим средствима за гашење пожара (преносиви апарати, хидрантска мрежа где је применљиво), као и обезбеђивање довољних количина апсорбената за сакупљање изливених и просутих опасних материја;
- у складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18, 87/18 – др. закон), као и прописаним условима надлежног одељења противпожарне полиције, обавезно је прибавити сагласност надлежног органа на техничку документацију. Након прибављања сагласности, потребно је извести и доследно спроводити све прописане мере противпожарне заштите током изградње и експлоатације планираних објеката.

У циљу контроле животне средине и прописивања, спровођења и контроле мера за заштиту животне средине, у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, при имплементацији и реализацији планираних пројеката, објекта, површина, потребно је, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08) покренути поступак процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за послове животне средине у вези доношења одлуке о потреби процене утицаја, односно о изради/не изради студије о процени утицаја на животну средину.

5.0. Одлука надлежног органа донета у поступку главне оцене прихватљивости за планове који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже

У поступку стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову није била захтевана оцена прихватљивости за еколошку мрежу. То значи да у оквиру анализе планираних решења није утврђена потреба за покретањем поступка процене могућих утицаја на циљеве очувања и интегритет подручја еколошке мреже.

На основу расположивих података, планска документација и активности које произилазе из ње не могу довести до значајних негативних утицаја на заштићена природна добра или подручја која чине део еколошке мреже. Из тог разлога није било неопходно спровођење посебног поступка за процену и утврђивање потенцијалних утицаја на ова подручја, већ се све мере заштите животне средине спровode кроз стандардне процедуре дефинисане важећим прописима.

6.0. Смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину

Еколошка процена Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову представља основу за:

- свеобухватно вредновање простора предвиђеног за реализацију радне зоне 1 у Лапову и пратећих садржаја;
- дефинисање и предлагање мера за заштиту животне средине, као и успостављање система мониторинга њеног стања.

На основу и у складу са правилима грађења и уређења, као и планираним мерама заштите и мониторинга животне средине дефинисаним у Плану детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, могу се реализовати планирани пројекти. На тај начин обезбеђује се усаглашеност свих појединачних пројеката са законским прописима и стандардима, као и очување квалитета и стабилности животне средине у оквиру радне зоне.

Имајући у виду чињеницу да је План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову већ био предмет стратешке процене као најнижи хијерархијски ниво у систему планирања, у Извештају о стратешкој процени утицаја на животну средину утврђено је:

- омогућена је директна примена Плана, без потребе за додатним смерницама за израду стратешких процена на истом хијерархијском нивоу;
- у случају значајних промена на планском нивоу (израда новог Плана или измене и допуне усвојеног Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза”), неопходно је спровести стратешку процену новог планског документа или одлучивати о потреби спровођења поступка стратешке процене утицаја за предложене измене.

Обавезујућа смерница Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о Стратешкој процени) за нижи хијерархијски ниво представља:

- обавезу носиоца пројекта да се, надлежном органу за послове животне средине, обрати Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтевом за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину и проведе поступак процене утицаја за планирани пројекат, све у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 94/24) и Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја, и за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

7.0. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову

7.1.Опис циљева Плана

Основни циљ система мониторинга је да се обезбеди правовремено реаговање и упозоравање на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и да се омогући потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, и то:

- у зависности од степена угрожености;
- у односу на потенцијалну врсту и тип загађења.

7.2. Индикатори за праћење стања животне средине и значајних утицаја спровођења Плана на чиниоце животне средине

Циљеви праћења стања животне средине на подручју Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову су:

- заштита здравља становништва;
- очување и унапређење квалитета земљишта;
- заштита површинских и подземних вода;
- очување и унапређење квалитета ваздуха;
- стварање услова за објективну оцену стања животне средине на подручју Плана, на основу резултата систематског мерења и праћења.

Програм праћења стања животне средине (мониторинг) има за циљ да обезбеди континуирано праћење и процену утицаја на природу и све релевантне компоненте животне средине у границама обухвата планског документа. На тај начин омогућава се благовремено уочавање промена, идентификовање потенцијалних ризика и процена ефикасности мера заштите дефинисаних овом Стратешком проценом утицаја. Програм мониторинга је интегрални део Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, јер се његовом применом обезбеђује не само спровођење планираних мера заштите, већ и стварање услова за дугорочно очување квалитета и стабилности животне средине, као и за усклађивање будућих активности са принципима одрживог развоја.

Програм мониторинга за простор у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

- Мониторинг загађујућих материја у ваздуху врши се у циљу утврђивања њихових концентрација. Мерна места на подручју Плана организују се тако да представљају релевантне тачке за сваку зону утицаја појединачно, што ће бити дефинисано у поступку процене утицаја на животну средину за сваки конкретни пројекат, у зависности од примењене технологије и на свим емитерима загађујућих материја. Мониторинг се спроводи у складу са Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 51/25) и релевантним подзаконским актима;
- Контрола квалитета отпадних вода - у циљу праћења стања загађености вода, врши се систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода, преко овлашћене акредитоване лабораторије. Праћење квалитета подземних вода вршиће се путем пијезометара постављених на локацијама планираних пројеката у оквиру обухвата Плана детаљне регулације, у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр.50/12) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19), прилог 2 – Ремедијационе

вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју. Годишњи број мерења је четири пута, односно једном у три месеца. Мониторинг отпадних вода из сепаратора уља и масти се заснива на узорковању воде на излазу из сепаратора и испитивању узорака. Обрада узорака се обавља у овлашћеној лабораторији где се са технолошког аспекта добијају подаци о квалитету воде, као и закључци о њеним евентуалним променама. Потребно је испитивати биохемијске и механичке (физичке) параметре како је прописано у Члану 99. Закона о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18 - др. закон), као и Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16). Носиоци планираних пројеката су у обавези да обезбеде континуално праћење количине и протока отпадних вода које се испуштају у реципијент након пречишћавања. Мониторинг отпадних вода ће се детаљније утврдити кроз поступак процене утицаја на животну средину;

- Контрола квалитета земљишта - на сваких пет година у складу са:
  - Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 112/15);
  - Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 88/20);
  - Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС”, бр.102/20);
- Мониторинг нивоа буке - је потребно вршити у зони најближих осетљивих рецептора (стамбени објекти, школе, здравствене установе и сл.), односно на локацијама где се очекује највећи утицај буке током изградње или редовног рада планираних пројеката и других пратећих активности у оквиру радне зоне. Потреба за мониторингом буке се утврђује у оквиру поступка процене утицаја на животну средину за сваки појединачни пројекат у обухвату Плана детаљне регулације у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21) и важећим подзаконским актима. Уколико се утврди могућност прекорачења граничних вредности, прописују се мере заштите и редовно праћење буке у простору. Мерење нивоа буке у животној средини врши се једном у три године, обавезно приликом измене уређаја у постројењу који емитују буку.
- Мониторинг отпада – има за циљ систематско праћење, контролу и управљање свим врстама и категоријама отпада који настају, допремају се или се уклањају у оквиру планираних пројеката у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. У складу са Планом управљања отпадом, мониторинг се спроводи у циљу:
  - утврђивања врста, категорија и количина отпада који ће се привремено складиштити у оквиру сваког појединачног комплекса у радној зони,
  - праћења грађевинског отпада који се депонује или рециклира,
  - контроле уноса отпада из спољашњих зона и његовог порекла и састава,
  - обезбеђивања евиденције о отпаду, све у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 и 96/23).

У случају да се установи да неки од параметара који се контролишу нису у складу са граничним вредностима прописаним законом, надлежне институције, односно надлежни органи, налажу поступање и провођење одговарајућих мера заштите.

7.3. Временска динамика прикупљања података

Временска динамика прикупљања података у оквиру мониторинга биће дефинисана у складу са фазама реализације пројеката и проценом њихових потенцијалних утицаја на

животну средину. На тај начин обезбеђује се правовремено праћење и контрола свих релевантних параметара. Основни принципи динамике мониторинга су следећи:

- пре отпочињања радова спроводи се иницијално (нулто) мерење ради утврђивања референтног стања животне средине;
- у фазама изградње и реализације пројекта мониторинг се врши повећаном учесталашћу, најчешће месечно или квартално, у зависности од врсте утицаја и прописаних обавеза;
- током редовног рада постројења и активности мерења се спроводе периодично, у правилу квартално или полугодишње;
- у случају инцидента или сумње на загађење, прикупљање података врши се ванредно, одмах по настанку догађаја, ради благовремене реакције и санације.

Подаци прикупљени у оквиру мониторинга обрађују се и приказују у редовним извештајима који се достављају надлежним органима, у динамици квартално, шестомесечно или годишње, у складу са законом и посебним условима дефинисаним за сваки појединачни пројекат.

Узорковање и контрола квалитета ваздуха, земљишта, подземних и површинских вода, као и других релевантних елемената животне средине, врши се од стране акредитованих лабораторија, у складу са важећим прописима и прописаним методологијама.

Извештаји о резултатима мерења морају бити доступни еколошкој инспекцији, а по потреби и заинтересованој јавности, у циљу обезбеђивања транспарентности и контроле спровођења мера заштите. Динамика и учесталост мониторинга за сваки појединачни пројекат биће прецизно дефинисана кроз документацију о процени утицаја на животну средину, као и у складу са релевантним техничким условима и планом мониторинга.

7.4. Права и обавезе надлежних органа

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештај о стратешкој процени) представља кључни механизам којим се обезбеђује одржива и еколошки прихватљива заштита простора и животне средине. Она се спроводи у свим фазама израде планског документа – од почетне припреме и израде, па све до имплементације Плана детаљне регулације. На овај начин омогућено је да се планирана реализација радне зоне усмери у складу са принципима одрживог развоја, уз уважавање захтева заштите природних ресурса, квалитета животне средине и интереса локалне заједнице.

Процена утицаја стратешког карактера представља комплексан и целовит процес који омогућава свеобухватно сагледавање планиране намене простора са становишта заштите природе и животне средине. Она служи као механизам којим се анализирају сви потенцијални утицаји, процењују ризици и разматрају алтернативе, са циљем да се обезбеди доношење најприхватљивијег планског решења. Истовремено, кроз овај поступак дефинишу се услови и мере заштите, чијом применом се очување животне средине обезбеђује на оптималан и прихватљив начин, уз рационално коришћење ресурса и усклађивање планираног развоја са принципима одрживости.

У процесу стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС”, бр. 94/24) и Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25), прецизно су дефинисане обавезе и надлежности свих учесника у поступку. Надлежни орган за припрему Плана има обавезу да обезбеди израду стратешке процене и њену интеграцију у плански документ. Ималац јавних овлашћења дужан је да обезбеди податке и услове од значаја за заштиту животне средине, док је надлежни орган за послове животне средине задужен за спровођење поступка, проверу усаглашености са законом и доношење одлука у вези са прихватљивошћу планираних решења. На овај

начин обезбеђује се транспарентност поступка, поузданост донетих решења и интегрисање мера заштите животне средине у све фазе израде и примене Плана.

Обавезе надлежног органа за припрему планског документа и надлежног органа за послове животне средине:

- Надлежни орган задужен за припрему Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову у обавези је да органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама, као и имаоцима јавних овлашћења достави на мишљење Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину;
- Надлежни орган за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у Извештај о стратешкој процени, времену и месту одржавања јавне расправе, као и начину достављања мишљења;
- Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, надлежни орган за припрему Плана обезбеђује учешће јавности и заинтересованих органа и организација у разматрању Извештаја, као и израду Извештаја о учешћу јавности и заинтересованих органа и организација;
- Надлежни орган за припрему Плана израђује Извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности са свим изнетим мишљењима, како у току јавног увида, тако и током јавне расправе о Плану и Извештају о стратешкој процени;
- Надлежни орган за припрему Плана доставља органу надлежном за послове животне средине Извештај о стратешкој процени са Извештајем о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности;
- Орган надлежан за послове животне средине, по пријему Извештаја о стратешкој процени са пратећим Извештајем о учешћу јавности и органа, може прибавити мишљења других овлашћених организација, стручних лица и ималаца јавних овлашћења или образовати стручну комисију за оцену Извештаја;
- Орган надлежан за послове животне средине врши оцену Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову;
- Орган надлежан за послове животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину;
- Надлежни орган за припрему Плана не може упутити План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на даљу процедуру усвајања без претходно прибављене сагласности на Извештај о стратешкој процени;
- Орган надлежан за послове животне средине дужан је да обезбеди доступност свих информација о животној средини у границама Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Обавезе носилаца планираних пројеката и активности на реализацији „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову:

- сваки носилац пројекта након усвајања Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову прибавља Локацијске услове;
- по добијању Локацијских услова, носилац пројекта је у обавези да пред надлежним органом за послове животне средине, покрене поступак процене утицаја на животну средину, подношењем Захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтева за одређивање обима и садржаја, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24) и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 114/08);
- на основу решења о потреби процене утицаја на животну средину, носилац планираног пројекта, дужан је да испоштује процедуру на овом хијерархијском нивоу;

- носиоци пројеката обавезни су да примене све прописане мере превенције, санације, спречавања и ублажавања утицаја, као и мере контроле, заштите и мониторинга животне средине;
- спровођење ових мера контролише надлежни инспекцијски орган, током изградње и у фази коришћења сваког пројекта у оквиру Радне зоне 1 у Лапову.

7.5. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја

Уколико се у било којој фази имплементације Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, као и у току реализације планираних пројеката у оквиру ове радне зоне, појаве непредвиђени или неочекивани утицаји који могу изазвати значајне негативне последице по животну и друштвену средину, обавезно је покретање додатних процедура процене. У таквим околностима потребно је поновити поступак стратешке процене утицаја на животну средину или, уколико је примереније, спровести ревизију већ израђене процене, како би се обезбедило свеобухватно сагледавање новонасталих околности.

У оквиру овог поступка морају се идентификовати и анализирати узроци настанка неочекиваних утицаја, њихов обим и интензитет, као и просторни и временски домет деловања. Посебно је важно проценити кумулативне и синергетске ефекте који могу проистећи из више појединачних активности у зони, јер они могу довести до озбиљнијих последица него што се појединачним анализама уочава.

Након утврђивања узрока и ефеката, спроводи се процена настале еколошке штете у животној средини, уз јасно дефинисање мера санације, компензације и ублажавања негативних последица. Поред тога, носиоци појединачних пројеката дужни су да обезбеде стално праћење стања животне средине и редовно извештавање надлежних органа о уоченим променама, како би се у најкраћем року могло реаговати и спречити даље погоршавање стања.

На овај начин обезбеђује се флексибилност и прилагодљивост процеса планирања и реализације, као и заштита квалитета животне и друштвене средине у складу са принципом предострожности и начелом одрживог развоја.

8.0. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја

8.1. Приказ примењене методологије

Основни методолошки приступ израде и садржај Стратешке процене утицаја на животну средину (Извештаја о СПУ) дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24). За поступак процене утицаја и израду Стратешке процене утицаја на животну средину (Извештаја о стратешкој процени) Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, коришћена је методологија процене животне средине „Rapid Urban Environmental Assessment” са елементима еколошког вредновања за просторни и урбани развој „MeV Urban Environmental Assessment” модел:

- прикупљање информација и података о простору,
- вредновање стања према могућим, очекиваним и процењеним утицајима,
- приказ и процена утицаја предложених варијантних решења,
- дефинисање мера заштите животне средине и програма мониторинга,
- интеграција и имплементација смерница стратешке процене утицаја у План.

Примењена методологија заснована је на вредновању животне средине у границама Плана, процени стања локалног, републичког и глобалног значаја („MeV Urban Environmental Assessment”). Ток процене стања животне средине за подручје Плана, представљен је проценом постојећег статуса, стања и вредности животне средине у анализираним границама на основу чега је дата еколошка матрица са смерницама за просторно-еколошко планирање.

Полазни критеријуми за одређивање могућих карактеристика утицаја су:

- просторни обухват утицаја,
- вероватноћа појаве потенцијално негативних утицаја,
- трајање, учесталост и могућност понављања утицаја,
- могућност међусобног заједничког деловања више различитих утицаја из једног или више извора.

За процену ризика за стање осетљивих и повредивих медијума животне средине, пре свега ваздуха, површинских, подземних вода и земљишта, коришћене су и методе дате у препорукама и упутствима Светске здравствене организације (WHO).

Стратешка процена утицаја на животну средину спроводи се у раној фази планирања, односно након доношења Одлуке о изради Плана детаљне регулације и Решења о изради Стратешке процене. Она представља саставни део поступка израде Нацрта Плана и служи као инструмент за вредновање могућих варијантних решења. Циљ овог поступка је да се, путем систематичне анализе и упоређивања, одабере најповољнија варијанта која обезбеђује највиши степен заштите и унапређења квалитета животне средине у границама планираног подручја.

У оквиру стратешке процене посебна пажња посвећује се очувању здравља становништва, спречавању и минимизовању ризика од потенцијалних удесних ситуација, заштити културних добара, као и очувању природних и предеоно-пејзажних вредности. Овим поступком обезбеђује се да будућа решења у оквиру Плана не само да испуњавају урбанистичке и инфраструктурне потребе, већ и да омогућавају усклађен развој простора у складу са принципима одрживог развоја и интегралне заштите животне средине.

8.2. Тешкоће приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину

У процесу израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о СПУ) нису уочене битне тешкоће које би могле значајније утицати на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера овог плана на животну средину. Поступак је реализован у складу са прописаном законском и методолошком процедуром, уз примену утврђених критеријума за сагледавање постојећег стања и вредновање могућих варијантних решења.

За оцену стања животне средине коришћени су различити извори података, који су омогућили свеобухватан увид у услове простора. Анализа је извршена на основу непосредних увида на терену, услова и смерница надлежних институција и имаоца јавних овлашћења, као и релевантне просторно-планске документације вишег реда. Посебно су разматране природне карактеристике просторно-еколошке целине, затим подаци из постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације, што је омогућило да се процена заснива на проверљивим и поузданим информацијама.

Иако су поједини сегменти анализе захтевали додатна усаглашавања и консултације са надлежним органима, такве околности нису представљале препреку у спровођењу поступка. Напротив, оне су допринеле унапређењу квалитета извештаја, јер је процена извршена на основу интегрисаног приступа који обједињује планску, еколошку и институционалну димензију. На тај начин створене су поуздане основе за вредновање утицаја и дефинисање мера заштите животне средине у даљем поступку реализације Плана.

9.0. Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову

У складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20, 62/23 и 91/25), донета је Одлука о изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову („Службени гласник општине Лапово”, бр. 13/24). На основу наведене одлуке приступило се изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Такође, у складу са Решењем о изради Стратешке процене утицаја на животну средину за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, које је донела Општинска управа општине Лапово, Одељење за урбанизам, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, бр. 002384243-2024-08233-004-006-350-136 од 16.09.2025. године, приступило се изради Стратешке процене утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја (Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову) је текла паралелно са израдом Нацрта Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, чиме је омогућено усклађивање планских решења са мерама заштите и унапређења квалитета животне средине.

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову представља саставни део Плана.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања простора, као и планираних намена са усвојеним правилима уређења и грађења за реализацију Радне зоне 1 у Лапову, може се закључити да је реализација планираних активности могућа уз пуно поштовање дефинисаних мера. То подразумева примену мера превенције, мера за спречавање и ублажавање значајних негативних утицаја, мера заштите животне средине, као и мера за спречавање акцидената и удесних ситуација. Посебан значај има успостављање система обавезног мониторинга у свим фазама – од планирања и пројектовања, преко изградње, па све до експлоатације објеката у оквиру Радне зоне. На тај начин обезбеђује се континуирана контрола и правовремено реаговање, што омогућава да реализација Плана буде у потпуности усклађена са принципима заштите и унапређења квалитета животне средине.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине представљају обавезујући услов за реализацију планиране намене, односно изградњу Радне зоне 1 у Лапову.

На основу извршених анализа, закључено је да предложено варијантно решење представља еколошки најприхватљивију опцију, с обзиром на могуће утицаје на локално становништво, биодиверзитет (укључујући орнитофауну, хироптерофауну и станишта), као и на друге природне и друштвене вредности простора. Управо ова варијанта је интегрисана у План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, у потпуности у складу са смерницама и мерама дефинисаним кроз поступак Стратешке процене утицаја на животну средину.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се поуздано сагледати кроз поступак процене који подразумева упоређивање постојећег стања, постојећих намена и функција простора са циљевима и предложеним планским решењима. Процена је извршена кроз анализу могућих варијантних решења, што омогућава објективно вредновање и избор оптималне варијанте у складу са принципима заштите и унапређења животне средине.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања, постојеће намене и функције

простора и циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана. У поступку процене стратешких утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и планских решења, разматрана су варијантна решења (усвајање и не усвајање Плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор боље понуђене варијанте са аспекта заштите простора и животне средине и обезбеђивања услова за даљи одрживи развој подручја. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле у простору;
- могућности реализације планиране намене и пројекта на принципима одрживости, економске и еколошке прихватљивости;
- могућности контроле и заштите животне и друштвене средине.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), у оквиру израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову (Извештаја о СПУ), разматрани су предлози разумних варијантних решења, и то:

- **Варијанта I** – да се за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову не донесе Одлука о изради, односно да се настави са досадашњим начином коришћења земљишта и управљањем простором у границама планског документа;
- **Варијанта II** – да се донесе Одлука о изради Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, који ће бити проверен кроз поступак процене утицаја планског документа на животну средину и локално становништво, изложен јавности, а након прибављања позитивних мишљења свих заинтересованих страна усвојен и имплементиран. Реализација ове варијанте подразумева спровођење на еколошки прихватљив начин, уз примену и поштовање урбанистичких, интегрисаних мера заштите и програма мониторинга животне средине.

Поређење варијантних решења извршено је на основу очекиваних позитивних и негативних утицаја које би свако од њих могло да изазове у простору. Вредновање ефеката спроведено је систематично, са аспекта утицаја на следеће категорије:

- природне вредности и медијуме животне средине – ваздух, површинске и подземне воде, као и земљиште, уз сагледавање кумулативних и потенцијално неповратних утицаја;
- ниво буке и нејонизујуће зрачење, који могу настати као последица саобраћајних, инфраструктурних и привредних активности у обухвату плана;
- створене вредности, пре свега демографске карактеристике локалног становништва и структуру постојећих и планираних привредних активности;
- предеоне и пејзажне карактеристике подручја, укључујући визуелни идентитет и природно-еколошке целине које чине простор специфичним;
- инфраструктурну и комуналну опремљеност, као предуслов за функционалност и одрживост развоја радне зоне;
- просторне и урбанистичке услове и параметре, који обезбеђују могућност контролисаног и плански усмереног управљања простором, у складу са циљевима заштите и унапређења животне средине.

Еколошки прихватљиво решење подразумева избор варијанте која омогућава:

- примену адекватних мера за отклањање, спречавање и компензацију свих значајних утицаја у простору и на животну средину;
- рационално коришћење и дугорочно очување природних ресурса у оквиру планске поставке;
- спровођење континуиране контроле и мониторинга стања животне средине у свим фазама реализације;

- доследно поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја, као основе за уравнотежен просторни, економски и друштвени развој.

На основу свега изнетог може се закључити да је Варијанта II – усвајање предложеног планског документа одређена као еколошки прихватљиво решење, засновано на поштовању начела превенције и усклађено са свим прописаним мерама заштите. То подразумева примену мера превенције, мера за спречавање негативних утицаја и акцидената, мера за ублажавање потенцијалних утицаја на квалитет ваздуха, вода и земљишта, као и мера заштите и мониторинга биодиверзитета, укупног капацитета животне средине и здравља становништва, уз примену еколошке компензације.

Усвајањем ове варијанте стварају се услови за реализацију предложеног техничког решења, односно за изградњу и редовно функционисање Радне зоне 1 – трећа фаза у Лапову, у складу са принципима одрживог развоја и заштите животне средине.

Обавезујуће смернице Стратешке процене утицаја (Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину) за нижи хијерархијски ниво предвиђају обавезу инвеститора/носиоца пројекта да, за све планиране пројекте, пред надлежним органом за заштиту животне средине покрене поступак процене утицаја подношењем Захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину. Ова обавеза се односи на све пројекте за које се утврди да постоји могућност изазивања негативних утицаја на стање животне средине, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

10.0. Нетехнички резиме информација и закључци до којих се дошло током израде Извештаја о Стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности

10.1. Начин на који су проблеми, питања и циљеви заштите животне средине интегрисани у план

У процесу израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову нису уочене битне тешкоће које би могле утицати на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера овог плана на животну средину.

За потребе оцене стања животне средине извршена је процена на основу:

- постојећег стања, постојећих намена и услова насталих у простору у протеклом периоду;
- природних карактеристика просторне целине и постојећих ограничења;
- услова и мишљења надлежних институција и ималаца јавних овлашћења;
- података из постојеће планске, студијске и друге доступне документације;
- података добијених непосредним увидом на терену.

Кроз поступак Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову разматрани су сви потенцијални утицаји који могу настати у процесу реализације планиране намене. Анализом различитих варијантних решења извршено је вредновање њихових ефеката, што је омогућило избор најприхватљивијег решења са аспекта заштите и унапређења квалитета животне средине, очувања природних ресурса и обезбеђивања услова за одрживи развој подручја.

На основу процене могућих просторних и еколошких конфликта постојећих и планираних намена и постојећих условљености надлежних институција, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за:

- организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине, односно заштиту:
  - ваздуха,
  - површинских и подземних водотокова;
  - земљишта;
  - контролисати ниво буке;
  - контролисати ниво нејонизујућег зрачења;
  - правилно управљање акцидентима и отпадом;
- заштиту здравља и традиционалних вредности и навика локалног становништва;
- заштиту и очување укупног квалитета и капацитета животне и друштвене средине.

У оквиру поступка Стратешке процене разматрани су проблеми и постојећи еколошки конфликти унутар граница планског документа, као и међусобни односи Плана и његовог окружења. Посебна пажња посвећена је двосмерним утицајима – утицајима које реализација Плана може имати на непосредно и шире окружење, али и утицајима фактора из окружења на подручје обухваћено Планом. На овај начин сагледана је целокупна интеракција простора, што је омогућило да се благовремено уоче потенцијални ризици и дефинишу мере за њихово спречавање или ублажавање.

10.2. Утврђене значајне утицаје спровођења плана на животну средину

Имајући у виду карактеристике планских решења и специфичности планиране Радне зоне 1 – трећа фаза у Лапову, разматрани су потенцијални утицаји који могу настати током фазе реализације, као и утицаји који се очекују у фази редовног рада и функционисања зоне.

Утицаји на ваздух – планиране промене у оквиру обухвата Плана могу условити утицаје на квалитет ваздуха како током изградње, тако и у фази редовног рада постојећих и планираних производних комплекса. Сви постојећи и будући пројекти (објекти, делатности и активности) као потенцијални генератори загађујућих материја у обавези су да примењују мере заштите ваздуха у складу са важећим прописима. У случају прекорачења граничних вредности емисија из било ког извора, неопходно је предузети додатне техничке и организационе мере како би се концентрације загађујућих материја свеле у прописане вредности.

Утицаји на воде – У обухвату Плана нема евидентираних водотокова (најближи водоток је река Лепеница, која се не налази у обухвату Плана), али се део простора намењеног за индустрију и производњу преклапа са широм зоном санитарне заштите изворишта водоснабдевања „Гаревина”. Потенцијални утицаји на површинске и подземне воде могу се јавити како у фази изградње, тако и у фази редовног рада постојећих и планираних производних комплекса, услед неадекватног одлагања отпада и испуштања непречишћених отпадних вода. Заштита квалитета површинских и подземних вода заснива се на примени мера забране и превенције, обавезних мера заштите, као и на спровођењу континуиране контроле и мониторинга. Циљ ових мера је очување биолошке разноврсности и живог света, постизање стандарда квалитета животне средине, смањење загађења, спречавање даљег погоршања стања вода и обезбеђивање њиховог безбедног и несметаног коришћења за различите намене.

Утицаји на земљиште – могући утицаји на земљиште у оквиру радне зоне везани су пре свега за деградацију његовог квалитета током фазе изградње и каснијег редовног коришћења простора. У току градње, ризици се огледају у механичком оштећењу и збијању земљишта услед проласка и рада тешке механизације, у насипању и привременом одлагању грађевинског материјала, као и у могућности локалних загађења проузрокованих евентуалним цурењем горива, уља и мазива из грађевинских машина. У фази експлоатације радне зоне, потенцијални утицаји односе се на загађење земљишта које може настати услед различитих производних и пратећих активности, неконтролисаног или неправилног одлагања комуналног и индустријског отпада, као и проливања или просипања опасних и штетних материја. Да би се могући утицаји предупредили или свели на минимум, потребно је применити превентивне и мере заштите, које обухватају контролисано руковање горивима и хемикалијама, уређење система за прикупљање и пречишћавање отпадних и атмосферских вода, као и спровођење адекватног управљања отпадом у складу са важећим прописима. Наведеним мерама обезбеђује се очување квалитета и функција земљишта током изградње и редовног рада пројеката.

Утицаји на предео и пејзаж – изградња радне зоне са пратећим садржајима и инфраструктуром у извесној мери мења и нарушава изворне предеоне и пејзажне карактеристике простора. Ови утицаји су најизраженији током фазе изградње, када долази до присуства тешке механизације, привремених депонова грађевинског материјала и визуелне доминације грађевинских активности. У фази редовног рада радне зоне, промене у пејзажу огледају се у новој структури објеката, инфраструктурних траса и саобраћајних површина, што доводи до трајне трансформације визуелног идентитета простора. Међутим, планирањем у складу са просторним карактеристикама терена, уз примену мера заштите и уређења, озелењавања и интеграције планираних објеката у постојеће окружење, могуће је у значајној мери ублажити негативне утицаје, смањити визуелну експозицију и очувати основне предеоне и естетске вредности простора.

Утицај на биодиверзитет – планско подручје се, према условима Завода за заштиту природе Србије, Решење 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године, не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у оквиру утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја који чине еколошку мрежу Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10). Поштовањем прописаних мера, смерница и услова Завода за заштиту природе Србије обезбеђује се да се сви могући негативни утицаји на биодиверзитет предупредe, спрече и сведу на најнижи ниво. Ово подразумева пажљиво планирање активности у складу са просторним и еколошким карактеристикама подручја, контролисано извођење радова уз примену превентивних мера заштите, као и редовно праћење стања природних вредности. На тај начин омогућава се очување постојећих екосистема, спречава деградација станишта и обезбеђује дугорочна заштита биолошке разноврсности, без угрожавања стабилности и функционалности животне средине

Утицаји на степен и ниво буке - негативни утицаји се могу очекивати током фазе изградње и редовног рада планираних пројеката у радној зони. У току реализације доћи ће до привременог повећања нивоа буке, уз вероватноћу појаве и понављања импулсне буке која потиче од грађевинских машина и теретних возила за превоз материјала и опреме. Повећање нивоа буке у овој фази је неминовно, али је ограничено на период трајања радова, просторно је локализовано и доминантно се испољава у непосредној близини места извођења активности. Током редовног рада радне зоне не очекује се прекорачење прописаних граничних вредности нивоа буке, будући да се све планиране активности одвијају у складу са дефинисаном наменом простора и организацијом рада која подразумева примену важећих мера заштите од буке. Ове мере обухватају употребу технички исправних машина и опреме, редовно одржавање моторних возила и механизације, контролу интензитета саобраћаја теретних возила, као и планирање радних процеса у временским интервалима који не ремете квалитет живота становништва у околини. На овај начин обезбеђује се да нивои буке остану у законски дозвољеним границама, а могући негативни утицаји буду сведени на најмању могућу меру, без значајног нарушавања акустичког квалитета простора.

10.3. Предложене мере за спречавање и/или смањење негативних утицаја и начин њиховог спровођења у реализацији плана

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите животне средине и друштва јесте спречавање потенцијалних просторних и еколошких конфликта на анализираном простору, у складу са циљевима и принципима одрживог развоја. Спровођење мера заштите природе и животне средине допринеће смањењу ризика по здравље становништва, као и ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана, али и у зонама непосредног утицаја.

Мере заштите усмерене су на свођење утицаја на животну средину у оквиру и границе прихватљивости прописане законом, односно на спречавање угрожавања здравља становништва, очување квалитета земљишта, вода и ваздуха, очување квалитета живота и традиционалних навика локалног становништва и свих корисника простора.

Смернице и мере заштите простора и животне средине обезбеђују услове за одржив развој, спречавају еколошке конфликте и омогућавају реализацију планиране намене радне зоне 1 – трећа фаза у Лапову, са пратећим садржајима у границама Плана.

У фази реализације планираних пројеката у оквиру радне зоне предвиђају се и пројектују превентивне мере ради спречавања и смањења штетних утицаја на животну средину, као и ради умањења ризика од нежељених догађаја (акцидената). Основне мере обухватају:

- превенција и спречавање појаве акцидената који могу угрозити здравље и живот људи, као и стање животне средине, заснивају се на избору најприхватљивијих техничких и просторних решења за све планиране пројекте, уз обавезну примену мера заштите, сталног надзора и мониторинга њихове реализације и редовног рада;

- избор и пројектовање планираних садржаја мора бити усклађено са резултатима и условима геомеханичких, хидролошких и хидрогеолошких испитивања;
- максимално уклапање у предео и пејзаж применом одговарајућих метода и поступака којима се минимизира утицај планираних пројеката на окружење и визуелну перцепцију;
- организација градилишта мора бити изведена у складу са елаборатом за организацију градилишта;
- транспорт опреме, алата и осталог материјала врши се одговарајућим превозним средствима до самог градилишта;
- у фази реализације, потребно је максимално користити постојећу путну инфраструктуру (прилазне путеве), у циљу заштите постојећег обрадивог земљишта;
- Након завршетка свих радова у оквиру комплекса и појединачних објеката у радној зони, потребно је уредити простор, уклонити грађевински и други отпадни материјал, као и сувишни ископ земље у складу са Планом управљања отпадом од грађења и рушења. Обавезно је спровести санацију и ревитализацију свих деградираних површина унутар комплекса, око објеката и дуж пратеће инфраструктуре, како би се простор довео у функционално и уређено стање.

10.4. Разумне варијанте које су биле предмет разматрања и разлоге за одабрано решење са становишта циља, сврхе, географског обухвата и утицаја плана на животну средину

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања у простору планског обухвата:

- планирана намена „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову, са предложеним правилима уређења и правилима грађења, може се реализовати уз интегрисање мера заштите животне средине;
- у процесу имплементације Плана детаљне регулације, све прописане смернице и мере заштите животне средине представљају обавезан услов за реализацију планиране намене, односно за изградњу „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/24), Стратешком проценом утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и Извештајем о Стратешкој процени, разматране су следеће разумне варијантне могућности:

- Варијанта I – да се за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову не донесе Одлука о изради, односно да се настави са досадашњим начином коришћења земљишта и управљањем простором у границама планског документа;
- Варијанта II – да се за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову донесе Одлука о изради, да се План провери кроз поступак стратешке процене утицаја на животну средину и локално становништво, изнесе на јавни увид, те да се након добијања позитивних мишљења свих заинтересованих страна усвоји и имплементира на еколошки прихватљив начин, уз примену и поштовање урбанистичких и интегрисаних мера заштите и мониторинга животне средине.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања и планиране намене, са усвојеним правилима уређења и правилима грађења за изградњу „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову, закључено је да је реализација могућа уз интегрисање мера превенције, мера за спречавање значајних негативних утицаја, мера заштите животне средине, као и мера за спречавање акцидената и удесних ситуација, уз обавезан

мониторинг у свим фазама – планирања, пројектовања, реализације и редовног функционисања радне зоне.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите квалитета и капацитета животне и друштвене средине представљају услов за изградњу „Радне зоне 1 – трећа фаза” у Лапову.

На основу спроведених анализа, закључено је да је предложено варијантно решење – да се План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову усвоји и имплементира – еколошки прихватљиво, како са аспекта планираног развоја и уређења радне зоне, тако и са аспекта потенцијалних утицаја на локално становништво, медијуме животне средине (ваздух, воду и земљиште), биодиверзитет, ниво нејонизујућег зрачења, управљање акцидентима и поступање са отпадом. Сви ови параметри оцењени су као прихватљиви уз услов поштовања смерница и мера дефинисаних Стратешком проценом утицаја за овај План.

10.5. Мере планиране програмом праћења свих значајних утицаја спровођења Плана

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне и друштвене средине, заштите природе и природних вредности утврђених и прописаних важећом законском регулативом. У том смислу, на основу анализе квалитета и капацитета животне средине, просторних карактеристика и односа планског подручја са непосредним окружењем, као и планираних активности унутар подручја, те процењених односно очекиваних могућих негативних утицаја и услова надлежних институција, утврђују се смернице и мере које је неопходно поштовати и примењивати током имплементације Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Реализацијом планиране радне зоне обезбеђују се услови за контролисано управљање простором, рационално коришћење природних ресурса, унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености, као и увођење интегрисаних мера заштите и мониторинга животне средине, са свим бенефитима које остварује у ширем контексту очувања квалитета животне средине и здравља становништва.

У контексту сагледавања могућих кумулативних и синергетских ефеката, може се говорити о утицајима који се не односе само на појединачне активности, већ и на њихово заједничко дејство – како на природне медијуме (ваздух, воде, земљиште), тако и на биодиверзитет, пејзажне и социјално-економске вредности простора. Управо због тога посебан значај имају превентивне мере и програм мониторинга, који омогућавају благовремено откривање и отклањање потенцијалних негативних утицаја и доприносе очувању стабилности и функционалности животне средине на ширем подручју.

Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину сведу у законом прописане оквири и границе прихватљивости, односно да спрече угрожавање здравља становништва, нарушавање квалитета живота локалне заједнице и корисника простора, као и деградацију постојећих екосистема. Смернице и мере заштите простора и животне средине усмеравају даљи развој и реализацију планиране намене у границама Плана на начин који спречава еколошке конфликте и обезбеђује усклађеност са принципима одрживог развоја. У оквиру Плана дефинисане су:

- Мере заштите ваздуха;
- Мере заштите вода;
- Мере заштите земљишта;
- Мере заштите културних добара;
- Мере заштите од буке и вибрације;
- Мере заштите од нејонизујућег зрачења;
- Управљање отпадом.

Све наведене мере и смернице представљају обавезујући услов за имплементацију Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову. Њиховом доследном

применом обезбеђује се усаглашеност планских решења са принципима превенције, заштите и одрживог развоја, чиме се гарантује да реализација планиране радне зоне неће угрозити природне вредности и квалитет животне средине, већ ће омогућити њено очување и унапређење у складу са законом.

10.6. Начин на који су мишљења и примедбе органа надлежног за заштиту животне средине, заштиту здравља и других заинтересованих органа и организација узете у обзир у Плану

Све консултације спроведене са органом надлежним за послове заштите животне средине, органом надлежним за припрему Плана, као и са осталим надлежним органима, институцијама, јавним предузећима и имаоцима јавних овлашћења, наведене су и детаљно описане у Поглављу 1.8. Ови подаци су од посебног значаја за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и за Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину, јер је кроз процес консултација обезбеђено прикупљање релевантних услова и смерница. На овај начин постигнута је усклађеност планских решења са законским обавезама и захтевима заштите животне средине.

Услови и мере надлежних органа, институција, јавних предузећа и ималаца јавних овлашћења, прикупљени у току процеса консултација, кроз поступак стратешке процене утицаја су детаљно размотрени, вредновани и интегрисани у планска решења. Ови услови и мере су затим имплементирани и у Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на животну средину, чиме је обезбеђено да плански документ буде усклађен са принципима превенције, очувања и унапређења квалитета животне средине.

10.7. Начин на који су мишљења и примедбе јавности узета у обзир у Плану

Током одвијања Раног јавног увида није било примедби и сугестија на План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову.

Уколико се након јавног увида Нацрта Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову и Извештаја о Стратешкој процени утицаја на животну средину добију мишљења, примедбе или сугестије, она ће бити саставни део Извештаја о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, као и коначног Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову на животну средину.

10.8. Начин на који су мишљења и примедбе прикупљене у оквиру прекограничних консултацијама узете у обзир у плану

У поступку израде Стратешке процене утицаја нису прикупљена мишљења и примедбе у оквиру прекограничних консултација, обзиром да планско подручје нема карактер прекограничних утицаја нити се налази у зони у којој би постојала могућност да планиране активности доведу до утицаја на територију суседних држава. Сходно томе, није било потребе за спровођењем поступка прекограничне консултације у складу са законом и међународним обавезама.

11.0. Други подаци од значаја за Стратешку процену утицаја

У току израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза” у Лапову нису забележени додатни подаци који би имали посебан значај за поступак процене, а који нису већ обухваћени спроведеним анализама. Приликом обраде прикупљени су и систематизовани сви расположиви подаци који се односе на природне, социјалне, привредне и културне карактеристике простора, услове надлежних институција, планску и техничку документацију, као и резултати теренских увида.

Добијени подаци били су довољни за свеобухватну процену утицаја планираних решења и дефинисање мера заштите животне средине. Тиме је обезбеђено да поступак буде спроведен у складу са законом и да закључци извештаја буду засновани на релевантним и поузданим информацијама. У том смислу, може се констатовати да, осим већ анализираних извора, није било других података који би могли утицати на исход или коначне препоруке у оквиру Стратешке процене.

ПРИЛОЗИ

Прилози:

- Одлука о приступању изради плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову („Сл. гласник општине Лапово”, бр. 13/24);
- Општина Лапово, Општинска управа, Одељење за привреду и инспекцијске послове, Мишљење бр. 002550641 2024 08233 004 000 011 001 од 02.09.2024. године;
- Општина Лапово, Општинска управа, Одељење за урбанизам, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, Решење да се ради Стратешка процена утицаја на животну средину за израду Плана детаљне регулације „Радне зоне 1 – трећа фаза“ у Лапову, бр. 002384243 2024 08233 004 006 350 136 од 16.09.2024;
- Завод за заштиту природе Србије, Решење о условима заштите природе 03 бр. 021-1604/4 од 01.04.2025. године;
- Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите, на простору који обухвата предметна локација бр. 1238-02/1 од 21.05.2025. године;
- Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, Решење о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите, на простору који обухвата предметна локација бр. 1238-02/4 од 23.10.2025. године;
- Министарство одбране, Сектор за инфраструктуру и услуге стандарда, Управа за инфраструктуру, Обавештење бр. 6012-2 од 27.06.2025. године;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за ванредне ситуације у Крагујевцу, Мишљење бр. 217-3669/25-1 од 08.05.2025. године;
- Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш, Обавештење бр. 4872/1 од 05.06.2025. године;
- ЈП „Србијашуме“ Београд, Одговор на захтев за издавање услова за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 8521 од 21.05.2025. године;
- „РАТЕЛ“, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 1-01-3491-146/25-1 од 06.05.2025. године;
- Републички хидрометеоролошки завод, Обавештење бр. 922-3-64/2025 од 08.05.2025. године;
- „Електро mreжа Србије“ а.д. Београд, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 130-00-UTD-003-500/2025-002 од 09.05.2024. године;
- Електродистрибуција Србије, Огранак електродистрибуција Крагујевац, Услови и подаци за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 176951/2 од 30.06.2025. године;
- „Телеком Србија“ а.д. Београд, Дирекција за технику, Сектор за мрежне операције, Служба за планирање и изградњу мреже Крагујевац, Одељење за оперативну подршку, Услови за потребе израде Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 193419/2-2025 од 07.05.2025. године;
- ЈП „Србијагас“, Услови за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 06-07-11/719/1 од 29.05.2025. године;
- „Транснафта“ а.д., Обавештење бр. 5035/1-2025 од 07.05.2025. године;
- ЈП „Путеви Србије“, Услови бр. 953-10415/25-1 од 23.05.2025. године;
- „Инфраструктура железнице Србије“ а.д., Услови за израду Плана детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину бр. 26/2025-611-I од 22.05.2025. године;

- ЈКСП „Морава“, Подаци и услови бр. 1933 од 29.08.2025. године;
- Републички сеизмолошки завод, Сеизмолошки услови за План детаљне регулације „Радна зона 1 – трећа фаза“ у Лапову бр. 003312055 2025 40800 000 000 240 003 40 002 од 29.07.2025. године;